RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, toukok. 2 - Wed. May 2, 1990 | FINNISH AMERICAN WEEKLY | 86 vuosikerta Vol. LXXXVI No. 18 | 45 cents

85 vuotta Raivaajaa

85 years of Raivaaja

Juhlavuosinumeroilla on tapana paneutua menneisyyteen. Me olemme päättäneet tehdä toisin. Me haluamme puhua Raivaajan tulevaisuudesta.

Se, että siirtolaislehti kykenee ilmestymään 85 vuoden ajan on todella merkittävä asia ja todellinen ylpeydenaihe. Tottakai olemme ylepitä saavutuksestamme. Mutta olemme myös tietoisia siitä, että meillä ei olisi mitään juhlittavaa, elleivät edeltäjämme olisi työskennelleet saman yhteisen asiamme - RAIVAAJAN - hyväksi.

Raivaaja ei syntynyt itsestään. Sitä tarvittiin ja sen perustajat omistivat elämänsä lehdenteolle. Heidän pyrkimyksenään oli tehdä niin hyvää lehteä kuin vain osasivat.

Oma pyrkimyksemme on sama. Emme suinkaan työskentele täällä saadaksemme mainetta tai kunniaa tai levätäksemme laakereillamme. Tarkoituksenamme on palvella teitä, amerikansuomalaista yhteisöä kokonaisuudessaan. Mekin koetamme tehdä niin hyvää lehteä kuin vain osaamme.

Olemme vain osa yhdestä suuresta kokonaisuudesta. Lehteä tehtiin ennen omaa aikaamme, ja toiveenamme on, että sitä tehtäisiin jälkeemmekin. Tulee aika, jolloin on meidän vuoromme siirtyä eläkkeelle ja jättää lehti joittenkin toisten innostuneiden ihmisten hoivaan, kuten se jätettiin meillekin muutama vuosi sitten.

Emme kuitenkaan voi tehdä tätä yksin. Siksi käännymme teidän, lukijoittemme, puoleen. Panoksenne ja tukenne ovat tarpeen. Ilman niitä Raivaaja ei voi pysyä elossa.

Raivaajaa on mahdotonta verrata johonkin toiseen sanoma- tai aikakausilehteen. Se on kuin vanha perhetuttu, joka on kuulunut kuvaan vuosikausia. Elämä ilman sitä tuntuu mahdottomalta, mutta kuitenkin se tulee usein jätettyä oman onnensa nojaan.

Ihmettelemme, miksi niin usein kuulemme tokaisun :"Ai, vieläkö se ilmestyy?" kertoessamme ihmisille työskentelevämme Raivaajassa. Emme ymmärrä, miten ihmiset voivat unohtaa tai jättää menneisyyteen jotain, mikä oli niin rakasta heille itselleen, vanhemmilleen tai isovanhemmilleen.

jatkuu sivulla 35

Eipä tarvitse arvailla, mitä lehteä kuvan nainen lukee!

Kuva: Elvie ja Tauno Hagelbergin kokoelmista

No doubt about what paper she reads!

Photo: Elvie and Tauno Hagelberg's collection

Most of the time anniversary issues dwell on the past. We have chosen a different path. We like to talk about the future of Raivaaja.

For an immigrant newspaper to be published for over 85 years is something to behold and be proud of. And we are that, by all means. But we also realize that we wouldn't be here today if it weren't for all those people of the past working for the common good - RAIVAAJA.

Raivaaja didn't come along accidentally. It was needed and the people who started it dedicated their lives to producing the best possible newspaper they knew how.

Our mission is much the same. We are not here for our own glory or to rest on our laurels, we are here to serve you, the Finnish-American community as a whole. We, too, are dedicated to producing the best newspaper we know how.

We see ouselves just as a part of a much larger picture. There was a time before us, and our hope is there will be a time after us, too. At some point in the future it will be our turn to retire and leave Raivaaja in the hands of some new enthused and dedicated people, just as it was left for us not so long ago.

But we can't do this alone. This is where you, the readers, come into the picture. We need your input and support. Without that Raivaaja is as good as dead.

It is impossible to compare Raivaaja into any other newspaper or magazine. It is like an old family friend that's been there for years. You can't imagine your life without it, yet, you might not always pay the best of attention to it.

Sometimes we wonder, why so many people say "Oh, is it still being published?" when we tell them that we are working at Raivaaja. For us it is hard to understand that you can let go of or lose touch of something that at one point was so ever important to you, your parents or grandparents.

It's time to wake up and realize that the future of RAIVAAJA is in our hands - collectively. If we all subscribe to it instead of borrowing a friend's, neighbor's or relative's paper, we can give Raivaaja the much needed revenue to produce a better paper.

Kiitos!

Raivaajan 85 toimintavuotta eivät olisi olleet mahdollisia, elleivät tuhannet ihmiset olisi antaneet sille tukeaan ja kannatustaan lehden perustamisvuodesta 1905 lähtien. Tilaajat, ilmoittajat, asiakkaat, kirjeenvaihtajat, artikkelien kirjoittajat, avustajat, toimituskunta, muu henkilökunta, johtokunnan jäsenet ja osakkeenomistajat ovat kaikki antaneet oman panoksensa. Voimme olla ylpeitä yhteistyömme synnyttämästä tuloksesta.

Raivaajan johtokunta ja henkilökunta haluavat kiittää kaikkia lehteä sen 85-vuotispäivän merkeissä tervehtineitä järjestöjä, liikkeitä ja firmoja. Heidän tunnustuksensa ja arvostuksensa on ensiarvoisen tärkeätä, jotta RAIVAAJA voisi edelleen palvella amerikansuomalaista yhteisöä.

Thank you!

That Raivaaja has reached the age of 85 has been possible only with the support of thousands of people through the years since 1905. Subscribers, advertisers, customers, correspondents, writers, contributors, staff members, employees, boardmembers, shareholders all have done their share. We can be proud of what our collective efforts continue to produce.

Raivaaja board of directors and staff wish to thank the organizations and businesses which have places greetings in this special 85th anniversary issue. Their recognition and appreciation of RAIVAAJA's work helps make it possible for the paper to continue serving the Finnish American community.

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)
Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass. Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O.Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR Marita Cauthen
BUSINESS MANAGER Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O.Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822

SUBSCRIPTION RATES:
USA: 12 mo. - $20.00; 6 mo. - $13.00; 3 mo. - $9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. $24.00: 6 mo. - $17.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Raivaajan pitkä taival

Amerikansuomalaisen sanomalehden Raivaajan ensimmäinen numero ilmestyi tammikuun 31, 1905 Fitchburgin kaupungissa Massachusettsin osavaltiossa. Kaupungissa kyllä julkaistiin sillloin jo toista suomenkielistä lehteä Pohjan Tähteä.

Miksi tarvittiin toinen lehti? Tarve oli tuntuva, koska silloisessa siirtolaispolvessa oli suuri innnostus työväenliikkeeseen. Pohjan Tähti antoi jonkinverran tilaa työväenliikkeen aatteille ja tultuaan lehden toimittajaksi Taavi Tainio antoi entistä enemmän palstatilaa työväen seuroille ja kirjoitti monia myötämielisiä kirjoituksia.

Tämä suututti lehden omistajaa ja hän antoi Tainiolle potkut. Seurauksena syntyi sitten Raivaaja. Alkuaikoina lehti sai taistella hengestään Pohjan Tähden rinnalla, mutta sisukkaana ja sinnikkäänä suomalaisena piti pintansa alkuvuosien rahavaikeuksista huolimatta.,

Myöhempinä vuosina Tainio usein muisteli myhäillen entisen työnantajansa toteamusta, missä hän sanoi tehneensä pahan virhetikin "ensin pestatessaan Tainion ja toisen kerran hänet erottaessaan."

Raivaajan lukijajoukko kasvoi työväenliikkeen kasvaessa. Pian lehti muuttui viikkolehdestä päivälehdeksi. Raivaaja onkin ainoa amerikansuomalaisista sanomalehdistä , mikä kykeni ilmestymään päivälehtenä 50 vuoden ajan.

Alkuaikoina liikkeenhoitajat vaihtuivat usein, kunnes vuonna 1911 saatiin nuori, kykenevä ja innostunut John Suominen tähän toimeen. Suominen loikin lujan taloudellisen pohjan Raivaajalle.

Vuoden 1911 toukokuussa Raivaaja osti komean kolmikerroksisen kivirakennuksen aivan kaupungin keskustasta. Rakennus toimi lehden kotina vuoteen 1970 asti.

Tiloissa painettiin ja kustannettiin oman lehden lisäksi 32-sivuista kuukausiliitettä nimeltä Säkeniä, kirjoja sekä Yhdysvalloissa asuvien suomalaiskirjailijoiden teoksia (kaunokirjallisuutta ja aatteellista tuotantoa) että suomenkielisiä käännöksiä, ja monia muita painotuotteita.

Kautta vuosien Raivaaja on suorittanut tärkeää kasvatus- ja valistustyötä lukijoittensa keskuudessa. Raivaajalla oli tärkeä asema amerikansuomalaisessa työväenliikkeessä. Sen tehtävänä oli kouluuttaa lukijoita ymmärtämään kansanvaltaisen demokratian ohjelmaa ja periaatteita.

Alusta alkaen lehdellä on ollut läheiset suhteet entiseen kotimaahansa ja erityisesti sen sosialidemokraattiseen työväenliikkeeseen. Monet lehden toimittajista ovat Suomessakin tunnettuja ja arvostettuja nimiä, mm. Taavi Tainio, Eetu Salin, Leo Laukka, Santeri Nuorteva ja Oskari Tokoi.

Monien amerikansuomalaisten lehtien päätoimittajat vaihtuivat yhtenään. Raivaajassa tilanne on ollut hyvin erilainen. Tarkasteltaessamme esimerkiksi lehden ensimmäistä 50-vuotistaivalta löydämme päätoimittajalistalta vain puolisen tusinaa nimeä. Kahden F.J. Syrjälän, ja Yrjö A, Mäkelän, yhteenlaskettu toimittajakausi nielee siitä jopa 45 vuotia.

Vuodesta 1936 lähtien Raivaajalla ei ole ollut virallisia siteitä mihinkään poliittiseen puolueeseen tai ryhmittymään. Nykyisellään lehti on itsenäinen, poliittisesti sitoutumaton viikkolehti ajaen globaalisen rauhan, ihmisoikeuksien ja tasavertaisuuden politiikkaa.

Raivaajan lukijat edustavat kaikkia yhteiskuntaluokkia ja poliittisia suuntauksia. Se on kaikkien amerikansuomalaisten yhteinen lehti ja sen osakkeiden omistajien joukossa on lukuisia suomalaisjärjestöjä.

Vuoden 1988 maaliskuussa Raivaajaa ryhdyttiin julkaisemaan tabloid-koossa. Uusi koko on saanut erittäin hyvän vastaanoton lukijoiden keskuudessa. Muutos teki lehdestä ulkonäöltään nykyaisemman ja on osoittautunut taloudellisesti kannattavammaksi.

Raivaaja koettaa välittää monipuolista ja laajaa uutisaineistoa. Yhdysvaltain ja maailman tapahtumien lisäksi kerrotaan amerikansuomalaisten omista riennoista kautta Yhdysvaltojen.

Lehdellä on kirjeenvaihtajia eri puolilla Yhdysvaltoja, joitain myös Suomessa. He kertovat oman suomalaisyhteisönsä tapahtumista, saattavat muistella elämää entisessä kotimaassa Suomessa tai muuten vain ovat innostuneita kirjoittamisesta ja tavallisen elämän kuvaamisesta.

Avustajien työ on ensiarvoista Raivaajan kaltaiselle lehdelle. He tekevät työtään ilmaiseksi, kirjoittamisen ja auttamisen halusta tietäen,

jatkuu sivulla 35

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1990: **Yhteensä $3,654.65**

Äskettäin Floridassa kuolleen
Senia Virkkalan muistolle
Allie I. Koski, Fitchburg, MA $10.00
Anna O. Kokkinen, Fitchburg, MA $10.00

Elli Nikulan muistolle
Elma ja Veijo Epäilys, Maynard, MA $10.00

Aviomiehensä **Kalle Lindellin** muistolle
Helvi Lindell, Brooklyn, NY $20.00

Aviomiehensä **William Pekkasen** muistolle
Aino Pekkanen, Boothbay, ME $100.00

M. Soikkeli, Braintree, MA $25.00
Kyllikki Mullarkey, Quincy, MA $20.00
Hilkka I. Nourse, Marshfield, MA $5.00
Helmi Mäki, Walpole, MA $10.00

RAIVAAJAN 85-VUOTISUUDEN JOHDOSTA

"Vanhat toverit" Suomesta $290.00
Kaarle H. Lehtinen, Iron River, WI $85.00
Ruth E. Holm, Fitchburg, MA $10.00
Ellen & Arno Hangas, Lunenburg, MA $10.00
Aino Pekkanen, Boothbay, ME $100.00
Parhainta Onnea seuraavalle 85 vuodelle!
Lauri & Signe Sipilä, Fitchburg, MA $25.00
Onnea ja menestystä lehdelle!
Hilppa Lempiö, New Port Richey, FL $10.00
Aini Laiho, New Port Richey, FL $10.00
Elizabeth Rengo, New Port Richey, FL $10.00
Dave & Beatrice Meyers, Holiday, FL $10.00

Kiitos lahjoittajille!

Nimipäivät

Toukokuun 15 p., Sofia
Toukokuun 16 p., Ester,Essi
Toukokuun 17 p., Maila, Maili, Mailis
Toukokuun 18 p., Erkki, Eero, Eerikki
Toukokuun 19 p., Emilia, Milja, Milla, Emma, Amalia
Toukokuun 20 p., Karoliina, Lilja, Lilli
Toukokuun 21 p., Kosti

85 vuotta Raivaajaa

RAIVAAJA
(THE PIONEER)
tammik. 31 - Wed. Jan. 31, 1990 FINNISH AMERICAN WEEKLY 86 Vuosikerta Vol. LXXXVI No. 5 45 cents

shin budjetti pyrkii een puolittamiseen

NGTON - Pre- Bush esitti maanan- ongressille ensi vuo- $1.23 triljoonan bud- , jolla pyritään puolitta- an maamme budjettivaje.

Tavoitteen saavuttamiseksi allitus haluaa hidastaa sotilasmenojen kasvua ja kieltää yleiset veronkorotukset..

Bush ehdottaa merkittävää lisäystä avaruustutkimuksen, ympäristönsuojelun ja Head Start -esikouluohjelman rahoitukseen.

Leikkauksia presidentti ehdottaa muun muassa Medicare-ohjelmaan, yliopisto-opiskelijoiden lainoihin ja maatalouden tukeen.

Budjetin odotetaan saavan tiukan kohtelun demokraatti-enemmistöisessä kongressissa.

"Pääpaino on sijoittamisessa tulevaisuuteen," Bush sanoi budjetistaan. "Budjetti ylläpitää voimakasta puolustusta, huomioiden samalla maailman poliittisessa tilanteessa tapahtuneet dramaattiset muutokset."

Bush pyytää puolustukseen $303.3 biljoonaa, mikä merkitsee inflaatiotarkistuksen jälkeen kahden prosentin leikkausta edelliseen vuoteen verrattuna.

Hallitus arvioi budjettivajeen pienentyvän $63.1 biljoonaan vuonna 1991, ja tasapainottuvan vuoteen 1993 mennessä. Budjetti nojaa kuitenkin ylioptimistisiin oletuksiin talouskasvusta, sanoivat eräät ekonomistit.

Bushin veto säilyi senaatissa

WASHINGTON - Senaatti epäonnistui viime viikolla yrityksessään kumota presidentti Bushin veto laille, joka olisi antanut kiinalaisopiskelijoille mahdollisuuden pysyä Yhdysvalloissa viisumin umpeuduttua. Kumoamiseksi tarvittavasta kahden kolmasosan enemmistöstä puuttui neljä ääntä.

Edustajainhuone oli aikaisemmin äänestänyt 390-25 veton kumoamisen puolesta.

Presidentti Bush vetosi lain viime marraskuussa, sanoen sen loukkaavan Kiinan hallitusta.

Viikkoa ennen äänestystä vain kahdeksan senaatin 45 republikaaniedustajasta tuki Bushin vetoa. Monet muuttivat mielensä, kun senaatin republikaanijohtaja Robert Dole, Kansas, nimesi äänestyksen luottamuksenosoitukseksi Bushin politiikalle.

Ennen senaatin äänestystä Kiinan ulkoministeriön tiedottaja varoitti, että lain hyväksyminen vaurioittaisi maiden välisiä suhteita.

Senaattori Edward M. Kennedy (D-Mass.) oli y kongressin jäsenistä, joiden mielestä presid veto on pahin mahdolinen ihmisoikeuksien lo nedyn takana senaattori Alan Simpson (R-W

Mandela asetti ehdot vapautukselle

ANNESBURG - Nelson ua tulla vapau- en kuin

EY kannattaa ETYK:n ...nukokousta

...ui taa tukensa Gorbatshovin uu- ...istuspolitiikalle ja sen jatku- ...enscher sanoi yh- ...hän merkit- ...tymi-

Quayle lupasi jo vetäytyvän Panam

WASHINGTON - Varapresi- dentti Dan Quale päätti viikon alussa kolmipäiväisen Latina- ...een Amerikkaan suuntau- ...erailunsa, jolla Yh- ...mmittämään ...uoks

CONGRATULATIONS TO RAIVAAJA ON ITS 85th ANNIVERSARY
FROM

The

FINLANDIA FOUNDATION

Inc.

A Nationwide Organization Established in 1953 to Strengthen
Cultural Relations Between the United States and Finland Through
Scholarships and Grants to Support Programs of its
Affiliated Chapters

Jorma L. Kaukonen, President
Mill Valley, California

Paul Halme, Vice President
Solvang, California

Juha Mäkipää, Vice President
Stamford, CT

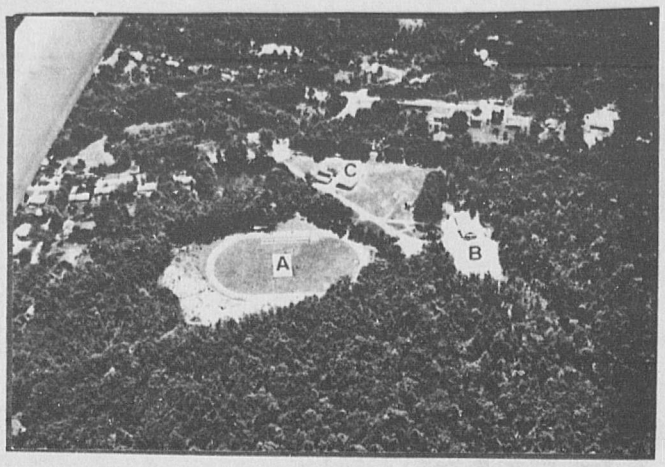
Carl Jarvie, Treasurer
Seattle, Washington

Vera J. Smith, Secretary
Winchester, Massachusetts

RAIVAAJA
(THE PIONEER) – Established 1905

YOUR 85th REACHED WITH "SISU"

FINNISH AMERICAN CLUB OF SAIMA INC.

AERIAL VIEW OF SAIMA PARK
A. FINISH MEMORIAL FIELD.
B. NEW BUILDING.
C. PAVILION AND RAVINTOLA

NEW BUILDING 1979

SAIMA PARK
Our Heritage

It all began during the period when the United States called for preparing a great BICENTENIAL to be held in 1976. At a club meeting in the fall of 1973, a resolution was passed that would commit the Finnish American Club of Saima to develop a project that would be a memorial to the Finnish people. The resolution called for the development of a new athletic field, to be known as the FINNISH MEMORIAL FIELD.

The comletion of the project was slowed due to a fire that destroyed the big dance hall at Saima Park, and then the closing of the CO-OP CENTER. The Finnish American Club of Saima had to turn its attention to building a new year-round hall at Saima Park. The idea of a new building at Saima Park created quite a stir among the Finnish people, not only in Fitchburg, but in many other localities where Finns were acquinted with Saima Park. The building was dedicated in May 1979. it was not quite complete, but we had our 33rd anniversary Luau there.

SAIMA PARK . . . OUR HERITAGE had taken hold. Donations kept coming, so work was again started on the Memorial Field. This was completed and dedicated at the SUMMER FESTIVAL July 4, 1982.

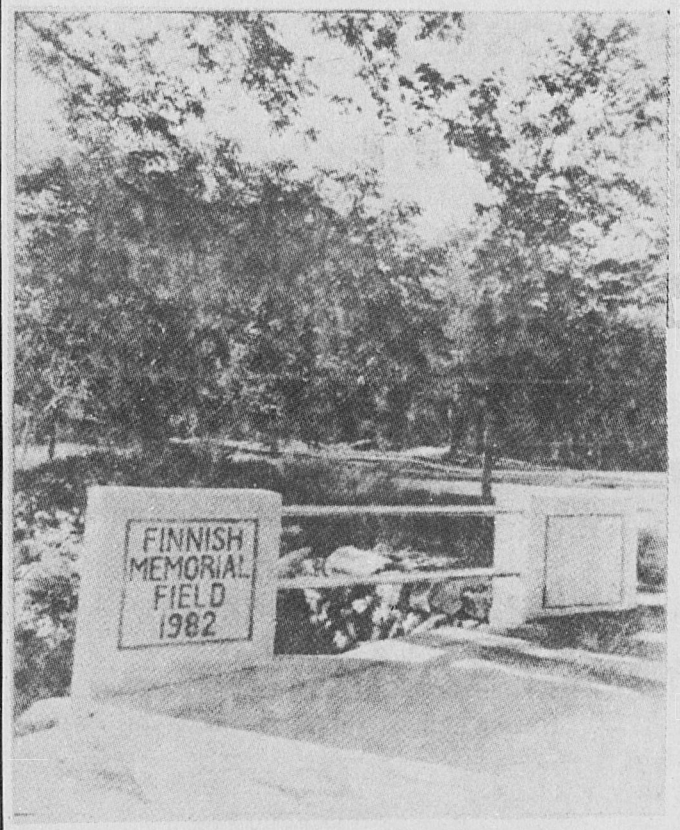
Now we had the real urge to do more at the park. A pavilion 100' x 80' was built in 1985. In 1987 a smooth cement floor was poured in the pavilion. This was a "big hit" with the people. Donations came to building benches and tables, enough to pay the cost. There must be something else.

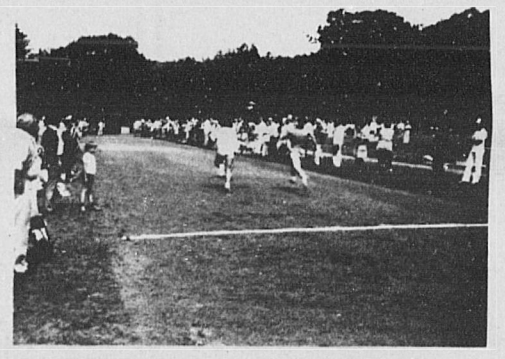
This year, 1990, the job of redoing the exterior of the *ravintola* got under way. It is now complete. The water from the roof of the pavilion and the roof of the *ravintola* now are piped underground, the area around the pavilion has been landscaped, and the area between the two buildings has been leveled and paved. New doors to the *ravintola* have been hung.

WE HAVE MORE TO DO. STAY WITH US.
SAIMA PARK IS OUR HERITAGE.
RAIVAAJA IS OUR HERITAGE.

FINNISH MEMORIAL FIELD AT SAIMA PARK.

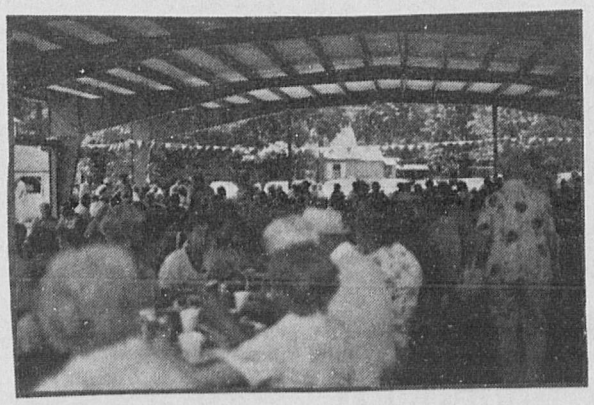

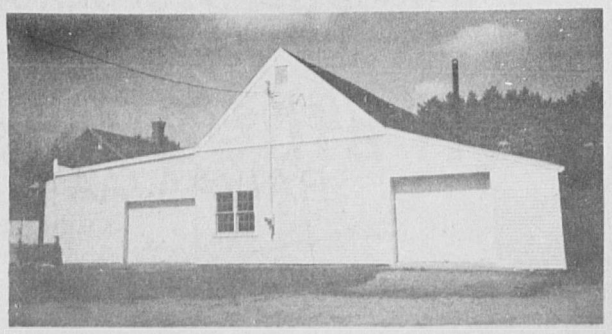
PAVILION 100' X 80' DEDICATED
JUNE 1985 - CEMENT FLOOR
1987 - SEATS 400 - ALL
TABLES AND BENCHES ARE
MEMORIAL DONATIONS

K.H. LEHTINEN RECEIVING
WHITE ROSE 1984

RAVINTOLA WITH THE NEW SIDING

THE LATE SIRKKA LIUKKONEN (on the right)
THE NEW PAVILION IS NAMED IN HER MEMORY

Kultaisen län Kerho

onnittelee 85-vuotiasta Raivaajaa
ja kiittää hyvästä yhteistyöstä
menneiden vuosien aikana.

The Finnish American Chamber of Commerce

New York

congratulates RAIVAAJA
on its 85th anniversary

Suomalaisamerikkalainen Kauppakamari

New York

onnittelee 85-vuotiasta
RAIVAAJAA

Floridan kirjeenvaihtaja Maila Andersson

Olen mieheni ja poikani kanssa asunut USA:ssa seitsemän vuotta.

Muuttomme tänne tapahtui sen seurauksena, että tyttäret ovat aviossa täällä ja heillä on amerikkalaiset puolisot. Vanhin tyttö perheineen asuu Massan valtiossa ja nuorin Vermontissa. Poikamme opiskelee Marylandissa.

Me asumme täällä Floridan lämmössä ja tämä lämpö on

jatkuu sivulla 10

Suomen Pääkonsulinvirasto New Yorkissa

toivottaa

85-vuotiaalle
RAIVAAJALEHDELLE
ONNEA JA MENESTYSTÄ

Congratulations from the

Finnish American Heritage Society of Maine

Onnea! Raivaaja 85th.

Finnish American Home Association
197 Verano Ave. Sonoma, CA 95476 707-935-0200

Finlandia Foundation Boston Inc.

salutes Raivaaja
on its 85th
anniversary

ONNEKSI OLKOON!

Onnittelemme 85 vuotta täyttävää Raivaajaa.
Tervehdimme suomalaisuuden etevää edistäjää.

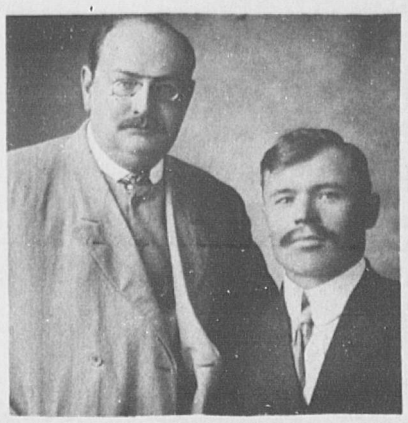
★

Iloitsemme työnne tärkeistä tuloksista.
Toivomme sisun ja menestyksen jatkumista.

Suomi-Seura r.y.

Pertti Pesonen
puheenjohtaja

Martti Häikiö
toiminnanjohtaja

Santeri Nuorteva (vas.) ja John Malo työskentelivät yhdessä Toveri-lehdessä Astoriassa, Oregonissa.

Muistoja 85 vuoden taipaleelta

Kyllä tämän 85-vuotiaan Raivaajan elämän aikana on ollut toimituksessa monenlaista neroa. Tavallinen kadunmies kutsui heitä "järkikankuksi". Tulin tuntemaan useita heistä.

Muistan yhden toimittajan, joka oli monella tavalla erikoinen. Hän oli Santeri Nuorteva. Syntynyt Pietarissa Venäjällä, käynyt siellä koulunsa ja lähtenyt ulkomaille, koska keisarin valta ei häntä miellyttänyt. Tuli Amerikkaan ja liittyi Raivaajan toimitukseen.

Toimitustyönsä ohella hän valmisti sanakirjaa, joka painettiin Raivaajan kirjapainossa. Se oli taskukokoa ja hinta oli 2,50 dollaria. Se oli paljon käytetty sanakirja silloin.

Nuorteva kävi myös puhumassa osastojen kokouksissa.

Muistan kun Santeri oli puhumassa Maynardin Unionin järjestämässä työpäivän juhlassa paikkakunnan pallokentällä. Hän puhui kolmella kielellä, venäjäksi, englanniksi ja suomeksi, sillä yleisö oli monikielistä.

Yleisön joukosta kuului ihmettelyn kuiskauksia, että mistähän tuo mies on tullut.

Aploodit olivat kyllä runsaat.

Venäjän vallankumouksen jälkeen 1917 Nuorteva matkusti Venäjälle takaisin ja häipyi sille tielle Stalinin vainon aikana.

Ed Helander

CONGRATULATIONS
on your
85th Anniversary!

Finnish Center Association

35200 West Eight Mile Rd.
Farmington Hills, Michigan 48024

Thanks for 38 years
of publicity for the

The Finnish-American
Marathon Association

John Manning, Pres.
11 Parker St.
West Boylston, MA 01583

Tarmo Hannula, Secy.
12 NorthnAshland St.
Worcester, MA 01609

FINNISH SKI CLUB
1946-90

Congratulation
Double Four Old
Raivaaja 85th
Anniversary

1990

Be Free & Ski

Pirkan Hiihto 90km.
Finlandia Hiihto 75km.
Terva Hiihto 80km.
Savonia Hiihto 60km

Finnish American Rest Home

(L.N.C.)

1800 South Drive, Lake Worth, FL 33461

onnittelee 85-vuotista RAIVAAJAA
toivottaen paljon vuosia lisää
palvella lukijakuntaa.

Rest Home'n asukkaat, palveluskunta ja johtokunta

Vierailkaa Lepokodissamme

CONGRATULATIONS
RAIVAAJA
on
85 years
as an affective media messenger among
Finnish people everywhere.

The Finnish Cultural Center at Fitchburg State College takes this opportunity to say KIITOS, RAIVAAJA, for your splendid coverage of the Center's activities.

Finnish Cultural Center
at
Fitchburg State College
P.O. Box 455
Fitchburg, MA 01420

American Finnish Tourist Club, Inc.

johtokunta ja jäsenet
yhtyvät onnitteluihin
RAIVAAJAN viettäessä
85-vuotispäiviään!

Onnea
85-vuotispäivän
johdosta

Fitchburgin Kalevaiset
KR PANUN MAJA No. 24
KN KANTELETTAREN TUPA No. 18

Kaleva Society Inc.
Knights and Ladies of Kaleva

FLORIDAN . . .
jatkoa sivulta 7

hyväksi ikääntyville ihmisille.

Suomessa asuessani olin lehtitalossa töissä tilausliikenneosastolla aikakausilehtien puolella. Työnantajani oli Helsingin Sanomat.

Kirjoittelin silloin tällöin juttuja myös päivälehtiin, mutta nimimerkin alla. Suomessa sitä on niin arka ja pelkää, että joutuu arvostelun kohteeksi.

län myötä arkuuskin on karissut pois.

Sisälläni asuu sellainen ajatus, että kumpa oppisin kirjoittamaan niin mielenkiintoisesti, että suomen kieltä heikomminkin osaavat kiinnostuisivat ottamaan siitä selvää. Sillä tavoin tuo meidän rakas suomen kielemme säilyisi edes jonkun verran suomalaiset sukujuuret omaavilla.

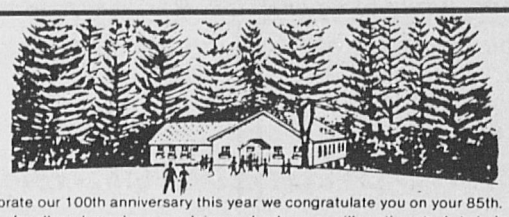
jatkuu seuraavalla sivulla

CHESTER, MA - Selma Soisalo kertoo lukeneensa Raivaajaa siitä lähtien kun tuli tähän maahan vuonna 1914. Hän sanoi, että Raivaajasta ainoastaan saa Suomen uutiset ja sen lisäksi vähän koko muun maailman uutisia. "Taidan olla vanhin Raivaajan tilaaja, sillä täytän joukukuussa 100 vuotta," Selma Soisalo kirjoittaa toimitukseen lähettämässään kirjeessä. Ylläoleva kuva on otettu hänen 99-vuotispäivään, jouluk. 3, 1989.

Parhainta Onnea Raivaajalle
ja menestystä tulevaisuudessa

Revontulet
Fitchburg, MA

As we celebrate our 100th anniversary this year we congratulate you on your 85th.
Many thanks for all you have done, are doing and we're sure will continue to do to help maintain a Finnish community in America.
The need for a sense of community and an identity within society at large has never been greater. An ethnic newspaper such as Raivaaja can meet these needs in ways few other organizations can match.
Thank you especially for publishing and promoting the activities of our organization. May we both be blessed with continued success.

Finnish Temperance Society Sovittaja est. 1890
Finnish-American Club of Rutland est. 1969
Happy Birthday from one old Finn to another

Congratulations
on your
85th Anniversary

Knights
and
Ladies
of Kaleva
Maynard, Massachusetts

Lämpimät onnittelut
85-vuotiaalle
Raivaajalle

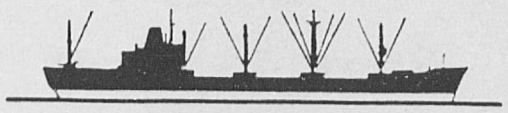
St. Andrew's
Seurakunnan
Suomenkielinen
yhdistys
Lake Worth, Florida

Greetings
from Florida!

Finnish
American
Club
6016 Delaware
New Port Richey
FL 34690

FOR USE IN FINLAND
220 volt 50 cy.

SKIL and DREMEL Power Tools.
GENIE Garage Door Openers.
SONY & Grundig Shortwave Radios.
JVC Radios with Cassette & C.D. player.
AKAI, SHARP & AIWA VCR Recorders, multisystem.
FREEDOMPHONE & PANASONIC Cordless telephones.
VHF & CB Radios - Navigation Computers.
Please write for Catalog.

K.A. OLKIO CO.
3520 O'Donnell Street
BALTIMORE, MD 21224 USA
Telephone (301) 276-1311
- Serving the Seafaring Visitors for 40 years -

Congratulations Raivaaja
on your 85th Anniversary!

You have done a great job,
we are looking forward to
your 100th anniversary.

Finnish-American Heritage Society
Rt. 169, Canterbury, CT 06331

Support us by becoming a member.

Edwin E. Kaarela
Edson E. Kaarela

Seattle Lodge No. 11
United Finnish Kaleva Bros. & Sisters

Congratulates
RAIVAAJA
on the occasion of its
85th Anniversary

FLORIDAN . . .
jatkoa edellissivulta

Olen nimittäin huomannut, että englannin kieli paranee juuri tällä tavalla, kun vaan uutterasti lukee vaikka sanakirjaa apuna käyttäen.

Toimin täällä Suomalaisella Lepo- ja Sairaskodilla vapaaehtoistyöntekijänä ja siellä näin ensi kerran tässä maassa ilmestyviä suomalaislehtiä, joiden joukossa myös Raivaaja oli.

Päätin kirjoittaa heti ja ensimmäiset kirjoitukseni sisällöltään koskivat tätä Lepokotia ja täällä asuvia vanhuksia. Vaikka ei heitä voi vanhuksiksi sanoa, niin iloisia ja elämänmyönteisiä he ovat.

Olen ollut joka kesä Suomessa ja tänä kesänä lähtee

jatkuu sivulla 37

Onnittelut 84-vuotiaalle Raivaajalle!

Aloitin kirjeenvaihtajatoimeni Raivaajalle täältä itä Connecticutin seuduilta 14 vuotta sitten. Aluksi kirjoitin John Lutheran kirkon ilmoituksia.

Muutaman vuoden olen nyt myös kirjoitellut Aura Seuran kuulumisia ja kolmisen vuotta Finnish American Heritage Societyn uutisia.

Kiitokset Raivaajan toimitukselle, erityisesti Maritalle ja Jonathanille, yhteistyöstä ja siitä, että olette antaneet tilaa tämän seudun uutisille ja tilaisuuksille.

You are doing a great job. Keep up the good work!

Eila Mäkipuro

Eila Mäkipuro

Greetings on your 85th!

Jewett City Funeral Home

30 North Main St., Jewett City, CT 06351

Serving families of Grisworld, Voluntown, Lisbon
Cantebury and Plainfield
from our convenient location on
Route 12 rigth in the heart of Jewett City

Thomas D. Leffler
Licenced Director
Phone 376-4014 or 376-4916

Congratulations
to Raivaaja
on 85 years of progress

Uljas Koitto
Temperance Society
in its 100th year
Quincy and Pembroke, Mass.

Onnea
85-vuotiaalle
RAIVAAJALLE

Hertta ja Kalle Odell
Sheldon Rd.
Voluntown, CT

Congratulations!

Delaware Valley
Finnish Americans, NE, MD

Dedicated to Preservation
of the Finnish First Settlers Monument
in Chester, PA and fostering Finnish Heritage

Raivaajan henkilökuntaa
hyvästä yhteistyöstä kiittäen
ja
lehdelle menestystä toivottaen

Fitchburgin suomenkielinen
Bethel seurakunta

Happy
85th Birthday
Raivaaja

Walter & Esther
Nisula

CONGRATULATIONS
on your 85th Anniversary
and
good luck into the future

CAPE ANN FINNISH SINGERS
146 Main St., Rockport, Mass. 01966

"ISOISÄ KERTOO TALVISODASTA . . "
onnittelee Raivaajaa
85-vuotispäivän johdosta

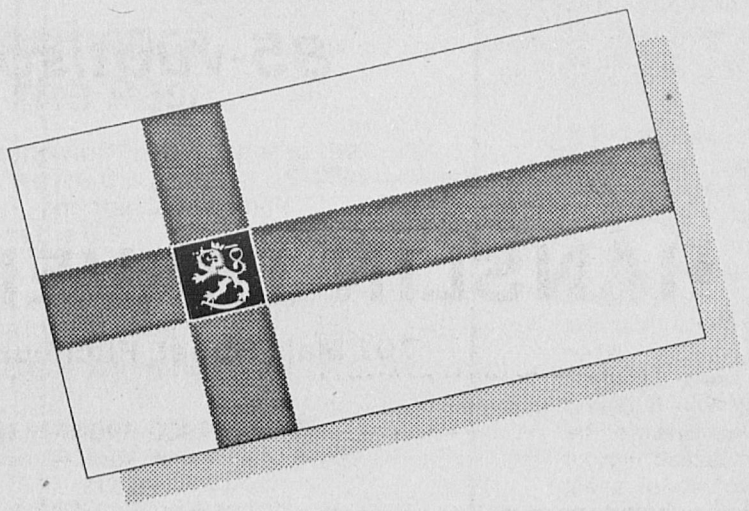
George Latvala

Onnittelut
85-vuotiaalle Raivaajalle,
ja monia, monia vuosia lisää!

Aura Seura
Voluntown, CT

Congratulations!

We Salute Raivaaja
For 85 Years Of Service
To The Finnish Community
Of Greater Fitchburg

In Touch with You for Over 75 Years

WCU
WORKERS' CREDIT UNION

815 Main Street, Fitchburg 345-1021 • 40 Fairmount Street, Fitchburg 343-5810
313 Pleasant Street, Gardner 632-9200 • 12 N. Main Street, Orange 544-2188

Tervehdimme Raivaajaa 85-vuotispäivänään
ja toivotamme kaikkea hyvää tulevaisuudessa

Henry J. Le Blanc Insurance Agency

täydellinen vakuutuspalvelu

376 Summer St.
Fitchburg, MA 01420
343-4853 342-8902
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA 01473
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

Kaikenlaisia vakuutuksia

Persoonavakuutuksia, niihin sisältyen henkivakuutus sairaala-, tapaturma- ja matkavakuutuksia

Kaikenlaisia liikevakuutuksia

Workmen's Compensation farmi-, koti- sekä kaikenlaisia palo- ja edesvastuuvakuutuksia

Fitchburgin toimisto
(lähellä John Fitch Highway'ta)

Eino E. Niinimäki, president
Glenn E. Niinimäki, vice president

85-vuotisonnittelut

HANSLIN TRAVEL SERVICE, INC

701 Main Street, Fitchburg, MA Puh. 343-7453

Tulkaa puhuttelemaan meidän asiantuntijoitamme kun suunnittelette matkaa Suomeen tai minne tahansa maailmassa. Meidän kauttamme voitte tehdä lento- ja hotellivarauksenne, järjestää auton vuokrauksen niin, että kaikki on valmiina kun saavutte perille.

Haluamme myös mainita FINNAIR'n edestakaisista 7 - 60 päivän matkoista Suomeen. Varaukset on tehtävä 30 päivää ennen matkustamista. Voitte itse järjestää ajan milloin haluatte mennä ja milloin tulla takaisin yllämainittujen päivien sisällä.

We're The Vacation Specialists

Marilyn Brodeur, liikkeenhoitaja

Patricia Thomas Shirley Wheaton

Eino Niinimäki, presidentti

Raivaajan 85-vuotispäivän merkeissä

Muutama viikko sitten saapuneessa Raivaajassa oli pääkirjoituksen aiheena toivomus osallistua kirjoittamaan "omista henkilökohtaisista kokemuksista Raivaajan työareenalla". Sain heti silloin ajatuksen muistella jotain niiltä ajoilta, jolloin olin osallisena Raivaajan työareenalla.

Raivaaja-lehden sain käsiini heti silloin, kun perheemme muutti Suomesta tähän maahan 1963. Tietenkin tuli tilattua tämä lehti.

Sen sisältö vaikutti jollain tavoin erilaiselle kuin sanomalehdet Suomessa. Erottuvuus kiinnosti. Siinä huomioitiin ehkä ensi sijalla suomalaiset yksilöinä. Tämä ilmeni eri paikkakuntien ja osavaltioiden kirjeenvaihtajien kirjoituksista. Näiden kirjoitusten kautta oltiin yhteydessä kaukanakin asustaviin heimolaisiimme, se toi lähelle toisia – niin tuttuja kuin tuntemattomakin.

Näin ollen rakennettiin siltoja – eli uusia suhteita, kunnes oli – todennäköisesti – syntynyt kokonainen yhteisö, jonka "voimalla" vuosien ja vuosikymmenien aikana on saavutettu erilaisia kulttuuriperinteitä vaalivia toimintamuotoja ja toimintapaikkoja.

Raivaaja-lehden perustukset ovat lujasti kiinni Fitchburgissa. Onhan tämä pieni kaupunki kautta aikojen ollut suuri suomalaisuuden keskus. Sitä se tulee ympäristöineen olemaan melko varmasti niin kauan, kuin suomalainen sukujuuri vaikuttaa tällä alueella.

Yhteyttä "vanhaan maahan" ei ole unohdettu. Tästä syystä Fitchburg on löytänyt sisarkaupungikseen Kokkolan. Miksi juuri Kokkolan? Liekö muuttoliike USA:han aikoinaan ollut suurinta juuri Keskipohjanmaan "pääkaupungin" ulottuvilta?

Mutta sitten oli Syrjälä kysynyt minusta. Heidän ajatuksensa olivat lyöneet yhteen ja Onervan asiaksi oli jätetty kysyä minun mielipidettäni. (Tämä ei nyt ole itsensä esille tuomista, mutta tilanne oli ollut yhteensattuma.)

Kuinka ollakaan, eräänä maaliskuisena iltana 1970 tulevat Onerva ja Lasse kotiimme Seneca Streetille Fitchburgissa ja Lasse raahasi sylissään suurta kirjoituskonetta. En ymmärtänyt mitä oli menillä.

Sitten sain tietää, että tämä iso, vanhanaikainen kirjoitusvehe oli Raivaajan omaisuutta, käytöstä poistettu kone, jonka tilalle oli hankittu sähkökäyttöisiä.

Tämän oli päätoimittaja pyytänyt tuomaan minulle, että saisin totutella konekirjoittamista.

Mainittakoon, että isälläni oli aikoinaan konttorikamarissaan aivan samanlainen kone, jolla usein varkain naputeltiin, koska tuo vehe kiinnosti. Mutta kun isä totesi, että konetta oli "lainattu", loppui se lyhyeen ja ovi isän työhuoneeseen lukittiin. Voi tuota vanhanaikaisuutta.

Mutta Raivaajan suuri ja raskas kone oli rankassa käytössä. Ei se särkynyt eikä temppuillut. Kun olin siihen *tutustunut, tuli meistä niin hyvät ystävät, että otin kellon* viereeni ja katsoin siitä, montako sanaa saisin syntymään minuutissa, sitten 10 minuutissa jne.

Kone piti minun puoltani, ei se etuillut, vaan piirsi kirjaimet sanoiksi samassa aikataulussa ja tulipa ihan ihmeellisiä tuloksia.

Työni Raivaajassa aloitin maaliskuun lopulla 1970. Onerva jäi vielä pariksi viikoksi opettajaksi. Ja Mr. S. Syrjälä myhäili salaa hyräillen ympärillämme. Tietenkin jännitti. Pelottikin. Olivathan kaikki toiset "experienced" toimissaan.

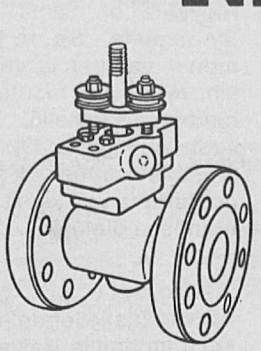
Mutta olin kiinnostunut työstä. Pikkuhiljaa oli opittava eri tehtäviä varsinaisen taittotyöni lisäksi. Otsikoita oli jännä tehdä "pimeässä huoneessa" vanhassa Raivaajassa eli Wallace Avenuen jykevässä, holvimaisessa talossa.

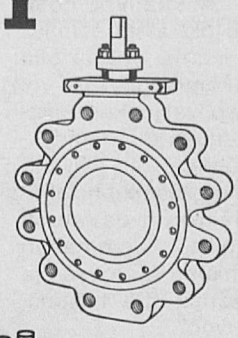
Muistelen, kuinka mahtavalta tuntui astella Raivaajan kiviportaita ylös, mutta arkaillen astua sisään mahtavan ta-

jatkuu seuraavalla sivulla

NELES-JAMESBURY

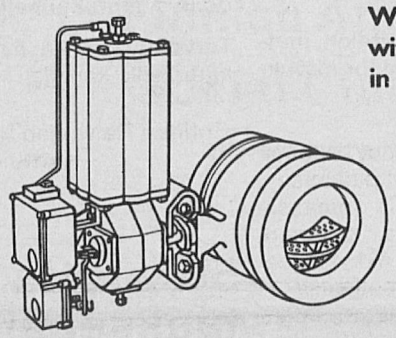
WORCESTER, MASSACHUSETTS

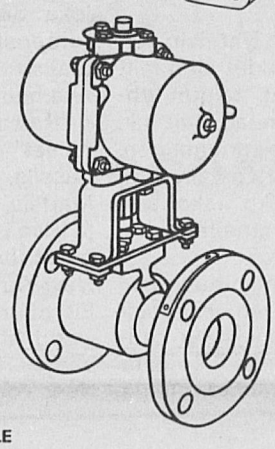

Neles-Jamesbury is the fastest growing and most innovative valve company in the world. The company employs 2300 people worldwide, with the domestic headquarters based in Worcester, MA.

Operations include facilities in Glens Falls, New York and Warwick, Rhode Island with corporate headquarters in Helsinki, Finland.

QUALITY THROUGH PEOPLE

Future Performance is Rooted in the Past.

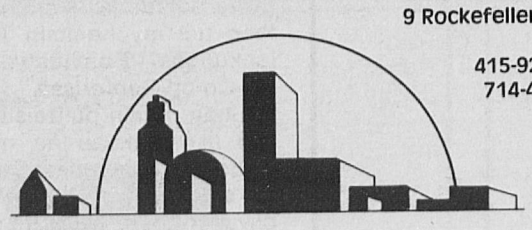
The Madden Corporation has been supplying Finnish paper to the United States for sixty years. Today, we are this country's largest importer of offshore paper . . . and the largest single supplier of super-calendered paper in the U.S.

From SC uncoated paper to premium coated paper, from newsprint to packaging, Madden has been—and will continue to be—your dependable source for quality and value.

Look to past performance when selecting your future paper supplier.

Congratulations on your 85th Anniversary

THE MADDEN CORPORATION
9 Rockefeller Plaza • New York, NY 10020
212-246-9373
415-925-1148 San Francisco
714-496-1028 Los Angeles

MADDEN FINLAND

Ash Trays Auto Decals Ball Pens Christmas Plan Litterbags Golf Ball & Tees Magnetic Signs Lighters Employee Relations Letter Openers Thermometers Rulers Key Tags Business Gifts Board of Directors Gifts Clocks Tape measurers Rain Bonnets Stuffed Toys Rain Gauges Playing Cards Pens & Pencils

FINN·GE·NU·I·TY, n., where the unusual is usual in speciality advertising.

Banners & Pennants Calendars T-Shirts Trade Shows Business Printing Knives Signs & Decals Coasters Sales Contests Buttons - Badges Yardsticks Combs Book Matches Bumper Stickers Portfolios Balloons Letterheads & Envelopes Playing Cards Memo Pads

LLOYD K. HANNULA

79 East Rd. • Box 500 • Westminster, MA 01473 • (508) 874-0229

lon holveja pitkin työhuoneeseen.

Toisena toimittajana toimi silloin Lempi Ikävalko, tuo rohkea ja suorasanainen, tarmokas ja erittäin lahjakas, kuin luotu alalleen lehtityössä. Tuohon aikaan - ja vielä vuosia, Raivaaja ilmestyi kaksi kertaa viikossa. Että kyllä puurtamista riitti.

Mutta Raivaajastahan on kysymys. Tämä siirtokansan oma lehti on ollut antamassa vaikutteita ja vastauksia moniin suuntiin ja moniin asioihin, joista ei suomalaisuuden jälkipolvet paljoakaan tiedä.

Mutta tiedetään kuitenkin yksi varma tosiasia, joka tulee näkymään käytännössä: Raivaaja-lehti elää! Sitä luetaan! Sitä tilataan! Sitä odotetaan! Ja sen tulevaisuuteen luotetaan, onhan se elänyt ja vaikuttanut jo 85. vuotispäiväänsä asti, ja sen perustukset näyttävät kestävyyttään ties kuinka korkeisiin vuosien lukemiin.

Miten jouduin Raivaajan työareenalle? Tilanne silloin oli, että tyttäremme Onerva oli työskennellyt Raivaajassa jonkun aikaa (Aino Latvan aikana). Mutta Onervan mieli oli päästä Suomeen (Lasse kai jäi odottamaan?).

Niinpä hän lähtikin, viipyen toista vuotta ja oli saanut työpaikan Riihimäen Sanomiin. Tänä aikana hän avioitui, ja sen jälkeen alettiin hommata Lasselle papereita USA:han. Tämä asia meni nopeasti läpi ja he muuttivat tähän maahan, -jäädäkseen.

Onervalle aukeni työ Rai-

vaajassa. Ja Lasselle automekaanikkona Turner-autokorjaamoon Fitchburgissa.

Nyt sitten oli koittanut aika, että nuoreen perheeseen odotettiin esikoista ja Onervan oli jätettävä ainakin toistaiseksi Raivaaja. Hänen tilalleen jouduttiin etsimään mahdollisesti lehtialasta, kirjoittamisesta ym. alaan liittyvästä työstä kiinnostunutta henkilöä.

Päätoimittaja Syrjälä oli kysynyt Onervalta, tietäisikö hän ketään tälle paikalle. Onervan oli tehnyt mieli sanoa nimeni, mutta eihän olisi ollut oikein sopivaa esittää omaa äitiään?

Lehtityö on vaativaa hommaa. Pitää joka aistin toimia. Ja vaikka kuinka yrittää olla tarkka, ei kömmähdyksiä voi välttää. Ne olivat joskus huvittavia. Eikä näiltä kömmähdyksiltä vältytä tänäkään päivänä - ei parhaimmissakaan lehtitaloissa. Näin on myös kaikilla elämän aloilla. Olemmehan ihmisiä ihmisten saatossa - ja pitää paikkansa, että "työ tekijäänsä neuvoo".

Aherrettiin siis yhteisin voimin. Ja työosuudet ajan mittaan lisääntyivät. Minun tehtäväkseni aikanaan tuli nk. kansankirjeiden korjaaminen. Olin kiinnostunut tästä työstä, ja Lempi Ikävalko uskoi sen minulle, koska hänellä oli kädet täynnä työtä.

Mutta hän pani minut ensin kovaan kokeeseen. Kun selviydyin siitä, koe jatkui seuraavan viikon postiin, josta *hän taas pisti pahimpia minun* pöydälleni. Ensimmäisestä kokeesta sain A;n ja toisesta kaksi A:ta.

Tämä tehtävä jäi siis hoidettavakseni. Näihin aikoihin Raivaaja koostui suurimmalta osalta eri paikkakuntien kirjeenvaihtajien uutisista. Ja milloin jäi palstatilaa, "Kertun kynän kyhäyksiä" pantiin täytteeksi.

Näinä vuosina vaikutti vielä valtaisa joukko vanhempia suomalaisia ympäri joka puolella. He onnittelivat toisiaan Raivaajan palstoilla. Lukuisia olivat ne jopa koko sivun täyttävät onnentoivotukset nimineen pitkillä luetteloilla. Valmistin nämä lopulliseen asuun niin hyvin kuin mahdollista.

Lukemattomat ovat ne kerrat, jolloin yksinäisinä hetkinäni, myt jälkeenpäin olen muistellut, en ainoastaan työtovereita, vaan jokaista kirjeenvaihtajaa. Niiden perusteella oppi ymmärtämään lähimmäistä, pääsemään ikäänkuin toisen sisäiseen maailmaan. Olen myös ihan sormin laskenut sen lukuisan joukon, joka on siirtynyt Raivaajan "areenalta" ikuisen rajan taakse. Ihan tekee mieli mainita heistä tutuimpia:

"Raisa" Ann Sperling, "Me naiset" pakinoitsija; Nanni Lassila, Conn.; "Jallu", John Martilla, Worcester, MA; Toivo ja Elsa Linden, Gardner, MA; A. Mattson, Maynard sekä New York City; Lauri Hallfors, Fitchburg; Ville Aho, Norwood, MA; Eino Kainu, Newport, N.H.; Olivia Hautamäki, New York; Iris Rich, Conn.;

Kerttu Kopsala

Olga Frandila, Lake Worth, Fla; Anna-Liisa Sjöblom, Lake Worth, Fla; Nimim. "Setä", Fort Lauderdale, Fla; "Aino", Spencer, N.Y.; Onni Koskinen, Bogota, N.J.; Pauline Mäki, Quincy, MA;

Osa pitkäaikaisista kirjeenvaihtajista ilahduttaa yhä vieläkin Raivaajan lukijoita kirjoituksillaan, heitä ovat esimerkiksi Hertta Odell, Voluntown, Conn; Sulo Kontunen, L.W. Fla."Impi", Virginia Warburton, N.H.; Reino Suojanen, L.W. Fla.

Tietenkin on muitakin, mutta aika on tuonut unohduksen.

Raivaaja-vuosinani teimme työtä kolmessa eri paikassa: Wallace Avenuella omassa Raivaajan talossa, Co-opin yläkerrassa sekä nykyisessä Elm Streetin toimipaikassa.

Henkilökunta minun aikanani oli: Sävele Syrjälä, päätoimittaja ja liikkeenhoitaja; Lempi Ikävalko, toimittaja; Irma Laine, konttoripäällikkö; Sirkka Tastula, pikakirjoittaja ja kirjastonhoitaja ym; Mary Gillis, osoitteiden ja tilausten hoitaja; Eira Perko, latoja ja pikakirjoittaja: Bertta Laaksonen, latoja.

Myöhemmin Laaksosen jäätyä pois Raivaajasta tilalle tuli Onerva Leppänen latojan ym. tehtäviin. Torsti Kulmala oli valittu toimittajaksi Lempi Ikävalkon tilalle. Sirkka Tastulan jäätyä eläkkeelle tuli tilalle Aina Sliwinski konttorityöhön. Onervan valmistuttua uuteen ammattiinsa hänen tilalleen tuli latojaksi Hely Rantala.

Bernhard Mandel oli vastaava postittaja. Hänen tilalleen tuli myöhemmin Terttu Isokungas. Postitustyö tehtiin Co-op Centerissä.

Eihän näihin puitteisiin sopisi likimainkaan ne monet vaiheet ja kokemukset, joissa sai olla mukana. Kohokohtia olivat yhteiset joulujuhlat ym. juhlat ohjelmineen. Monilla "keitailla" piristyttiin arkisen kiireen, jopa paineen keskellä.

Nämä muistot ovat säilyneet ja säilyvät läpi elämän. Raivaajan vaiheet, vastuu, aineellisuus, ilot ja vastoinkäymiset ovat olleet yhteinen asia suomalaisuuden keskellä, jota on viety eteenpäin yhteisvoimin. Lehteä ei muutoin enää tänä päivänä olisi.

Muuttuneet ovat ajat. Muuttunut on henkilökunta vuosien saatossa. Muuttunut on kieliasua, osittain "maan kieliseksi" tulevia sukupolvia varten ja varmaan jatkossa muuttuu enentyvästi.

Yhteenvetona kuitenkin: Raivaaja on sama - muuttuneenakin. Se on kestänyt monet vaiheet ja vaikeudetkin, mutta on hioutunut vaiheidensa keskellä. Puheenvuoro on kaikilla. On vapaus! On tulevaisuus! Hattua on nostettava vaikka sitä ei käytännössä olekaan . . .

Kiitokset ja onnittelut 85-vuotiaalle lehdelle! Kiitokset toimittajille, Raivaajan johdolle ja johtokunnalle!

Tervehdys näillä hajanaisilla ajatuksilla kaikille!

Entinen Raivaajan työläinen
Kerttu Kopsala

50 vuotta taaksepäin

Raivaajan juhliessa historiansa 35.:n vuosilehden kääntymistä oli lehdenteossa vielä yksi henkilö, joka oli osallistunut Raivaajan ensimmäisen numeron kokoamiseen. Hän oli kone- ja käsilatoja Arthur Hallfors.

Raivaajan 35-vuotispäivän yhteydessä 1940 Hallfors muisteli niitä hankaluuksia, joita Raivaajan ensimmäisen numeron valmistamisessa oli. Välineet olivat olleet täysin riittämättömät, esimerkiksi kirjaimet, etupäässä ää ja öö, loppuivat kesken ja niitä oli etsittävä ja lainattava muualta.

Uskoa tulevaisuuteen kuitenkin oli, Hallfors tuumi ja totesi, että silloin luotu perustus on kestänyt. Lehti osoittautui heti tarpeelliseksi, sai lukijoita ja ystäviä (jos vihamiehiäkin oli) ja nopeasti vaurastui vaikka alussa olikin rahanpuutetta laajennuksia tehtäessä.

in celebration of
your 85th
Anniversary
1990

JOHN A. BOSK, INC.
Funeral Directors and Advisors

85 BLOSSOM STREET
FITCHBURG, MASS. 01420

FINNISH-AMERICAN SOCIETY OF CAPE COD

JATKUVAA
MENESTYSTÄ
TOIVOTAMME
TÄÄLTÄ
CAPE CODILTA

Berkley, CA

Onnitteluni Raivaajan 85-vuotispäivän johdosta! On pitkä taival vuosia, jolloin tämä lehti on uskollisesti saapunut ympäri maan suomalaisten kotehin. Tämän maan suomalaisille suomenkielisillä lehdillä on paljon suurempi merkitys kuin vain uutisten tuominen.

Ne ovat myös yhdysside oman kansallisuuden kesken. Olemme aina kiinnostuneet kuulemaan toisista suomalaisista tässä suuressa maassa, jossa olemme hajallaan pitkien matkojen takana. Monet ovat ystävystyneet lehtien välityksellä, kuulleet sukulaisistaan, kun ei kirjeitä tule usein kirjoitettua.

Raivaaja on tehnyt pitkän päivätyön myös suomenkielen säilyttäjänä. Sen arvokkaana työnä on ollut huolehtia siitä, ettei oma kieli unohdu. Lukeminen auttaa paljon, sillä jos ei ole tilaisuutta puhua suomenkieltä, niin kieli kangistuu ja tulee puhuttua vain englantia.

Lehti on myös side kotimaahan Suomeen, josta kuulemme lehden palstoilta paljon uutisia.

Olen kirjoitellut suomalaisiin lehtiin enemmän tai vähemmän siitä saakka kun tulin tänne Kaliforniaan Suomesta vuonna 1953.

Alkuvuosina lähetin Raivaajaan paljon runoja. Kauan olin arka edes kirjoittamaan nimeäni kirjoitusten alle, käytin vain nimikirjaimia.

Sitten eräs toimittaja kirjoitti, että elleivät kirjoitukset omasta mielestä olisikaan ensiluokkaisia, niin kyllä silti pitäisi uskaltaa laittaa nimi alle.

Sitten aloin kirjoittaa nimeni, ja monet tuttavat hämmästyivät. He sanoivat lukeneensa kirjoituksiani, mutta eivät tienneet, kuka olin.

Yleensä olen yrittänyt ilmoittaa ohjelmista ja suomalaisten toimista täälläpäin, ja lähettänyt runoja tyhjien paikkojen täytteeksi, sillä tiedän, että lehteä laitettaessa jää aukkoja, joihin toimittajan on laitettava jotakin. Ja monet kiittävät runoistani, koska he pitävät erityisesti joistakin.

Runot ovat aina olleet harrastukseni, kun niitä tulee mieleen, monia on tehty lauluiksikin Suomessa.

Maalaan myös tauluja, kun on aikaa. Sekin on hauskaa. Toivon, että kaikilla lukijoilla on kiinnostavia harrastuksia, ja oikein hyvää jatkoa Raivaajalle, ja monet terveiset sinne toimitukseen ja lukijoille!

Aini Tossavainen

Aini Tossavainen

Congratulations
on your
85th Anniversary

Finnish American
Social Club, Inc.
Shrewsbury, Mass.

ONNITTELEMME
85-VUOTIASTA
RAIVAAJAA

Lepokodin Ystävät

Juhlavuoden
tervehdys

Moorcroft
Hautaustoimisto

31 Myrtle Ave. **Fitchburg, Mass.**

Puh. 343-7137

MUISTAKAA, että olemme aina valmiit antamaan teille ystävällisen alaamme kuuluvan palvelun ja tekemään kaiken voitavamme auttaaksemme teitä surun hetkellä.

Richard C. Moorcroft
ja Stephen Moorcroft, omistajat

Congratulations on 85th Anniversary

Mack Stephenson Funeral Home

1004 S. DIXIE HWY - LANTANA, FL 33462

Tel. 582-4124

David Jarvi
Funeral Director

Puhumme suomea

Parhain tervehdys
juhlavuodelle

EASTERN
PROPANE GAS inc.

for
Commercial • Residential • and Industrial applications
AUTOMATIC METERED BULK DELIVERY
Emergency 24-Hour Service
by Licensed Personel

Office & Showroom
open Monday thru Friday
from 9 a.m. — 5 p.m.
Route 12, Winchendon
01475

for
Sales & Service
call toll free
1-800-922-8309
from N.H. 1-899-223-4427

Juhlavuositervehdys!

SAWYER-MILLER
FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

123 MAIN ST.
WESTMINSTER

763 MASS. AVE.
LUNENBURG

Serving All Faiths

Howard J. Miller, Director
Phone All Branches
345-6778

Suomi College

a partner in preserving
Finnish-American culture,
congratulates Raivaaja
on its 85th Anniversary

Suomi

Suomi College
Hancock, MI 49930

The only college founded
by Finns in America

Happy 85th Anniversary

FINLANDIA®

Vodka of Finland

Congratulations
on RAIVAAJA's
85th Anniversary

Finlandia Foundation

New York Metropolitan Chapter, Inc.

Box 2590 - Grand Central Station

New York, N.Y. 10017

Safety
Fund
Means
Business

Safety Fund National Bank

Talk to a decision maker.

Worcester	Fitchburg	Gardner
791-6271	343-6406	632-1150
Leominster	Westborough	Member
537-6426	366-7575	FDIC

RAIVAAJA . . .
jatkoa sivulta 30

seen Kristukseen, syntien anteeksisaamiseen ja uuden elämän Jeesuksen veren kautta.

Raivaaja on ollut apuna tässä evankelioimistyössä siten, että se on hyväksynyt "Ituja tarjolla" palstan julkaisemisen, ja on sallinut tämän ÄÄNEN kuulua kuukaudesta kuukauteen, vuodesta vuoteen. Olen tästä kiitollinen Raivaaja toimikunnalle, ja toivon yhteistyömme jatkuvan hyvänä edelleenkin.

Jumalan silmä seuraa Sanaansa, ja siunaus kulkee Sanan mukana. Kun olen kierrellyt suomalaisten parissa eri puolilla Amerikkaa ja Kanadaa, olen usein tavannut ihmisiä, jotka sanovat minulle jotain tähän tapaan: "Joo, kyllä minä tiedän kuka sinä olet. Minulle tulee Raivaaja, ja luen niitä 'Ituja . . .' "

Ymmärrän etteivät kaikki lukijat ole kiinostuneet tästä äänestä, mutta koska Raivaaja tahtoo palvella kaikkia siirtosuomalaisia, on tämäkin ääni kuultavana sen sivuilta.

Toivotan Raivaajan toimikunnalle ja lukijoille Jumalan siunausta, ja Raivaaja-vanhukselle onnellista 85-vuotispäivää, sekä monia palvelunhaluisia ja kokemusrikkaita lisävuosia!

Liisa A. Liedes

Reflections on writing the history of Finnish-American newspapers

by John I. Kolehmainen

Newspapers have always fascinated me. Their crucial importance for understanding and writing of history was made very clear to me during the 1930's (these were good years to be safely cloistered in an academic environment, far removed from the ravages of economic turmoil; I was a graduate student at Western Reserve University.)

My eminent mentor, Professor Arthur Charles Cole, assigned me to spend weeks and months going through the files of pre-Civil War newspapers. He was interested in anything that shed light on the deepening North-South controversy over slavery.

A laboriuous, but to me, an exciting task. I managed also at the same time to keep my eyes open for whatever else seemed unusual or significant to me.

There were numerous references to the unfortunate condition of exploited seamstresses.

I began to take notes; by the time I finished my work, I had accumulated sufficient data for an article, "Reform Activity in Behalf of Antebellum Needlewomen," which was published by *Social Forces* in March 1940.

In a word, this was indeed a wonderful and effective way to become informed about America of the 1840s and 1850s.

Equally important are immigrant newspapers for discovering the human saga of those who left their homelands, crossed the terror-filled Atlantic Ocean, passed through the nets set up by American officials at Ellis Island, and who, like the Scandinavians, somehow managed to find their way through bewildering New York and boarded west-bound emigrant trains, which would unite them with countrymen already settled in various sections of this vast country.

Their subsequent trials and tribulations, joys and celebrations, are likewise recorded in the immigrant press: finding jobs, marriage and family; establishing their characteristic religious, social, and fraternal institutions, all the while, almost imperceptibly, being transformed into new Americans.

The entire story can be found, although not neatly or esily, in these treasure-houses of information. Fortunately, many have been preserved in archives; some are yet to be found; and others - too many - have been irretrievably lost. It can be stated with certainty that no account of immigrant life can be written without careful and painstaking research in these newspaper sources.

In the spring of 1953 I left my post as head of the Voice of America broadcasts to Finland. (The story of this interesting operation is told in my book, *Täällä Amerikka . . . The Voice of America Calling Finland, An Essey on USA Shortwave Broadcasting to Finland 1942-45, 1951-53.* It can be obtained from the Raivaaja bookstore).

Shortly thereafter I wrote to Henry Puranen, Raivaaja's business manager at the time, urging him to explore the idea of having the newspaper's history written. Perhaps somewhat immodestly I indicated I was willing, even eager, to undertake the job. I expressed the hope that I wanted to "make certain that at least one Finnish-American newspaper would bequeath to posterity a record (however inadequately written) which interested Americans could consult."

My plans found a powerful ally in Puranen, and it was largely through his efforts that the project was approved.

I do not now recall how much time I spent in Fitchburg. But in the foreword to the book I wrote:

I have had, as I expected to have, a free hand in preparing the manuscript. The Raivaaja's files, the records of the stockholders' meetings, other published and manuscript sources - as well as office space, stacks of note-cards, and cups of steaming coffee! - were placed at my disposal.

The resulting work, *Sow the Golden Seed*, came out in 1955, and it fulfilled, I thought, the expectations of both the newspaper and the author. The title, by the way, came from the Raivaaja's maiden number, January 31, 1905:

Strike down oppression's tangled tree
O Pioneer!
And sow the golden seed
Of knowledge here,
Where fortune's flower
will appear.

Happily, *Sow the Golden Seed* found a larger audience in 1979 when New York's Arno Press reprinted it in its collection "Scandinavians in America."

If I had expected this work would stimulate a veritable flood of similar investigations of other Finnish immigrant journalistic ventures (they total some 350 in all), I was disappointed - very little scholarly activity followed, at least in the United States; the Canadian scene was somewhat brighter.

But one very important advance has been made recently. Under Professor William Hoglund's leadership, a detailed catalog of Finnish immigrant publications has been prepared and further microfilming has been resumed. Hopefully this easier access to and enlargement of archival holdings will persuade younger scholars to adopt this field as a major challenge.

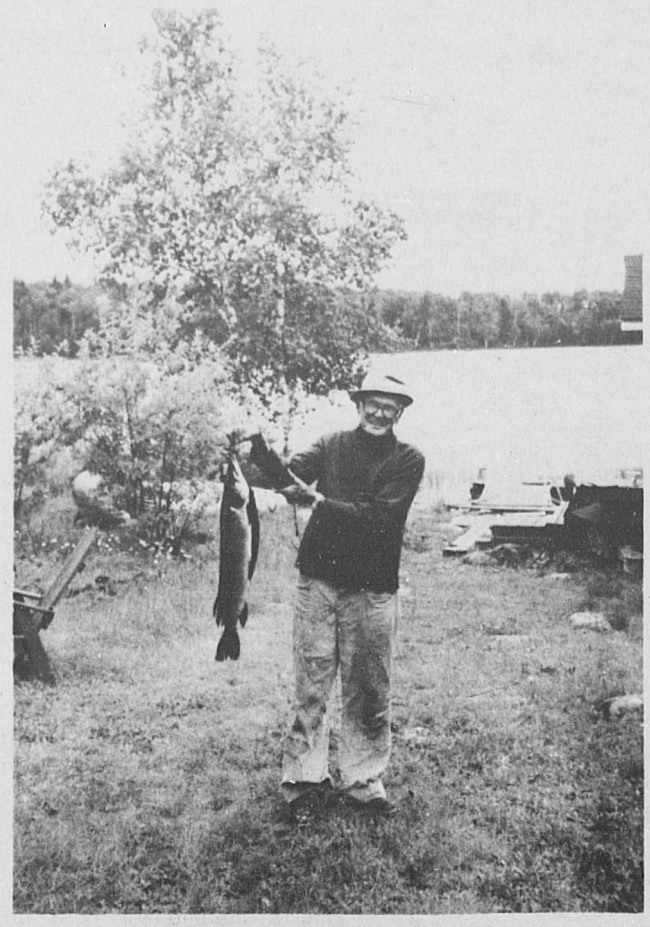
Much needs to be done beyond straightforward historical accounts of the newspapers themselves. Immigrant journals, like those of native Americans, often were the reflection of imaginative, strong-willed, and capable newspapermen. As far as I know, there are no full-length biographcial interpretations of Finnish-American editors, although there have been some outstanding figures.

For example, the Raivaaja, to name a few, had Taavi Tainio, F.J. Syrjälä, Elis Sulkanen, and Oskari Tokoi, whose autobiography has been published, but his career at the Raivaaja needs to be more fully examined.

In depth investigations are also needed of the role played by boards of directors; the perennial and violent financial storms that swept across the immigrant journalistic scene; studeis of the waxing and waning readership; the revolutionary technological changes in the printing industry which impacted adversely on smaller immigrant operations; examination of the stratagems adopted in desperate effort to postpone the final day of reckoning.

When I was preparing *Sow the Golden Seed* in 1954-55, little did I anticipate that the Raivaaja would be alive and active in 1990, celebrating its 85th anniversary - or that I would be around to admit my failure accurately to gauge its survival powers, its Finnish *sisu*.

Another 85 years?

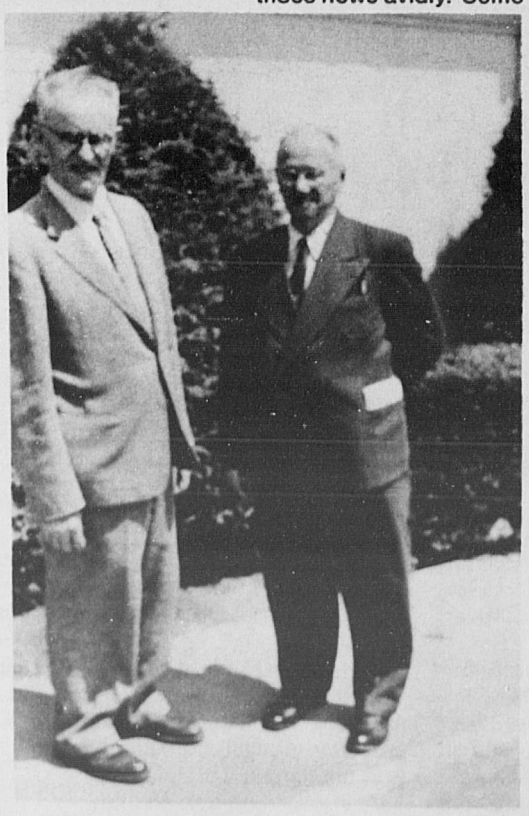
How a happily retired Professsor John I. Kolehmainen spends his summer days in northern Minnesota.

Ruminations on Raivaaja

by Roy Helander

"85" is a venerable age for a foreign language newspaper in the United States, but especially so for a Finnish language weekly, since there are so few who speak that tongue in the entire world, let alone here in America.

My personal contact with the paper began over fifty years ago, when my interest in dramatics was kindled enough to want to see which town was doing what play the next weekend. I suppose I didn't have much to say in where my parents would take me, but I read these news avidly. Some years later it was a matter of finding out as to which orchestra was playing the dances in the area.

'Konsuli' (left) and 'Senaattori'

I began to write local news under the penname "Nuorukainen" and was nutured in that field by Henry Puranen who used to send me a few dollars compensation every now and then.

Gradually I developed into a newspaper devourer, reading every page of every paper that the mailman or paperboy dropped in the mail slot. And now that I'm retired, I read everything as long as I can keep the magazine or paper hidden from my neatnic wife who believes that magazine racks are not for year round storage of reading matter.

In the 50's I became good friends with then editor-in-chief, Elis Sulkanen, and often visited his office when in Fitchburg. The entire editorial staff was very friendly and I soon knew all of them.

Sulkanen, in his humorous way, had a name for all of them: Puranen was "Konsuli" (The Consul), Tokoi was "Senaattori" (The Senator) while Jallu Honkonen was "Kanttori" (The Cantor), since the three men actually held those positions. Puranen was the Honorary Finnish Consul in Fitchburg, Tokoi, an honorary Senator of Finland, while Honkonen was the organist at St. Paul's Lutheran Church.

Elis Sulkanen

Little did I know back in '84 that agreeing to cover to Finn-Fest Concert by the Teekkarit for Raivaaja would start me off on a new career as an occasional columnist. It's been fun for me, hopefully for you, too.

'Kanttori'

RAIVAAJA *serving people since the beginning*

by Jonathan Ratila

Some papers and periodicals proclaim themselves as "independent."

But we can't do that. The RAIVAAJA is here to serve Finnish America. This paper is owned by Finnish America. Its life's blood is Finnish America.

RAIVAAJA can never be independent from the people it serves; it is bound to them, so tightly, that whatever happens to these people happens to RAIVAAJA.

Raivaaja has always been a people's paper. It was not startted with personal profit in mind.

Raivaaja Publishing Company was founded as the Finnish Socialistic Publishing Company, incorporated on April 5, 1905 under the laws of Massachusetts.

In those days there were no income taxes, and no such thing as a "non-profit" corporation. However the company was "non-profit" in intent from the very beginning.

Indeed, our founders were socialists - and I hope that doesn't scare some too much! - and when they went about to organize a newspaper they were not interested in the project because of personal profit or the potential for personal profit. They were interested in starting a newspaper that would serve the people by printing news and information not available in publications which were private commercial ventures.

I recall that RAIVAAJA's retired business manager Sävele Syrjälä would compare RAIVAAJA with public television. And, indeed, that is an apt comparison. RAIVAAJA is a public newspaper.

However, 85 years ago when William Markkanen, Frans Relander, Victor Loukola, Jacob Rajala, William Eriksson, John Rantanen, Victor Haataja, Antti Lempinen and Tatu Tainio signed the incorporation papers they formed a corporation using the available tools, the laws of 1905 Massachusetts.

They worked with what they had to work with - but were they doing it today there would be other ways to form the corporation.

The Finnish Socialistic Publishing Company was organized as a stock company with an original capitalization of $5,000.

Since the beginning, though, owning a share of Raivaaja stock was much more like having a lifetime (or herditary, actually) membership in a non-profit corporation than owning stock in a dividend paying company.

The company by-laws state very clearly: **No dividends paid on stock. Earnings earmarked for the expansion of the newspaper and book publishing program in the interests of educating the working-classes.**

In the early days Raivaaja stock was sold to individuals for the most part.

However, in response to the socialistic notion that their enterprises should be owned jointly rather than privately, the chapters (or *osastot*) of the Finnish Socialist Federation began to acquire Raivaaja shares.

John I. Kolehmainen reports in *Sow the Golden Seed* that by August 1908, the local chapters of the federation held 1,107 shares as compared to the 525 owned privately.

"By 1911," he continues, "fifty-six Eastern District locals had invested $12.325 in the Raivaaja, an average outlay of $220."

In 1928 the name of the company was officially changed to Raivaaja Publishing Company.

The Socialist chapters continued to hold the majority of stock until the Federation decided to withdraw from the Socialist Party in 1936.

In 1940 - 50 years ago - these former Socialist chapters met and formed the Finnish American League for Democracy (FALD). The FALD chapters continued to hold their shares of Raivaaja. And they were the majority owners until one by one the chapters closed and ended their existence. In 1989 the last chapter of the Finnish American League for Democracy voted to dissolve their organization.

Present owners

So, who owns RAIVAAJA today? The organizational shareholders are: Finnish American Club of Saima, Finnish Golden Age Club, Finnish Cultural Center at Fitchburg State Colleg, Revontulet, Knights of Kaleva No. 24, Ladies of Kaleva No. 18, Finlandia Foundation Boston Chapter, Finnish American Translators Association.

If you are familiar with the above organizations, you know that most of them are based in the Fitchburg area.

That's not really by plan - it just happened that way. In the old days, organizations all over the country owned shares of Raivaaja stock.

The paper would certainly be improved by participation in other parts of the country. If your organization would like to buy shares of Raivaaja, please write to RAIVAAJA, Attn: Jonathan Ratila, Treasurer, P.O.Box 600, Fitchburg MA 01420-0600. Shares are $5.00 each.

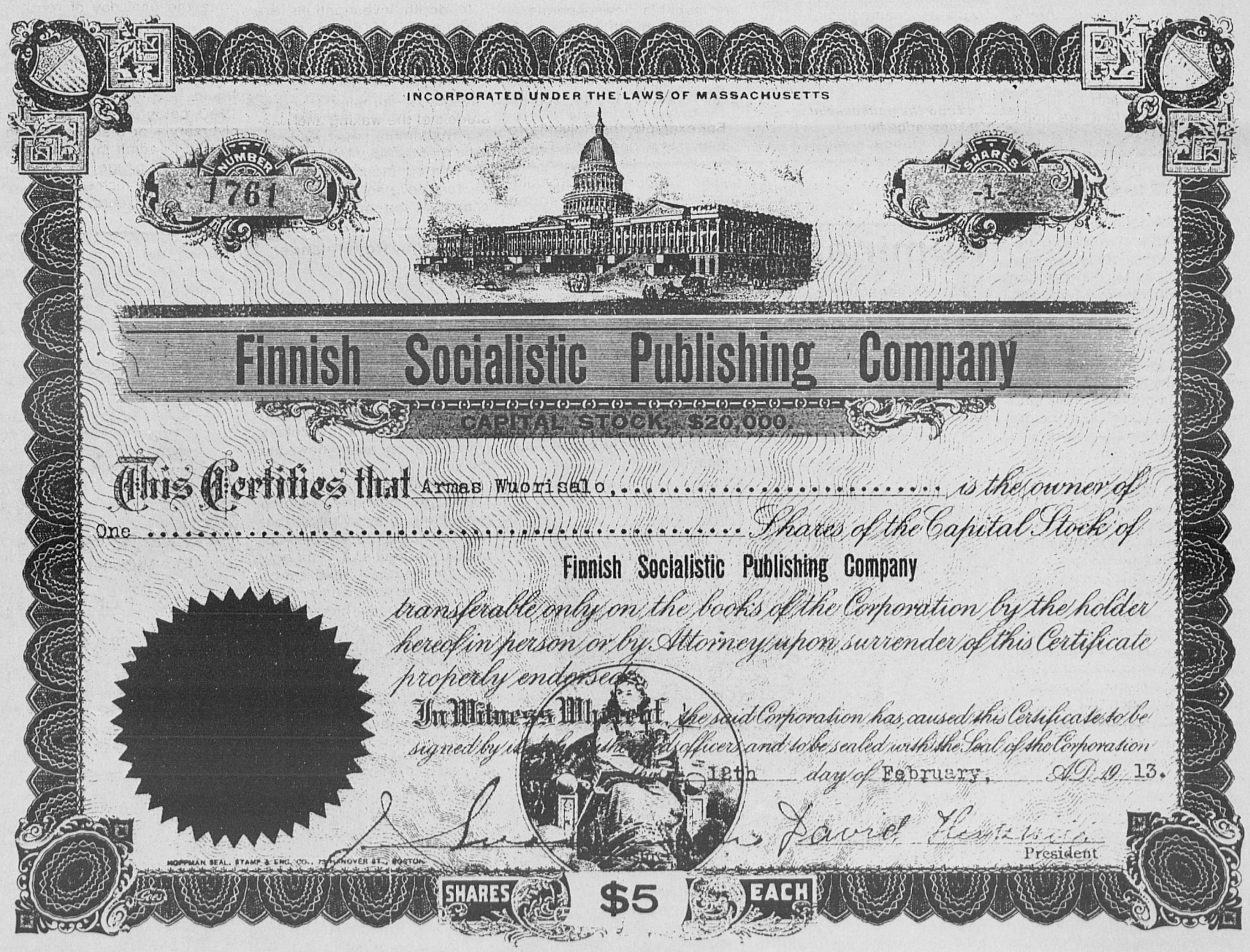
Individuals continue to be shareholders in Raivaaja Publishing Company. We would list the shareholders here now, but we are trying to first develop an accurate, up-to-date list. Perhaps you saw our ad in last week's paper appealing to people who have inherited shares of Raivaaja stock.

Individuals can still buy a share of Raivaaja stock. If you are interested write to Raivaaja (the address is above).

We are working to update our share registry in order that the shareholders will be able to vote on some necessary changes in our bylaws.

These changes will, we think, improve the financial footing of our newspaper. Such changes may have not been possible when the paper was an organ of a political party, or necessary when there was a profitable job printing business associated with the company. But they are both possible and necessary today!

Remember, folks, this is your paper! Support it!

Stock certificate number 1761 issued to Armas Wuorisalo on February 12, 1913. His daughter Aune Karkkainen brought it into the office last week. A new certificate will be issued in her name. Note the signatures of J. Suominen as treasurer and David Heikkilä as president.

My thoughts of Raivaaja

by Toini Laakso

The Raivaaja Building was a very special place for me. How I waited for my 6th bithday so I could join Reipas and go to gym with my sister Elna.

My initial 25-cent dues payment was the best investment I ever made as I was hooked on exercise from then on. Our dedicated volunteer leaders made us work but it was fun.

Later, physical fitness became my career at the Fitchburg YMCA. I am grateful to the enterprising immigrant Finns who made this good start possible for me by purchasing the handsome Raivaaja building and starting Reipas.

I can remember how my parents looked forward to receiving the *Raivaaja*. This paper was so important in their daily lives. It brought news of world and local events, as well as information on Saima activities. In those days there was no radio or television to bring the world into the home.

My brother John was one of many boys of Finnish descent who had their first jobs delivering the *Raivaaja*. *Sitkeän perä*, as the upper end of Marshall Street was called because it was often thick with mud, was his route. Rudy, my husband, had also worked at Raivaaja. He wrapped papers for mailing.

Eläkää siististi ja lukekaa Raivaajaa (Live decently and read the Raivaaja): Was this coined by Henry (Heikki) Puranen? My father sprouted it now and then, and even now I sometimes say it. It's one of those catchy quotes that's fun to use.

When Elna was in her senior year at Fitchburg High, Henry asked her to gather information on all graduating Finnish students. Each year the paper printed a picture and little article about these graduates. Elna received a book of appreciation of her work.

When I was senior I was thrilled to be asked to do the same. Among my treasures I still have the copy of Sillanpää's *The Maid Silja* that was given to me. Inside, in Henry's good penmanship, is written:

To Miss Toini Perko, for her services of collecting information about Fitchburg High School graduates in spring 1936, by Raivaaja, and HP.

At one time I was editor of the *Co-op Times* and had occasion to make frequent trips to Raivaaja to proof it and prepare the dummy. I did proofreading for Raivaaja at one time, too. It was something I could take home and return with my red markings in the margins. I enjoyed it.

I was offered a typing job on a new machine when the paper was changing systems. Had I not just then been getting more and more involved in Y-work, I would have accepted. However, I recommended my sister-in-law, Eira, and this turned out well.

It was sad for me to see the building degenerate to a pile of bricks when it was being demolished. The Y was right across the street so I saw it every day. I did salvage a few bricks.

The Wallace Towers, housing for the elderly, now sits in its place. In nice weather I often saw Lauri Hallfors, who worked so many years at Raivaaja, sitting on his porch there with his gracious wife. We'd wave greetings to each other. It was ironic that he would spend his remaining years at this same site.

The Raivaaja building may be gone but certainly not forgotten by many of us who have fond memories of our associations with it. I am glad to be able to glance at my wall and see the accurate drawing of it that my civil engineer son, Lenny, surprised me with some birthdays ago.

I still make frequent trips to Raivaaja, only at this time to submit articles about activities of the Finnish Cultural Center at Fitchburg State College.

Each week I look forward to receiving the *Raivaaja* in my mailbox and especially enjoy the English pages and pictures of days gone by.

Hatts off to Marita and Jonathan for their labor of love in keeping *Raivaaja* alive. They put out a paper of which to be proud. May it celebrate many more anniversaries in fine style. Congratulations on the 85th!

Eläkää siististi ja lukekaa Raivaajaa!

'It was sad for me to see the building degenerate to a pile of bricks . . .' The Raivaaja building on Wallace Ave. in Fitchburg (MA) was torn down in 1972.

Recollections

Congratulations to *Raivaaja* on its 85th Anniversary, from Ellen and Olavi (Arvi) Wäänänen from Los Altos, CA and Helen and John Smith from North Kingston, RI.

Thoughts of *Raivaaja* take us back many years - to the 1920's and 30' when Helen and I were growing up in West Concord, NH.

Our parents, Anna and Jukka Wäänänen, were very much involved in Finnish activities locally and with Finnish communities in New Hampshire and Massachusetts.

The *Raivaaja* was an important source of news about Finnish-American activities then, as it is now, and reported what was going on, where and when.

Our father was the local correspondent as well as the Raivaaja *asiamies*. I well recall working with him, and serving as *tulkki*, in soliciting ads from local merchants and businesses for the annual Christmas editions.

There was a standing rule at home. Coffee was to be ready for *isä* daily after his 7 to 4 workday. Then, while enjoying his coffee, he would read the daily *Raivaaja*.

Our family attended and often participated in activities in a number of communities.

Our principal contribution was providing music for the programs *(ohjelmaa)* and especially for dancing. The Wäänänen family orchestra played often in Milford and Newport, NH, and occasionally in communities in Massachusetts.

These appearances were all volunteered, typical of the Finns, and we can still remember the warm hospitality extended by our many friends. Among them we tresured the long-time friendship of Lauri and Tyyne Hallfors.

Helen remarked recently that she recalls playing for dancing in Milford with tears in her eyes as she would have preferred to be dancing!

Ellen, my wife (Ahti Jaakkola's sister, from Maynard), recalls that the *Raivaaja* was promptly read by her father also - and that subscription still continues.

Ellen and I have lived away from New England about 55 years. As recent subscribers we find the *Raivaaja* brings us interesting news about old and new friends, Finland, and Finnish-American activities.

Arvi O. Wäänänen
Los Altos, CA

The *Raivaaja* has been in my family ever since it was first published in 1905. My father, Mr. A. Anderson, came to Michigan from Finland and bought the *Raivaaja*.

Then he moved to New Hampshire and Maine, always with the newspaper *Raivaaja*, so it has been in my family and I still have it coming. Look forward to it every week.

Yours truly,

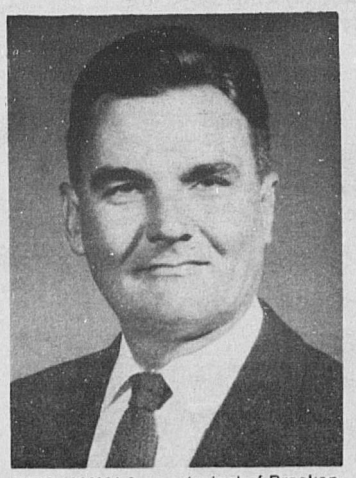
Ellen E. Lindell
Lexington, MA

Dear Editor,

My parents, William and Martha Hakala, came from Finland around 1910, and were local RAIVAAJA subscribers for over 40 years.

I have read the RAIVAAJA since 1931, when as a junior high school student I carried the paper on the Rollstone Street route. My boss was Lauri Hallfors. Pay, $1.75 per week! (Mon.-Sat.)

While in high school, my brother, Wilho (who now lives in Lunenburg with his wife, Terry), took over this route and I was "promoted" into the RAIVAAJA mail room, working for K.E. Savolainen, a fine boss and friend. I continued part time there for several years while a student at Fitchburg State College. The pay was 25 cents/ hour, but it surely helped finance my education!

EINO HAKALA as principal of Brackenridge High School, San Antonio (TX)

I still subscribe to the RAIVAAJA, and enjoy it very much!

What has RAIVAAJA meant to me? It provided employment during the tough depression years and helped finance my college education.

It taught me fluency in the Finnish language, since I read it every day. It served as a bonding agent, that held so many people of Finnish descent together.

Äiti used to call it the "PAUHAAJA", but it was always eagerly read in our home. Isä occasionally wrote stories that were published in the RAIVAAJA. It was a part of our life in Fitchburg.

I hope you, Marita, and your talented staff, can continue to produce this high-calibre newspaper - it is a vital catalyst that helps in a real way to keep Finnish culture alive and well!

Best wishes always,

Eino Hakala
San Antonio, TX

I was born in 1904, a year before RAIVAAJA and I can remember reading it in my growing up years on a farm in South Ashburnham, Ma. I believe I learned to read Finnish from reading that newspaper and hearing it read by my mother (She used to read to my father.)

In those early days there were two features that appealed to me especially: notices about the Finnish plays or operettas given in the various Finnish halls. Even though I'm not musical and was not able to attend any of the performances, I learned a great deal about the operettas from those announcements.

The other feature I particularly liked was the Christmas greetings from everywhere, with a list of names sending greetings. I became familiar with the names even though I didin't know them.

I have been away from the Fitchburg area and the Finnish community since 1926 so reading the paper didn't have the same appeal. Occasionally, I would have a chance to see a copy and read it more easily, since it was in English.

Wishing you well,

Anne Garrison
(*nee* Aune Rautio)
Baltimore, MD

P.S. I would be interested if there ever was a greeting from Kingston, MA in 1924.

In 1924 we could find only one greeting from Kingston, MA. It was from Maikki Anderson ja perhe *and was published in the December 18th issue.*

Never just a job; always a labor of love

Due to the fact that Raivaaja's retired editor-in-chief and business manager Sävele Syrjälä is unable to write, his wife Rachel sent this message for the special 85th anniversary issue . . .

It is with great joy and satisfaction that retired editor, Sävele Syrjälä, salutes the *Raivaaja*, born in 1905, on having reached another significant milestone - its 85th anniversary.

It was ten years ago that Sävele was enthusiastically and happily planning Raivaaja's 75th anniversary issue. This three-quarter century special was to be the best ever, an event to be shared with its loyal readers as an historical achievment.

Now this year *Raivaaja* has reached its 85th! That the newspaper is still published (weekly) is truly a tribute to the tenacity and dedication of its loyal staff that has characterized this paper throughout its history. Its founders struggled to give voice and information to the Finnish immigrant communities, weathering economic crises and world upheavals that threatened the cultural roots and ties of its readers. It was never just a job, it was always a labor of love.

In 1960 when Raivaaja's late Henry Puranen in a letter to Sävele, wrote, "There is no material future for you here but if you can keep our paper alive for another five years, it will be an accomplishment. Others have applied but we want you to consider joining us."

Not five but twenty years went by. Now ten years later it is a great satisfaction to see that it is still being published, and has expanded to add an English section.

Though the paper faced decisive moments during Sävele's twenty-year tenure, one stands out.

There came a point when the future of the paper was seriously threatened. Raivaaja's press was wearing out from old age, cost of replacement was prohibitive, and most importantly, it was becoming almost impossible to find permanent pressmen and linotypists who knew the Finnish language well.

Action had to be taken. The offset system had been introduced into newspaper work and was proving a lifesaver for smaller newspapers. Sävele travelled to Rochester, took a quick course in their usage, rented the machines for Raivaaja and arranged with Gardner News to have the paper printed there.

In the meantime, the Raivaaja building on Wallace Avenue had become much too large for their diminished operation. The building had to be sold and new quarters found in smaller space.

Rooms were found on the second floor of the Co-op. The credit union had plans to demolish this house but a happy agreement was arranged between them in which Raivaaja would continue to remain as tenant. In a sense the Raivaaja, which had been insturmental in founding the credit union, (editor Frans Syrjälä was its first president) was given timely support by its offspring at a critical juncture.

Sävele congratulates the present hard working staff - Marita, Jonathan, and the "girls" in the office - as they enter another decade of journalistic effort.

Business manager Sävele Syrjälä (right above) guided the RAIVAAJA through the transition from hot to cold type. Shown here with Syrjälä is assistant editor T. Erik Minkkinen.

Memories of a former Raivaaja carrier

by Tauno W. Mattson

I have many fond memories of the Raivaaja building on Wallace Avenue.

As a young boy, I was a Raivaaja carrier. My route included the Rollstone and South side area. My first stops were Aarnio's barber shop and Asikainen's shoe repair shop, only a few steps from upper common on Rollstone Street.

It then proceded up Franklin Street where the large tenement houses on the lefthand side had many Finnish customers.

Back on Rollstone St., the stops included Finn Alley (off Rollstone and Hazel St.) and a few customers in an off-street area across the United Co-op Grocery Store.

On hot summer days Mrs. Aalto would have a glass of lemonade ready for me. The furthest customer was the Mattson family on Mt. Elam Road, near the entrance to Coggshall Park. There were stops on Electric Avenue, Milk St. and Pine St. However, there was the final customer on a small street nearly down the Kimball St. I always hoped that she would move closer to my other customers, for it was a long way to walk.

At Christmas time the many special editions were the size of the Sunday issues of the *New York Times*. I recall pulling a sled, for it was virtually impossible to carry that many papers.

While Mr. Savolainen was hand-stamping the names and addresses on the *Raivaaja* as they came off the press, we carriers would go to the top floor of the building and run on the oval track and lift weights. If we shot baskets, the sound of the basketball bouncing on the floor would bring Mr. Suominen from his office on a lower floor to put a stop to that.

During the 1936 flood, when the Nashua River rose up to Main Street in the Putnam Street area, my father and I, with two other men, took turns on a two-man hand pump to keep the water from ruining the presses, which were partly below the floor level on the first floor. The Punch Brook runs underground in that area and empties in the Nashua River. As the brook backed up, it flooded the area around the old Post Office, Armory and Raivaaja buildings.

On the top floor of the Raivaja building, the Reipas Athletic Club offered many activities. Walfrid Makela was an able instructor. I recall performing gymnastics on the Saima Hall stage, many times.

As Reipas members, my brother, "Lenny" Mattson, and Irving White would run long distance races and compete all over New England. Often they would be joined by Johnny Kelley, who still runs the Boston Marathon.

When I lived on Charles Street, Henry Puranen was our next door neighbor. It was he, who thought me as a young boy to swim at Saima Park Pond. In later years, when I was in the Air Force in World War II in England, Africa and the Pacific, my father would show the letters I sent home to Henry. He in turn would have them published in the *Raivaaja*.

It was in England that I knew Carl Savolainen. He was a radio operator on a B-24 bomber. I was a ground grew member. As such, I was housed with the British Air Force near Plymouth. The flight crew was housed in private homes in nearby Newquay.

On one mission Carl failed to return. When I returned home, I did visit his father, who was the gentleman who stamped the names and addresses on the outgoing *Raivaajas*. When I called on him, I told him of his son's activities.

Reading the *Raivaaja* has been a family tradition for years. Presently my wife and I look forward to the weekly *Raivaaja*.

FITCHBURG, MA - This building at 48 Wallace Ave. was Raivaaja's home from 1911 to 1970. Building no longer standing.

Memories of Saima Hall

by Mildred Heino

Saima Society's Ihanneliitto on an outing at Saima Park around 1930. In the front, starting on the left, are Aimo Moilanen, Irma Ojala, Eila Lammi, and Oscar Maki. In back of Maki is Elina Honkanen (the teacher). On her lap is Aileen Peltola. Right in the middle of the group is Mildred Heikkila, left, and Esther Maki. Standing in back are Ray Lammi, left, and Ray Lamothe. Can anyone name the others?

Photo courtesy of Mildred (Heikkila) Heino

My earliest memories of Saima Hall are when I went to *Ihannelitto Koulu*. That's where they taught us the Finnish language, starting with the "Aapinen". We learned spelling as follows: *p-a-pa, t-a-ta → pata; k-a-ka, n-a-na → kana. Pata paras tavara matalassa majassa.*

My two favorite teachers were Mrs. Elina Honkanen and Mr. Oskari Tokoi.

The classes were held in two rooms on the first floor of the building. One class was held in the library which had cabinets with glass doors that held the Finnish language books of the adult library. I remember that old *Raivaajas* were stored on the top of these cabinets.

On the opposite wall of the room, which was long and narrow, were pegs on which to hang our coats. There were wooden folding chairs running along this wall, and a table on the very end of the room by the windows.

The other classroom was larger and had several tables and chairs. This was called the "small meeting room". I do not remember if there was a blackboard in either room.

One Memorial Day the hall was used by the Rollstone St. and Laurel St. schools for their Memorial Day program.. At the time, I remember, there were pictures of Karl Marx and Eugene V. Debs on the wall on either side of the stage, and those pictures had to be covered over with a drape during this school program.

I remember reciting "In Flanders Field". Mother had bought me a beautiful daffodil yellow taffeta dress from "Barney's" for this special occasion.

Ihanneliitto always put on a play each school term, and for Christmas there was a special program. One play that I was in was called *Kunnan elätti*, loosely translated "One Supported by Welfare".

Eila (Lammi) Jarvi played the title rolem and I was the *Emäntä* or the landowner's wife, and the late Toivo Orava played the *Isäntä* or the large landowner. Some other members of the cast that I remember were Tauno Maki and Waino Bergstrom.

One Christmas program many of us children were *tonttu* or elves, dressed in brown suits and boots made from black oilcloth. After the program was over, mother said that my friend and I had kept time to the music by chewing gum throughout our dance number.

One other time my friend and I also performed a muscial duet, she on the piano, and I on the violin. I remember us going to Kresge's 5&10 to buy the sheer music. I believe we chose "Sweet Adeline".

There was always a large Christmas tree and "goodies" and presents for the children who waited anxiously for Santa to come and distribute the gifts.

We explored all the nooks and crannies of the hall on the days we had to go to rehearsals while we waited for some late comers.

We went to the ticket booths and the cloak rooms, the kitchen and the diningroom, the stage and the dressing rooms, the balcony and the main hall.

On the left side of the main hall were several large windows, and on a bright sunny day we burned our initials into the window sills with a piece of glass and the sun's rays.

On the right side of the hall were huge radiator pipes that got really hot when the steam was up. My parents always liked to sit on that side of the hall because it was so nice and warm. There were no windows on that side.

There were *ohjelma kokouksia* or "meetings with program". First the business meeting was held, and then followed the program of singing, or piano solos, or poetry readings and then the speech. Always the speech!

When the speaker came on all the kids made a beeline to the long, large hallway downstairs. There we played "tag".

When we got home from the hall, I always got a severe scolding that *"Sinun ääni sieltä kuului!"* (My voice was heard from downstairs, as though I was the only one making the noise.) I'm sure the people trying to listen to the speaker upstairs were very annoyed with us kids.

Oh, and such great speakers they were: Tokoi, Makela, Reivo, Suominen, Puranen, etc. etc. If only I had listened!

Saima had an amateur theatre group who presented plays several times a year.

The plays ran the gamut from very dramatic productions to comedies, to musicals and favorite old operattas. Maybe there was even an opera or two.

Some of the plays I remember were *Elinan surma* put on by the amateur theatre group from New York City.

Kauhu (Phantom of the Opera). It was so frightening that I was scared for weeks.

Comedies were always popular. *Tulitikkuja lainaamassa* (Borrowing Matches) with the great comedy team of the late Oskari Rasanen and Eero Soini. They should have someone like them on T.V. today. *Tukkijoella* (On the River of Logs) was another favorite. I myself liked the musicals and operettas.

There was *Viulukuningas, Iloinen leski* (merry Widow), *Setä pitkä sääri* (Daddy Long Legs), and *Kultakaaren Laulajatar* in which I played a chorus girl.

I remember we wore black shorts and a green halter-type vest which was considered quite risque in those days. In one scene we all had peach colored long gowns with wide wide skirts. This production imitated the Hollywood musicals of that era. Mother spent weeks sewing th costumes. My dance partner was Arvo Huhtala.

Other amateur theatre groups came from Quincy, Worcester, Maynard, and as already mentioned as far away as New York City. The Fitchburg group made return trips to these localities.

The Saima group had some very talented players. Just to name a few: Hugo & Lillian Erickson, Eino & Irja Moisio, Sylvia Laine, Kalle & Laura Tuikka, Eero Soini, Oscar & Laila Rasanen, Sarah Parker, and Miriam Honkanen Lehto, and the list goes on and on. Mrs. Lempi Myohanen always accompanied the musicals on the piano.

The stage lightning was in the capable hands of Benny Autula and Fabian Raatikainen, and whenever a spotlight was used it was shown from the balcony. Different colored spots were used to create different moods.

Between the footlights in the middle of the stage was the promoter's box where Mrs. Naemi Puranen sat and whispered the lines to some actor whose mind temporalily went black and forgot his lines, either from stage fright or not having studied his part too well.

The first rows on either side of the hall were always filled with children, and they paid no admission. The parents sat further back on wooden folding chairs that were joined together, five or six chairs in a section.

On a hot summer's night the side door would be opened to get some air circulating, and all the neighborhood kids would come to watch the plays. They had never seen anything like it before.

Oh! The happy times spent in the theatre!

Saima also had a band with outstanding musicians. A few come to mind: Flinkstrom, Mattson, Hoglund, Vesa, the Parri Brothers, etc. They had band concerts and played for marching whenever the occasion called for it.

And we must not forget the mixed chorus. There were Palen, Honkonen, Huhtala, Tuikka, Karvonen, Lammi, Heikkila, Moisio, Kamppuri, etc. etc.

At summer festivals a choral and band concert were held, plays were peformed on two nights, dances were held on two nights, sometimes three nights depending on what day the holiday fell. Then the sports events and the main cultural program were held at Saima Farm (as the Park was known in those days). Thousands were in attendance at these affairs.

The athletic club of Reipas used to put on a show about once a year where they performed acrobatics, gymnastics and all types of calisthenics. We girls wore black pleated gym bloomers and white "Middy" blouses with black kerchiefs around our necks.

The highlight of this gymnastic event for me was the pyramid performed by the men. A big strong man by the name of Tom Kaivola was always at the bottom of the pyramid supporting the others. There were Tofferi, Makela, Lahtinen, the Kamppuri brothers, Erickson, Raatikainen and many, many others. They were all handsome young men in their white gym pants and sleeveless undershirts.

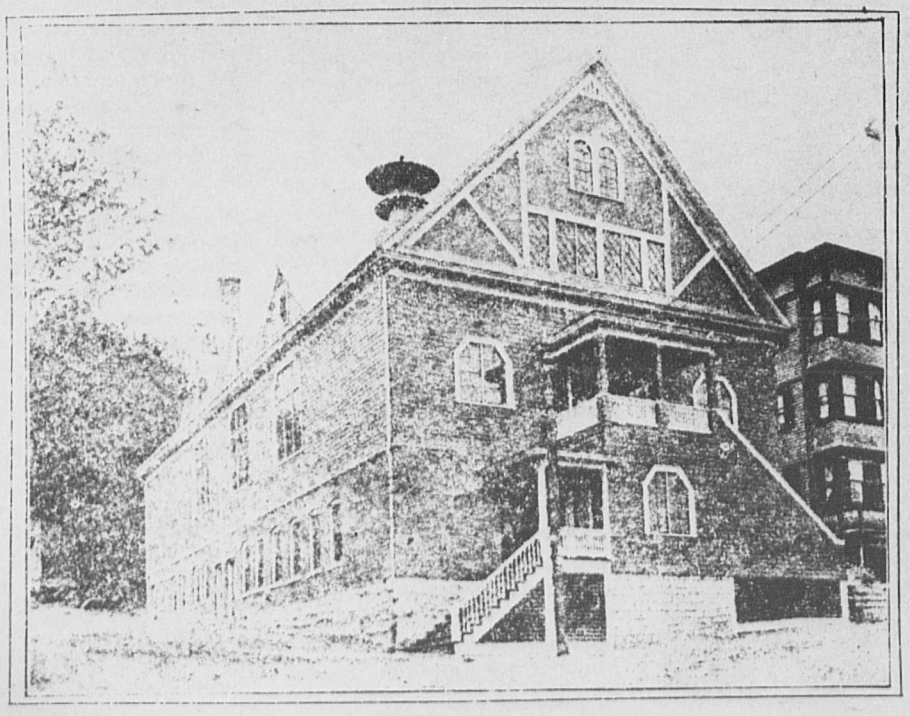
There were sewing clubs, bazaars and fairs and all kinds of activities too numerous to mention.

The kitchen committe did a wonderful job several times a week serving coffeebread and sandwiches, and a dear lady by the name of Maija Pumpula made coffee in a large copper boiler.

And then there were the dances! Dancing became my first love. I learned the A.B.C.'s of ballroom dancing at Farmers dances which were held about twice a month. Usually a three piece band played, an accordian, a violin or trumpet, and a drum.

I learned to dance the polka, the waltz, the *sottiisi* and the *raatikko.* Then I graduated to the Coffee Hops because all the boys from Leominster would come to these dances and they were all such wonderful dancers. Better than the home-

turn to **MEMORIES** *page 35*

Old Saima Hall, corner of Foster & Leighton Streets, Fitchburg (MA).

How long can Raivaaja survive?

by Tuure Tenander

As we celebrate the birthday of *Raivaaja*, one cannot help but wonder what the future has in store for this senior citizen of America's foreign language press.

How long can the *Raivaaja*, which served as the principal source of news and of information about cultural and educational events for thousands of Finnish immigrants, survive in the face of the continuing changes occuring in the circles from which its readership must come.

It would be foolhardy to believe that any foreign language newspaper - with the possible exception of those printed in Spanish - can go on forever in the United States. But perhaps a brief look at what *Raivaaja* has done and what it has stood for during its 85 years may strengthen our hope for prolonging its life for years to come.

From the very beginning *Raivaaja* editors considered that, in addition to providing the news, its responsibilities included educating and raising the cultural level of the Finnish American workers to whom, because of the language problem, most other sources of information were closed.

Support of democratic socialism was a basic tenet of the *Raivaaja's* editorial policy. The midwife at Raivaaja's birth in 1905 was the Finnish Labor Society Saima, one of the early workers clubs and associations in the country founded by Finnish immigrants who were disillusioned by the realities of their life in what they had believed would be the land of endless opportunity. (The first Finnish workingmens organization was the Imatra Society of Brooklyn, N.Y., which was founded in 1890.) When the Finnish Socialist Federation was formed in 1906 - the first foreign language appendage of the American Socialist Party - *Raivaaja* became its official organ.

Throughout the turmoil which prevailed in the labor movement and union struggles during the early part of this century, the *Raivaaja* remained steadfastly anti-Communist. In the first few decades of the century major attempts to take over the socialist and pro-labor organizations in this country were undertaken by the IWW, the syndicalists and other extreme leftist groups. The *Raivaaja's* resolute stand against this assault was a major factor in preventing most of the eastern locals of the Finnish Socialist Federation, where the *Raivaaja* had the most effect, from accompanying some of their brethren - largely in the Middle West - into the ranks of those favoring the Russian brand of revolutionary communism.

By 1936, the Finnish Socialist Federation - and *Raivaaja's* editors - became disenchanted with the growing influence of a militant, far left faction of the American Socialist Party. After that party's convention that year, the Finnish Socialist Federation sent in its separation notice with the statement:

"Continued affiliation no longer advances the ideals which we espouse but in leaving the American Soicalist Party we are not abandoning the American labor movement." That action ended the *Raivaaja's* conncetion with the Socialist Party.

But by no means was *Raivaaja's* attention limited to such political wars. It gave focus to activity in the cultural world. It ran complete coverage of the plays, chorus evenings, and band concerts put on by Finnish societies in New York and New England. It also featured articles and columns about artistic and cultural happenings in the world outside the "Finntowns."

The *Raivaaja* started a book store, selling by mail order and over the counter. In addition to books imported from Finland the book store sold works printed by its own publishing division and books published by several other Finnish American (Socialist) newspapers.

At one time the book store activity was significant. It provided reading material for hundreds of readers and was the source of revenue for the *Raivaaja*, enabling subscriptions prices for the daily paper to remain at a modest, easily affordable level.

Locally, in large measure the result of its espousal of democratic principles, the *Raivaaja* contributed markedly in convincing other sectors of the area's population that those "Finnish socialist radicals" really were not to be feared or shunned.

Yrjö Mäkelä, editor-in-chief of the *Raivaaja* for 25 years, was appointed a trustee of the Fitchburg Public Library. He was followed later by Henry Puranen, Raivaaja's longtime staff member and general manager (as well as Finland's first honorary vice-consul in Fitchburg). Today, Raivaaja's business manager, Jonathan Ratila, is likewise a trustee of the Fitchburg Public Library.

In the business life of the Fitchburg area, the *Raivaaja*, which has been a strong supporter of coopertives, was instrumental in the founding of the United Cooperative Society of Fitchburg and of the Workers Credit Union. Because of its original location in the Raivaaja building the latter was commonly referred to as the "Raivaaja Bank".

Although the U-Coop ended its days in 1977 after 67 years of serving the entire community, the Worker's Credit Union has continued to grow and prosper. The WCU, started in 1914 by some leading members of the Raivaaja and Saima Society, today has two banking locations in Fitchburg plus branches in Gardner and Orange. Its membership has increased to more than 30,00 and it has assets of $140,000,000.

Raivaaja has consistently supported these enterprises and in the early years many of its editors and staff personnel were actively involved in their management.

There are other episodes and stages of development in the history of Raivaaja which bear retelling but on its 85th birthday attention needs be focused on the future which the paper faces.

After 42 years as a 6-day paper - the only Finnish language newspaper in this country to achieve that status - it discontinued its Saturday edition in 1953 and since then it has been forced, step by step, to reduce its number of issues until today it is a weekly.

Potential new readers coming from Finland are a trickle compared to the immigration in the early part of this century and those who do arrive now are more readily assimilated in the general population than in the past.

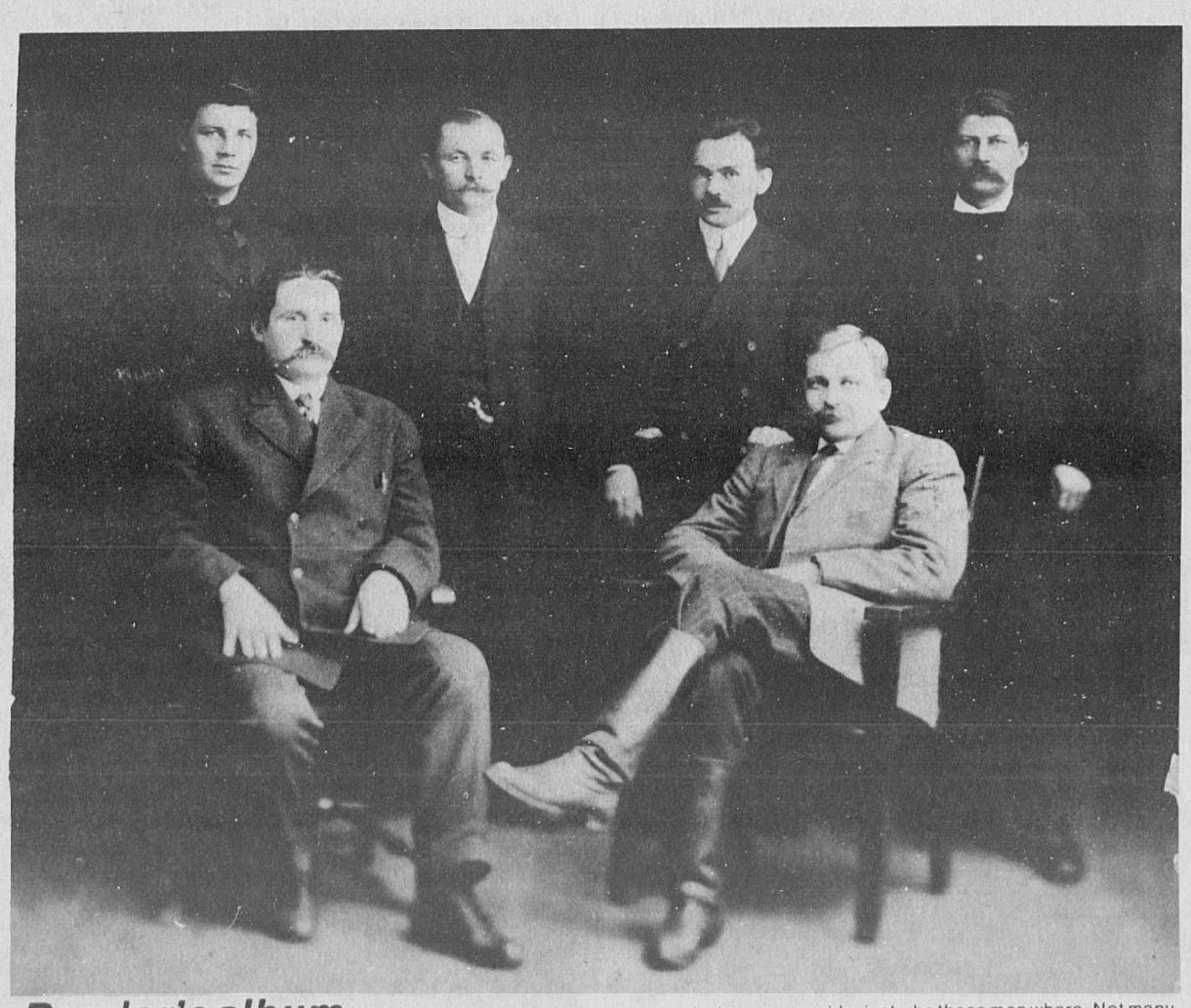
Raivaaja's subscriber list, although reasonably steady during the last few years, is at a level which cannot, by itself, sustain the paper. Contributions are eagerly sought from individuals and organizations. These have been of significant help but it would be risky to assume that the level of such donations can be predicted accurately.

Although *Raivaaja* still maintains an interest in the welfare of the working man, it has become even more dedicated to keeping alive the Finnish heritage among those descended from the immigrants from Finland. As a result of the demise of many Finnish language publications, the Raivaaja's columns are being used more and more by churces, the Kaleva lodges and various Finnish organizations.

Little by little the English language sections of the paper will have to be enlarged to attract second and third generation Finnish American readers.

Hopefully recognition of the informational needs which *Raivaaja* fulfills for such Finnish organizations, coupled with the increasing interest in cultural heritage and ethnic origins will stimulate financial support and an increase in the number of subscribers.

With support from such sources, the life of this chronicle of Finns and their contribution to the growth of America has a chance of continuing. Without such support, the end will get nearer and nearer.

Reader's album This is a rare photograph, indeed, when you consider just who these men where. Not many photographers captured this many well-known figures of the Finnish American labor movement in a studio shot. Seated on the left is that 'Apostle of Socialism' Martin Hendrickson; on the right is J. W. Meriläinen who was probably serving as editor-in-chief of RAIVAAJA when this photograph was taken (about 1910). Standing, from left, Eemeli Parras, who served on the editorial staffs of just about all the Finnish American socialist papers; John H. Karvonen, RAIVAAJA editorial staff member; Alex Coleman, another RAIVAAJA editor (he died suddenly in 1913); and Eetu Salin, a founder of the Finnish Social Democratic Party, who had a brief stint as editor of the magazine *Säkenia* which was published by Raivaaja. This photo was taken by Selma Leeman in Fitchburg (MA). An uncommon picture, indeed.

Photo courtesy Elsa Karvonen

Portland, ME

Eighty Five Years Young!

Now that's something to brag on!

Raivaaja, you're a part of the bridge between myself, my Grandparents (Olka Lyydia and Karl Vilhelm Koski (Koskinen)), and my Heritage.

I never really knew my Grandparents, as they returned to Finland about 1935, a year after I entered this life. I'm more than a bit certain that you remember visiting their home on Electric Avenue, there in Fitchburg.

They've long moved on to the next life, so it's some nice to have you, one of their old friends, make a weekly visit to my home.

For the most part, I can only read your pictures - BUT - I can read the English section.

I suppose it might just be possible that my Grandparents could be looking through the window between this life, and the next, and reading your Finnish section. I like to think so.

In any event - the latch string is always out for you.

Wishing for you, another 85 years - time 100.

Duke «Koski» Lazette
Portland, Maine

Beginnings of a new tradition . . .

From left to right, the Rev. E. Olaf Rankinen, Hancock (MI); Tarmo Hannula, Worcester (MA); Tauri Aaltio, Helsinki (Finland); Velma Doby, Minneapolis (MN); George Latvala, Seattle (WA); and Robert Schmid, Hibbing (MN) represented various organizations at an organizational meeting of FinnFest USA in preparation for the first FinnFest USA in Minneapolis (MN) in August 1983. The meeting was held at the Hotel Lemington on March 16, 1983. From these early meetings a Finnish-American tradition was started.

Photo courtesy Robert Schmid

On Raivaaja's 85th

I first read the *Raivaaja* in the 1920's when I learned to read and write Finnish at classes at old Saima Hall.

My father, Matti Einar Luoma, had a trucking-moving business on Elm St. We lived on Ashby Rd. near Saima Park.

My aunt and uncle, Fiina (Nurmi) Liljequist, and Paavo Nurmi, both worked at Raivaaja as typesetters. I don't have exact dates, but my aunt worked at Raivaaja for about 45 years, beginning before World War I.

Both my uncles, brothers Paavo and Arthur Nurme were active Reipas members at the gym in the Raivaaja building on Wallace Ave.

After World War II, I moved to Michigan, and again became a subscriber after 1965. So I have been reading the paper off and on from the 1920's to the preent day.

Terveisiä on Raivaaja's 85th birthday.

Armas O.Luoma
REdford, MI

★ ★ ★

Helmi (Laine) **Sharrillo** of Medford (MA) learned how to read and write Finnish from the RAIVAAJA.

★ ★ ★

When he was in the office to renew his subscription to RAIVAAJA, **Edwin E. Savilampi** of Westminster (MA) said the paper has been coming to his family since the first issue. Savilampi also said that his father did carpenter work for Raivaaja when the company needed some renovations done on the Wallace Ave. building when it was purchased in 1911.

Ten years ago -

On Raivaaja's 75th

Raivaaja has been a feature in our families as long as I can remember. It served as more than an instrument of local and worldwide news for my parents in Hubbardston during their lifetime. It represented a strong tie to their homeland because of the language, the many news items from Finland. It bonded them socially to neighbors and friends because *Raivaaja* was often the first source of news about happenings among their friends.

Raivaaja was a cultural medium because it was used by my parents to teach us children whatever literary Finnish capability we were willing or able to absorb. The serialized books which used to be one of your regular features gave my parents countless hours of reading pleasure, anticipation and basis for discussion.

I still see them settling down for an evening's reading in the dimly lighted kitchen, relaxing after a strenuous day of chores among the animals or in the fields, as they enjoyed a new chapter of "Oil" by Upton Sinclair.

Your newspaper was a political guide to them through the thoughtful, illuminating editorials and columns written by their contemporaries. It was an economic resource through the advertisements on values and sources of goods.

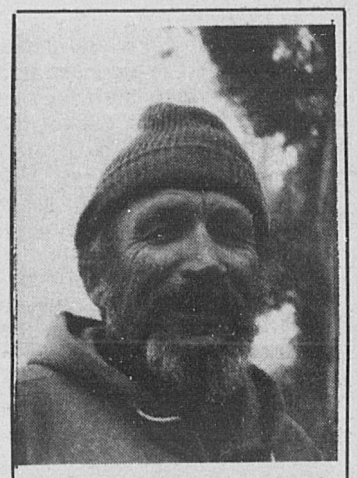
You may now appreciate why they anticipated eagerly the regular appearance of *Raivaaja* in their mail box. Whenever delivery failed because of storms or other uncertainties their day was incomplete.

You have rendered a long and valuable service to the entire Finnish-American community. We hope it may continue for many more years.

Sincerely
Ilmari Salminen
Pittsford, N.Y.

Edward Suominen, Sterling (CT), is RAIVAAJA's ace agent or *asiamies*. His territory is eastern Connecticut and western Rhode Island. His excellent work getting ads for Christmas and Easter Specials makes the business manager wish there was an Ed Suominen in every town.

Harri Siitonen is a regular correspondent and feature writer from San Francisco (CA). He keeps us up-to-date on events in the sports world and happenings on the West Coast. And it's good to note that he has not steered away from the social consciousness of his younger days.

JAKELUPOJASTA . . .
jatkoa sivulta 27

neen lehteä myös molemmille lapsilleen sekä sukulaisille Suomeen. Heistä kumpikin yhä edelleen tilaa Raivaajaa ja tytär **Sirkka Höglund** on viimeiset kaksi vuotta toiminut Raivaajan vapaaehtoisena postittajana.

The *Raivaaja* has been read by my family as far back as I can remember. I'm almost 76 years old.

As a young boy my father distributed it in New Ipswich, N.H. My grandfather brought the papers from Fitchburg by ox team and sometimes by horse.

At that time many people resented the *Raivaaja* because they thought it was too radical, to the point that he was yelled at and even stoned.

V.A. Linna
Keene, NH

It seems appropriate that in celebrating Raivaaja's 85th years we look back and think of those who were amongst the first staunch supporters of the fledgling paper.

One such person, Antti Hjalmar Linna, as a young man riding a bicycle, distributed and introduced the Raivaaja to the farmers in the New Ipswich, N.H. area.

Later, after he married, he ontinued his support and did so his entire life.

The Linna family lived in several towns, for Antti's work necessitated frequent moves. In every community Lyyli and Antti were Raivaaja "asiamiehiä" (agents). They solicited new subscribers and took care of renewals.

Whether today it would be practical to have an "asiamies" in town still populated by Finns is something worth considering.

Personal contact, no matter what the project, has definite merit. We could pick up new subscribers in this way.

Sirkka Höglund

Song of Finland
Land of a thousand songs

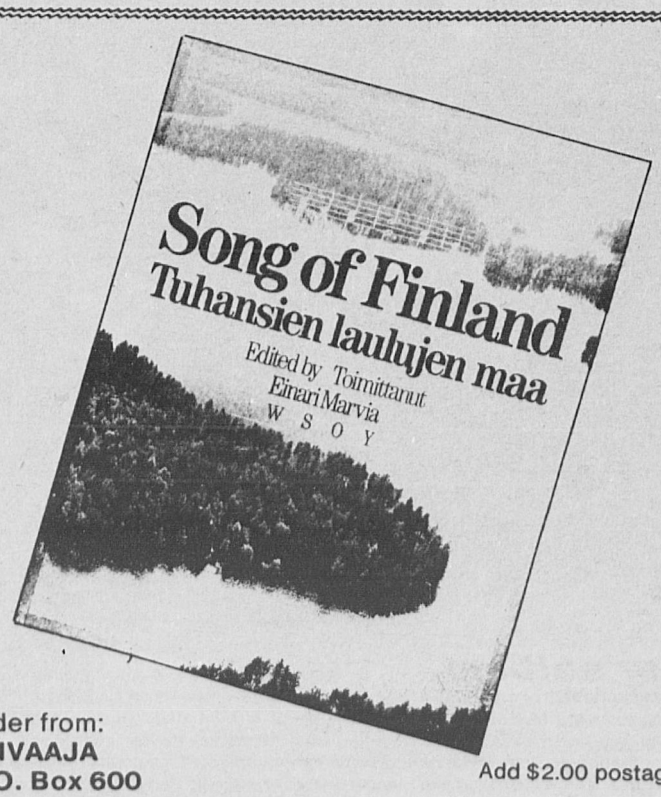
Featuring the most beautiful Finnish melodies
Lyrics in both Finnish & English

Edited by composer Einari Marvia, with
English translations by Aina Swan Cutler,
Paul Sjöblom and Philip & Marja Binham

This volume includes:

- ★ 50 most beloved Finnish melodies
- ★ easy accompaniments on the piano or accordion and guitar (chords marked)
- ★ songs can be performed both as solos and in chorus
- ★ wonderful pieces for public festivities and family gatherings
- ★ dozens of lovely color photos bring back memories of Finland
- ★ The National Anthem of Finland, Song of Finland and the Finlandia Hymn
- ★ measures 9" x 12", beautifully bound in lacquered covers, 92 pages

Published by Werner Söderström

Order from:
RAIVAAJA
P. O. Box 600
Fitchburg MA 01420-0600

Add $2.00 postage and handling
(Mass. residents add $1.75 sales tax)

OSA 2

85-vuotisnumero

SECTION 2

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, toukok. 2 - Wed. May 2, 1990 FINNISH AMERICAN WEEKLY 86 vuosikerta Vol. LXXXVI No. 18

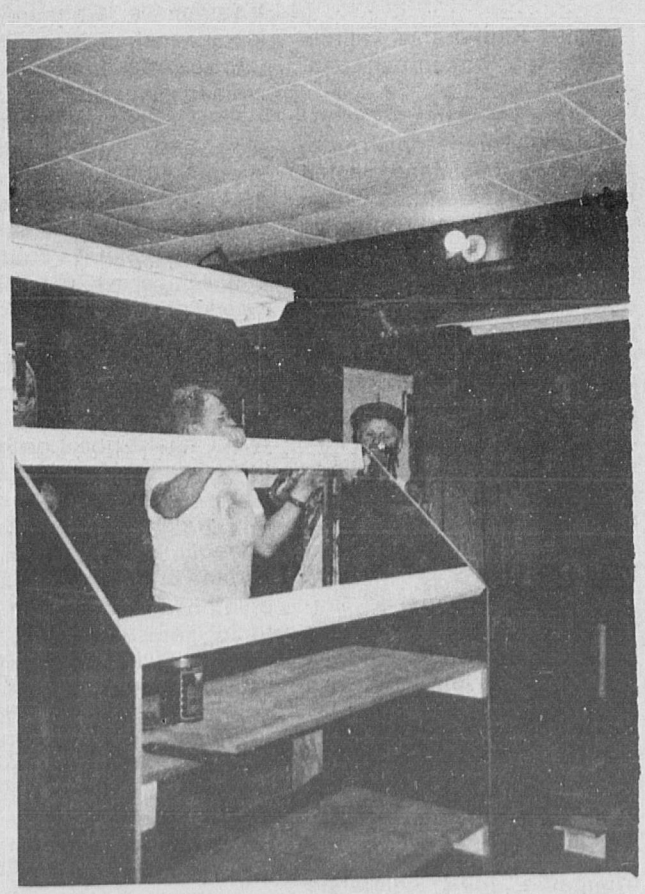
Remontti käynnissä

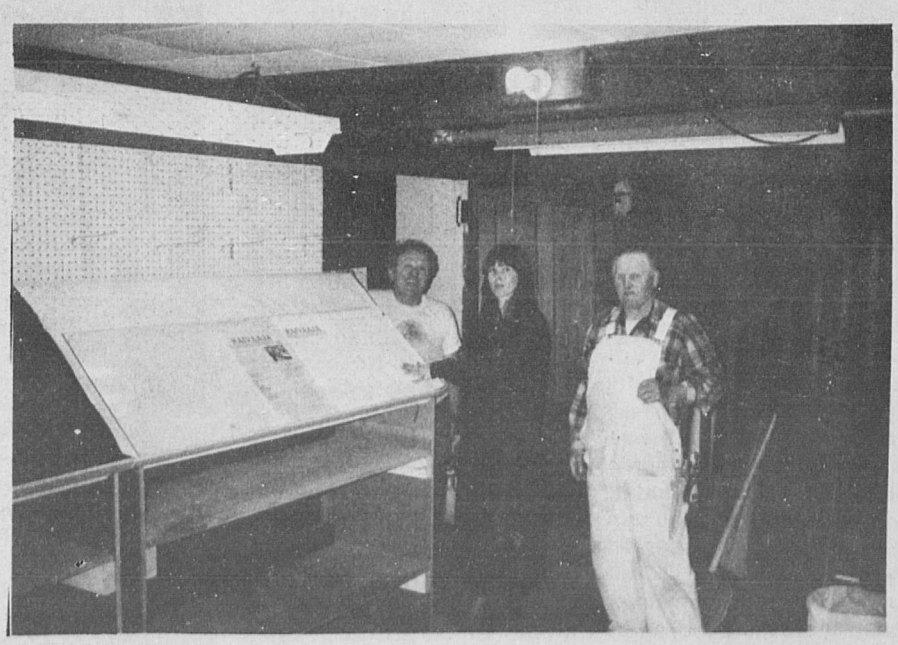
Raivaajan johtokunnan jäsen **Armas Kaukoranta** ja eläkkeellä oleva kirvesmies **Arvo Rantala** (kuvissa haalareissa) kävivät tuumasta toimeen maaliskuun alkupuoliskolla ja valmistivat toimituksessa kipeästi tarvitut hyvin toimivat taittopöydät.

He tekivät kaiken työnsä maksutta ja saivat jopa kaiken materiaalin lahjoitusten muodossa!

Alhaalla oikealla päätoimittaja Marita Cauthen antamassa kiitoksensa Kaukorannalle ja Rantalalle, joka on Raivaajan konekirjoittajan Hely Rantalan aviomies.

Raivaajan johtokunta ja henkilökunta esittelyssä

Eino E. Niinimäki

Raivaajan presidentti Eino E. Niinimäki on kuulunut lehden johtokuntaan vuodesta 1980 lähtien, presidentin virkaa hän on hoitanut vuodesta 1983.

Niinimäki on syntynyt ja kasvanut Fitchburgissa ja sai päästötodistuksen Fitchburg High Schoolista 1939.

Hän on palvellut US:n laivastossa ja rannikkovartiostossa, mistä hän jäi eläkkeelle komentajana ollessaan.

Yli neljänkymmenen vuoden ajan Niinimäki on työskennellyt vakuutusalalla, viimeiset 20 vuotta Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.: ssa toimien nykyisin myös firman presidenttinä. Hän on myös fitchburgilaisen Hanslin Travel Service matkatoimiston presidentti.

Niinimäki ja hänen vaimonsa Aune (Keskinen) asuvat Westminsterissä. Niinimäkien poika Glenn on seurannut isäänsä vakuutusalalla.

Niinimäki kuuluu Workers' Credit Unionin johtokuntaan ja on Finnish Cultural Center'n entinen presidentti. Hän kuuluu Westminsterin First Congregational kirkon seurakuntaan.

Mimmu Hartiala-Sloan

Tänä vuonna varapresidentiksi valittu Mimmu Hartiala-Sloan on palvellut Raivaajan johtokunnassa vuodesta 1986.

Hartiala-Sloan muutti Yhdysvaltoihin Helsingistä 1967 ja on asunut siitä lähtien Bostonin lähistöllä, nykyisin Harvardin kaupungissa.

Vuosina 1984 - 1989 hän toimi Finlandia Foundationin Bostonin jaoston presidenttinä ja osallistuu edelleenkin erittäin aktiivisesti järjestön toimintaan.

Kuuden lapsen (viiden oman ja yhden kasvattilapsen) energinen äiti Hartiala-Sloan syntyi vanhaan partioperheeseen ja on kylvänyt samoja periaatteita koko ikänsä - koti, isänmaa ja palvelu.

Hän on aina ollut aktiivinen palvelujärjestöissä ja on kiinnostunut Suomen ja Yhdysvaltain välisistä suhteista ja kansainvälisistä suhteista yleensäkin.

Yhdentoista vuoden ajan Hartiala-Sloan toimi American Field Service vaihto-oppilasjärjestön paikallisena ja alueellisena yhdyshenkilönä.

Barry Heiniluoma

Barry Heiniluoma on palvellut Raivaajan johtokunnassa ja myös sen sihteerinä vuodesta 1989.

Gardnerissa syntynyt ja Holdenissa kasvanut Heiniluoma on suomalainen isänsä puolelta, vanhaa jenkkisukua äitinsä puolelta.

Viimeiset 27 vuotta Heiniluoma on työskennellyt Norton firman palveluksessa Worcesterissa.

Heiniluomat, Barry, Kathleen (Linnus) ja lapset Andrew ja Susan, asuvat ja entisöivät vuonna 1810 rakennettua maalaistaloa Hubbadrstonin kaupungissa. He omistavat myös 1875 rakennetun vanhan hotellin Harrisville, NH: ssa.

Heiniluoma kuluu kotikaupunkinsa suojelulautakuntaan, toimii Hubbardstonin kirjaston johtokunnan puheenjohtajana ja kuuluu Hubbardstonin Fist Parish kirkon seurakuntaan.

Hän on myös Finnish American Club of Rutlandin, raittiusseura Sovittajan (mikä tänä vuonna täyttää 100 vuotta), presidenttinä. Hänen isoisänsä oli yksi seuran perustajista.

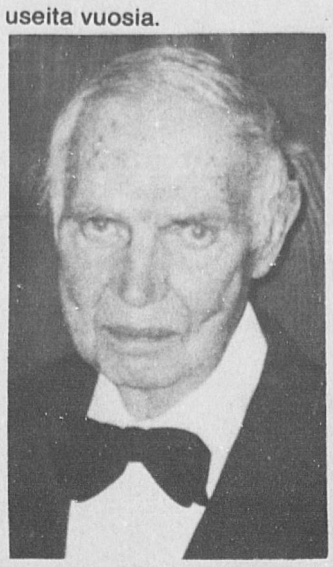
Jonathan Ratila

Jonathan Ratila valittiin Raivaajan johtokuntaan vuonna 1983, rahastonhoitajaksi vuotta myöhemmin.

Historia on kiinnostanut Fitchburgissa syntynyttä ja kasvanutta Ratilaa koko ikänsä, joten ei ole ihme, että hänen tiensä on johtanut Raivaajan pariin.

Yliopistovuosinaan hän ryhtyi toden teolla tutkimaan amerikansuomalaista sosialistista liikettä.

Ratila on koettanut koota ja tallentaa kaiken mahdollisen suomalaissiirtolaisia koskevan materiaalin tulevia sukupolvia ja mahdollista tutkimustyötä varten Fitchburg Cultural Center'n Finnish Memorial kirjastoon, jonka kuraattorina hän on toiminut useita vuosia.

Fabian Raatikainen

Fabian Raatikainen on palvellut Raivaajan johtokunnassa jo kymmenen vuotta, joista yhdeksän - vuodet 1980 - 1989 - sihteerinä.

Ennen sitä hän työskenteli 23 vuoden ajan - vuosina 1942 - 1965 - painajana Raivaajan kirjapainossa.

Raatikainen on syntynyt ja kasvanut Fitchburgissa ja vietänyt ja uhrannut suuren osan elämästään Saiman Puistolle. Hän on palvellut Finnish American Club of Saiman presidenttinä ja nykyisellään huolehtii seuran polttopuista ja metsiköstä.

Entisen työväenyhdistys Saiman riveissä Raatikainen oli tuttu näky lapsuus- ja nuoruusvuosinaan osallistuen kuoro- ja näytelmätoimintaan ehtien palvella yhdistyksen johtokunnassakin.

Musiikki kuuluu edelleenkin oleellisesti Raatikaisen elämään ja hän laulaa paikallisessa mieskuorossa.

Urheiluseura Reipas on myös rakas, sillä nuoruudessaan hän kuului seuran painijoukkueeseen. Nykyisin hän osallistuu Kesäjuhlan yhteydessä pidettävien rata- ja kenttäurheilukilpailujen organisoimiseen.

1950- ja 60-luvulla Raatikainen kuului Workers' Credit Unionin johtokuntaan.

Raatikaisella ja hänen vaimollaan on kaksi lasta ja kuusi lastenlasta.

Ruth Holm

Ruth Holm valittiin Raivaajan johtokuntaan vuonna 1985.

New York Cityssä suurimman osan elämästään viettänyt Holm palasi Fitchburgiin vuonna 1981 menetettyään aviomiehensä sydänkohtauksen uhrina.

Fitchburg oli tuttu paikka Bessemer, Michiganissa syntyneelle Homille (os. Mäki), jonka vanhemmat olivat saapuneet tänne Suomesta ensimmäisen maailmansodan edellä. Heidät vihittiin Elm St. Lähetyskirkossa.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeisinä aikoina täältä oli vaikea löytää työtä. Pariskunta muutti Michiganin kaivosalueille kuultuaan siellä olevilta sukulaisiltaan, että työstä ei ole puutetta.

Holmin ollessa kolmivuotias perhe palasi Fitchburgiin ja muutti taloon, missä Holm asuu taas kerran.

Holm osallistuu aktiivisesti paikalliseen suomalaistoimintaan palvellen mm. Finnish American Club of Saiman johtokunnassa ja toimimalla myös sen sihteerinä. Finnish Cultural Center'ssä hän toimii niin ikään sihteerinä.

Hän on jäsenenä myös Finlandia Foundationin Bostonin jaostossa, Fitchburgin Taidemuseossa, Bostonin Fine Arts taidemuseossa ja Fitchburgin Business and Professional Women's Clubissa.

Holm kuuluu Emmanuel Lutheran kirkon seurakuntaan.

Maaliskuun viimeisenä päivänä Holm jäi eläkkeelle Digital firmasta.

Armas Kaukoranta

Armas Kaukoranta valittiin Raivaajan johtokuntaan vuonna 1987.

Ennen sitä hän oli osallistunut aktiivisesti Finnish American Club of Saimaan toimien mm. sen presidenttinä viiden vuoden ajan 1970-luvulla. Hän pani alulle myös vuotuiset Finn Nite tilaisuudet, joiden tuloilla kerättiin varoja nykyiseen rakennusrahastoon.

Kaukoranta toimii myös Fitchburgin Keskuskomitean puheenjohtaja, kuuluu Finnish Cultural Centeriin ja Finnish Ski Clubiin. Aikaisemmin hän toimi kolme vuotta Finnish American Marathon Associationin rahastonhoitajana.

Yhdessä vaimonsa Barbaran (os. Rautio) kanssa Kaukoranta perusti vuonna 1971 Finnish American Folk Dancers ryhmän.

Kaukoranta muutti Fitchburgiin vuonna 1954 Kokkolasta ja asunut Fitchburgissa siitä lähtien.

Hän soitti nuoruudessaan trumpettia, mikä selittänee sen, että kaikki hänen neljä lastaan ovat myös musikaalisesti lahjakkaita.

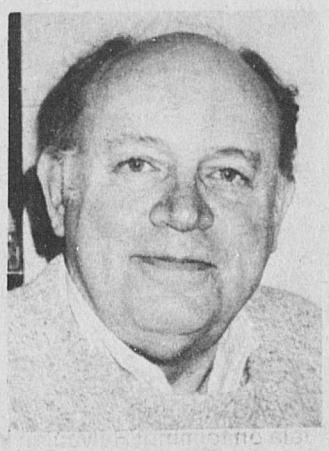
Marita Cauthen

Marita Cauthen on kuulunut Raivaajan johtokuntaan vuodesta 1986.

Tampereelta kotoisin oleva Cauthen muutti Yhdysvaltoihin 1968 ja muutti myöhemmin lähelle Fitchburgia joutuen siten mukaan täkäläiseen suomalaistoimintaan.

Vuodesta 1980 lähtien hän on opettanut suomea Fitchburgin Kalevaisten kielikurseilla. Kiinnostus kieleen ja kirjoittamiseen onkin se, mikä toi Cauthenin Raivaajaan, minkä toimituskuntaan hän liittyi vuonna 1981.

Cauthen asuu perheineen - aviomies ja kaksi teini-ikäistä lasta - Royalstonin pikkukaupungissa.

Edwin E. Kaarela

Raivaajan johtokunnan uusin jäsen on asianajaja, Fitchburgin kunniakonsuli Edwin E. Kaarela, joka valittiin johtokuntaan maaliskuisessa vuosikokouksessa.

Raivaaja on tuttu paikka Fitchburgissa syntyneelle ja kasvaneelle Kaarelalle, joka poikavuosinaan toimi lehden kantajapoikana.

Johtokuntaan valintaansa Kaarela kommentoi leikkisästi sanomalla: "Entinen kantajapoika makes good. Puolestatoista dollarista viikossa nollaan viikossa!"

Sekä Kaarelan äiti että isä olivat Suomesta kotoisin. Isä saapui Fitchburgiin vuonna 1905 työskennellen useissa eri työpaikoissa. Hän toimi autokauppiaana ja huutokaupanpitäjänä, myöhempinä vuosina kiinteistönvälittäjänä.

Hänen äitinsä osallistui aktiivisesti työväenyhdistys Saiman näytelmäkerhon toimintaan. Lahjat ilmeisesti periytyivät, koska poika on kokeillut samaa omassa elämässään.

Kaarela on Fitchburg High Schoolin kasvatti, jatkoi opintojaan Tufts yliopistossa, lakiopintonsa hän suoritti Bostonin yliopistossa.

Kaarela ja hänen vaimonsa asuvat Westminsterin kaupungissa. Pariskunnan kolme lasta ovat kaikki jo perustaneet omat perheensä.

Sävele Syrjälä
johtokunnan kunniajäsen
vuodesta 1981 -

Raivaajan henkilökunta

Eira Perko

Eira Perko on tehnyt työtä Raivaajassa kaemman kuin kukaan muu nykyisestä henkilökunnasta. Hän aloitti työskentelynsä lehden palveluksessa vuonna 1964, jolloin lehdellä oli vielä oma rakennus ja kirjapaino Wallace Avenuen varrella.

Perko työskentelee Raivaajassa konekirjoittajana ja osallistuu myös lehden viikottaiseen postitukseen.

Suomessa syntynyt, mutta Yhdysvaltoihin jo pikkuvauvana muuttanut Perko (os. Sulin) on asunut suurimman osan elämästään Fitchburgin seudulla.

Perko on kuulunut monia vuosia Finnish American Club of Saimaan ja toimii parhaillaan seuran leikekirjan kokoajana.

Hän asuu aviomiehensä Johnin kanssa Lunenburgissa, mutta tuon tuosta pariskunta tekee monen viikon automatkoja eri puolille Yhdysvaltoja.

Perkoilla on kaksi lasta ja kolme lastenlasta, joitten seurassa he viettävät vapaa-aikaansa.

Hely Rantala

Jämsästä Fitchburgiin vuonna 1963 muuttanut Hely Rantala on toiminut Raivaajan konekirjoittajana vuodesta 1978.

Avioliitto Toholammelta jo vuonna 1957 paikkakunnalle muuttaneen Arvo Rantalan kanssa on istuttanut Rantalan täkäläisiin ympyröihin.

Hän on kova käsityöihminen, pitää leipomisesta ja muusta kokkaamisesta. Mieluisin puuha taitaa sittenkin olla lukeminen, mihin ei kyllästy koskaan.

Rantala kuuluu Messiah Lutheran seurakuntoon laulaen nen naiskuorossa ja kuuluu myös sen suomalaiseen naistenliittoon, minkä sihteerinä hän on toiminut viisi vuotta.

Rantaloilla on kaksi lasta, 25-vuotias Tomi ja 24-vuotias Karin. Tomi suorittaa parhaillaan armeijan palvelusta Seattlen Bangor asemalla. Kesäkuussa hän menee naimisiin sikäläisen tytön kanssa.

Karin puolestaan sai juuri päätökseen liikealan opinnot Fitchburg State Collegessa ja mietiin parhaillaan seuraavaa askelta.

Sisäinen ilo on ollut Rantalan elämän mottona on lapsuusajoilta lähtien

Ellen Hill

Ellen Hill (os. Myllymäki) tuli Raivaajan palvelukseen vuoden 1982 tammikuussa. Tarkoituksena oli tulla antamaan "väliaikaista" kirjanpitoapua silloisen liikkeenhoitajan Irma Laineen matkustaessa Suomeen. Mutta työtä riitti senkin jälkeen ja Hill oli halukas auttamaan.

Jaffrey, NH:ssä syntyneen Hillin isä oli syntynyt Soinissa, äiti tässä maassa Torniosta ja Kemistä kotoisin olleen pariskunnan lapsena.

Lapsuusvuotensa Hill vietti 100 eekkerin farmilla New Ipswichissä. Kesäisin piti marjastaa, talvisin osallistua muihin farmin töihin.

Musiikki on aina ollut Hillille läheistä. Kouluaikoina hän lauloi Clee Clubissa ja myöhempinä vuosina myös Finnish American Club of Saiman kuorossa.

Raivaajan edellä Hill työskenteli United Co-operative Societyn palveluksessa vuosina 1942 - 1978, kunnes se sulki ovensa.

Hill on naimisissa Weikko Hillin kanssa, joka toimi Workers' Credit Unionin liikkeenhoitajana ja rahastonhoitajana ennen eläkkeelle siirtymistään.

Hillien poika Dennis asuu Newport, RI:ssa.

Raivaajan nykyinen henkilökunta, edessä Ellen Hill ja Jonathan Ratila, seisomassa Eira Perko, Hely Rantala ja Marita Cauthen.

Marita Seulamo

Marita Seulamo on työskennellyt Raivaajan toimituksessa vuoden 1989 lokakuusta, jolloin hän saapui lehden toimitusharjoittelijaksi yhdeksi vuodeksi.

Pirkkalasta kotoisin oleva Seulamo opiskelee tiedotusoppia Tampereen yliopistossa ja palaa päättämään opintonsa harjoitteluvuoden päätyttyä.

Koti-Suomessa asuvien äitinsä ja kolmen siskon kanssa hän on käynyt vilkasta kirjeenvaihtoa kertomalla heille, millaista on elämä Amerikassa.

Vapaa-aikanaan Seulamo harrastaa valokuvausta, lukemista ja ulkoilua.

Marita Cauthen

Raivaajan päätoimittaja Marita Cauthen liittyi lehden toimituskuntaan vuoden 1981 kesäkuussa. Vuoden 1984 syksyllä hänestä tuli lehden päätoimittaja.

Lisät. varten katso "Raivaajan johtokunta".

Jonathan Ratila

Jonathan Ratila liittyi Raivaajan työjoukkoon vuoden 1983 marraskuussa ryhtyen hoitamaan lehden tilauskortistoa. Vuoden 1984 syyskuussa hänet nimitettiin lehden liikkeenhoitajaksi. Hän osallistuu myös lehden englanninkielisen sivun toimittamiseen.

Lisät. varten katso "Raivaajan johtokunta".

Jakelupojasta se alkoi . . .

Veikko Linna, Keene, NH: stä lähetti toimitukseemme Raivaajassa 1970-luvulla julkaistun isäänsä **Antti Linnaa** koskevan kirjoituksen.

Kirjeessään Veikko Linna kertoo isänsä jakaneen Raivaajia New Ipswichissä. "Isoisäni toi lehdet paikkakunnalle Fitchburgista joko härkien tai hevosten vetämillä kärryillä," hän kirjoittaa.

Lehtileikkeleessä Antti Linna kertoo isänsä käyneen joka lauantai hevospelillä Fitchburgissa asioilla Aaro Jalkasen kanssa. Kun ensimmäiset Raivaajat ilmestyivät painosta, toivat miehet niitä mukanaan New Ipswichiin.

Antti-poika jakeli lehtiä naapuristoon. Talvisin hän teki sen jalkaisin, keväällä ja kesällä jakelureitti oli laajempi, koska hänellä oli polkupyörä apunaan.

Antin isä ja Jalkanen oli lehden sikäläiset ensimmäiset tilaajat ja toimivat myös asiamiehinä.

Antti Linna kertoo ennakkoluulojen olleen vahvojen, "julistihan lehti olevansa sosialismin kannattaja, ja sosialismi oli silloin oli silloin huonossa huudossa."

Artikkelissa sanottiin sosialismia pidetyn "paholaisen oppina, joka viitoitti tietä suoraan helvettiin. Niinpä sitten monet tutut nuhtelivat nuorta poikaa, osin säälittelivätkin, kun hän levittää tälläistä paholaisen oppia. Joukossa oli myöskin kiihkeitä lestadiolaisia. Monet kiihkeimmistä sosialismin vihaajista lakaisivat luudalla portaat pojan jäljiltä."

Myöhemmin monista näistä alkuaikojen kiihkeistä vastustajista tuli Raivaajan lukijoita ja kannattajia, parista jopa asiamiehiä, kun New Ipswichiin perustettiin oma osasto vuonna 1909.

Antti Linnasta tuli osaston asiamies ja uutisten kirjoittaja. Parin vuoden kuluttua hän kuitenkin muutti pois paikkakunnalta, jolloin hänen seuraajakseen tuli Matti Mäki, joka toimi tehtävässä kuolemaansa asti.

Lyyli ja Antti Linna

Näiltä alkuajoilta oli Raivaajan kylvö New Ipswichissä niin vahvaa, että Linna arveli lehden kannatuksen siellä olleen jokseenkin 100-prosenttista.

Linnan mentyä naimisiin ja perustettua oman kodin hän jatkoi Raivaajan tukemista tilaamalla ja lukemalla lehteä. Hänen vaimonsa Lyyli Linna toimi Townsendissa useita vuosia Raivaajan asiamiehenä ja uutisten kirjoittajana.

Linnojen kerrottiin tilan-

jatkuu sivulla 24

Onnittelut 85-vuotiaalle Raivaajalle!

Paljon on tapahtunut muutoksia 85-vuotisaikana. Suurimmat mahdollisesti aivan viime vuosina. Lehdestä on tullut puolueeton, kaikkien suomalaisten yhteinen sanomalehti! Se muutos on sekä tervetullut että välttämätön lukijapiirin laajentamiseksi. Lehteen on myös lisätty englanninkielinen osasto, joka on tullut hyvin suosituksi.

Fitchburgin suomalaisväestö on muuttunut huomattavasti myötämielisemmäksi. Voidaan kuulua yhtä aikaa Kalevaisiin, Saimaan ja eri seurakuntiin. Sellainen ei olisi tullut kysymykseenkään niihin aikoihin, kun tulin Raivaajan palvelukseen.

Hymyilyttää ajatella, mitä kiihko-raivaajalaiset olisivat sanoneet siitä kun Raivaajan vuosikokous pidettiin Kaleva Kodissa! "Kääntyivät ehkä haudassan", kuten vanha sanonta kuuluu. Hyvä, jos niihin aikoihin voitiin kulkea samalla puolen katua.

Raivaaja oli vahvasti demokraattinen sanomalehti, Amerikan Suomalaisen Kansanvallan äänenkannattaja, aivan viime vuosiin saakka.

Raivaajan tärkein tehtävä, sen perustamisesta lähtien, oli valistaa englanninkieltä taitamattomia suomalaisia Yhdysvaltain ja maailman tapahtumista. Päähuomio kohdistettiin työtä tekevää väestöä koskeviin asioihin. Nykyisin tämä ei ole tarpeellista, koska jo melkein kaikki pystyvät seuraamaan päivän tapahtumia televisiosta ja englanninkielisistä päivälehdistä.

Kun muistelen niitä aikoja, kun menin Raivaajan palvelukseen, on ero nykyiseen verrattuna melkoinen.

Silloin Raivaaja ilmestyi kuutena päivänä viikossa. Yksistään Raivaajan hommissa oli lähes kolmekymmentä, postittajat mukaanluettuna. Lisäksi luottoyhdistyksen ja vakuutusliikkeen henkilökunta.

Koko Raivaajan toimitalo oli yhtä ja samaa liikettä, ja John Suominen oli kaiken pää. Hänet tunnettiin etevänä ja jämeränä liikemiehenä. Hän kiivastui helposti ja pelkäsin mennä hänen juttusilleen työasioitten niin vaatiessa. Hän kuoli vuoden 1948 heinäkuussa.

Työläisten Luottoyhdistys ja tavallaan Raivaajan konttorin yhteydessä toiminut vakuutusliikekin olivat kaikki yhtä. Suominen teki kaikki päätökset.

Suomisen kuoltua asiat muuttuivat. Valtion laki vaati, että pankkilaitokset eivät saa harjoittaa muita liiketoimia. Vakuutuskonttorin ja Raivaajan välille rakennettiin seinä ja Eino Tofferi osti vakuutusliikkeen harjoittaen sitä muistaakseni koko sen ajan kun Raivaaja toimi Wallace Avenuen varrella.

Tofferi ja hänen vakuutusvirkailijansa olivat kuin yhtä perhettä Raivaajan kanssa. Tofferilta kaikki kävivät kysymässä neuvoja omissaankin asioissa. Hän oli yleinen neuvonantaja, johon kaikki luottivat.

Suomisen tilalle tuli Wm. Reivo, joka hoiti tätä tointa parisen vuotta. Sen jälkeen Heikki Puranen nimitettiin Raivaajan liikkeenhoitajaksi ja luultavasti samanaikaisesti Kusti Laakso Työläisten Luottoyhdistyksen rahastonhoitajaksi.

Raivaajan konttorissa työskenteli lisäkseni tilausasioita ja kirjakauppaa hoitanut Lauri Hallfors. Ilmoitusosastosta vastasi Eero Bovellan eli "Charlie" kuten "kieliset" häntä kutsuivat. Hän haki myös kaupungin liikemiehiltä ilmoituksia.

John Suominen (1887-1948).

Raivaajan entinen päätoimittaja Yrjö Mäkelä ja hänen vaimonsa Hilja.

Kirjanpitäjänä oli Hertta Partan ja vähän myöhemmin Wm. Niemi. Helen Asiala, nykyisin Mäkinen, tuli myös samoihin aikoihin Raivaajaan.

Työskentely Raivaajan kontrissa oli melko mukavaa. Lauri Hallforsia ja Heikki Purasta muistelen lämpimin mielin. He olivat aina valmiit auttamaan "hädän hetkellä", eikä heidän iloisessa seurassaan ehtinyt koti-ikävä paljon vaivata.

Puranen ja Hallfors nauttivat erikoisesti meidän tyttöjen kiusaamisesta, joka oli yleensäkin tapana siihen aikaan.

Puranen tuli kohta Raivaajaan tuloni jälkeen sanomaan: "Irma, tule nyt pian tänne, esittelen sinulle Suomen pojan."

Kukapas muu se oli kuin nykyinen aviomieheni Pentti Laine, joka oli tullut tänne Suomesta kuukautta omaa tuloani myöhemmin. Hän oli tullut hakemaan latojan paikkaa.

Siitä se kaikki alkoi, ja kaksivuotinen virkalomani Kansallis-Osake-Pankista jäi elinikuiseksi.

Puhemiehen paitaa vaativat paitsi Puranen myös päätoimittaja Yrjö Mäkelä, joka väitti ansiokseen lopputuloksen. Lu ja solmu silloin vedettiin. Se on kestänyt jo 41 vuotta.

Moni Raivaajasta löysi omansa, kuten Helen (Asiala) ja Reino Mäkinen, Irja (Rutanen) ja Jouko Vileen, jotka nykyisin asuvat Lantanassa Floridassa. Mäkiset asuvat edelleen Fitchburgissa. Mahdollisesti on muitakin Raivaajassa toisensa löytäneitä.

Työläisten Luottoyhdistyksessä työskentelivät sellaiset toimeliaat ja tunnetut suomalaiset kuten Aune (miner) Kärkkäinen ja Ina (Wyson) Sliwinski. Lisäksi Martha Suominen ja Aune (Merilä) Heimo. Vakuutuskonttorissa Anna Sivula ja Effie Ehnström. Nämä kaikki siis vuoden 1948 vaiheilla.

Raivaajan toimituksessa oli Yrjö Mäkelä päätoimittajana. Apunaan hänellä oli Wm. Reivo, Jallu Honkonen, Toivo Nousio ja Eero Boman. Lisäksi paikkakunnan toimittajana Heikki Puranen.

Latomon "paasina" oli Antti Hautala. Lisäksi siellä työskentelivät Fiina Liljeqvist, Paavo Nurmi, Frans Kerttula, Väinö Soini, Antti Route ja Pentti Laine.

Painossa oli Kalle Savolainen, Fabian Raatikainen, Bill Davidson ja mahdollisesti muitakin. Lisäksi oli aina vahtimestari. Luultavasti Eino Tiikkala siihen aikaan.

Paitsi sanomalehteä Raivaajassa painettiin kirjoja, kirjelomakkeita, kirjekuoria, käyntikortteja ym. Suuri painotyö vuosittain oli Fitchburgin kaupungin eri osastojen vuosikertomukset, Burbankin sairaalan vuosikertomus ja useat pienet julkaisut.

United Co-operative Farmers tilasi melkein kaikki painotarvikkeensa Raivaajasta, samoin United Co-operative Society of Fitchburg. Jokaisella osastolla oli omat kiireensä.

Raivaajan Fitchburgin asimies Ville Salmi kävi päivittäin Raivaajan konttorissa. Hän toi tilauksia ja ilmoituksia, joita haki käymällä jalkaisin talosta taloon myyden kirjoja, kalentereita ja ottaen tilauksia.

Hänelle ei ehtinyt kerääntyä ylimääräistä painoa, sillä hänellä ei ollut autoa ja oli aina liikkeellä.

Raivaajalla oli myös kaksi muuta ilmoitusasiamiestä, William Luukkonen ja Alfred Smith. Heillä oli molemmilla oma alueensa, mistä hankkivat ilmoituksia, ns. vuosisopimuksia viikkoilmoituksiin, joita on vielä muutama jäljellä nykyisessäkin Raivaajassa.

Heidän alueensa ulottui ympäri Uutta Englantia, New Yorkin osa-valtiota, Ohiota, New Jersey'ä aina Floridaa myöten, joka oli Wm. Luukkosen alue. He hankkivat myös alueeltaan jouluilmoituksia.

Kun muistelen ensimmäisiä vuosiani Raivaajssa, tulee erityisesti mieleeni joulunumerot. Voi, hirveätä sitä nimien paljoutta!

Yksistään Yleisen joulunumeron Fitchburgin sivulla oli hieman alle 600 nimiriviä, kaikki fitchburgilaisia. Sivuja vuoden 1948 Yleisessä joulunumerossa oli 16.

Varsinaiset joulunumerot alkoivat jo marraskuun puolella ja niitä tuli kaikkiaan kaksitoista. Ensimmäinen joulunumero sinä vuonna oli Newport, Milford ja Keene, NH. Siinä oli seitsemän sivua sen paikkakunnan ilmoituksia. Hyvä jos tänä päivänä saadaan 5 - 6 ilmoitusta samalta alueelta.

Vielä muutama sana yksityisten henkilöitten joulutervehdyksistä. Niitä oli valtavasti. Ne olivat paikkakunnittain, ja paikkakuntia monta.

Jokaisen paikkakunnan asiamiehelle lähetettiin valmiiksi painetut listat, joihin he sitten keräsivät joulutervehdyksiä.

Kaikki tulivat takaisin käsin kirjoitettuina. Nimet oli kirjoitettu jos jonkinlaisella kynällä mitä tahansa pintaa vasten, ja jälki oli myös sen näköinen.

Niistä ei tahtonut saada millään selvää muutamaa poikkeusta lukuunottamatta. Katsottiin edellisvuoden lehdestä kyseisen paikkakunnan nimiä ja koetettiin arvata, mikä lähinnä muistuttaisia edessä olevaa nimeä.

Listat piti korjata ennen latomoon lähettämistä ja siinä vasta oli työ. Alkoi nimien oikoluku. Se suoritettiin kahteen henkeen Raivaajan keittiön pöydällä ja sitä lukemista kesti useamman päivän.

Vähän väliä vuoroteltiin, toinen luki ja toinen seurasi "korehtuuria". Kun leukapielet väsyivät, vaihdettiin lukijaa.

Liikemiesten jouluilmoituksia laskutettiin vielä maaliskuussa, varsinkin ensimmäisenä siellä olleena vuotenani. Lähetin Raivaajan ahkeran ilmoitusasiamiehen Nikolai Wutikan, Cleveland, Ohio, ilmoituslaskut suoraan ilmoittajille, vaikka hän oli varta vasten määrännyt laskut itselleen lähetettäväksi.

Jopa tuli äkäinen kirje Wutikalta Raivaajaan. Siinä luki: "Minkälainen korkosaapas siellä Raivaajan konttorissa nyt on?" Tulin Wutikan kanssa hyvin toimeen monet vuodet, kunhan ensin pääsimme alkuun.

Siihen maailman aikaan ei säästetty sanoja. Jos oli jotain sanomista tai moittimista, se sanottiin niin, että se tuntui. Ei siinä turhaan kainosteltu.

Raivaajan vuosikokouksetkin olivat hyvin äänekkäitä. Väiteltiin kiivaasti, korotettiin ääntä ja tuotiin epäkohdat ja valitukset kaikkien mukanaolleiden kuultavaksi. Kokous kesti koko päivän ja muutaman kerran piti jatkaa asioiden käsittelyä vielä seuraavanakin päivänä.

Konttorissa vuosikokouksen aika oli kiireistä. Osanottajia alkoi saapua jo edellisenä päivänä. Heille yritettiin järjestää majoituksia raivaajaja saimalaisten koteihin. Useilla oli tuttavia ja sukulaisia Fitchburgissa.

Monet olivat säästäneet tiliasiansa ja muut toimitettavansa kokouksen yhteyteen. Lauri Hallforsille he esittivät valtakirjansa.

Kokouspäivän aamuna edustajia alkoi tulla Raivaajaan jo varhain. Kokous alkoi tavallisesti klo 10.

Osanottajia oli hauska nähdä, varsinkin niitä, joilla oli aina jotain mukavaa sanottavaa. Yksi sellainen oli Brooklyn, NY:n osaston edustaja Lydia Nylander. Hän oli aina iloinen ja ystävällinen.

Samoin Raivaajan New Yorkin konttorin virkailija Mikko Lyytikäinen eli "pahajalkainen Mikko" kuten hän itseään nimitti. Wilho Hedman, myös Raivaajan New Yorkin konttorista, oli hiljaisempi herrasmies.

Muuten niihin aikoihin Raivaaja myi paljon laivalippuja Suomeen. Niitä asioita hoiti New Yorkissa Hedman. Rahalähetykset Raivaajan kautta Suomeen olivat hyvin tavallisia. Bovellan hoiti ne.

Vuosikokouksessa käyneistä on elävästi mielessäni Elsa ja Toivo Linden Gardnerista, molemmat jo kuolleet, ja Pauline ja John Mäki Quincysta, Pauline vielä elossa hoitokodissa Braintree'ssä. Hän oli aina iloinen ja touhua täynnä. Oikein uskollinen Raivaajan asiamies ja kirjeenvaihtaja, samoin kuin Lindellitkin.

Mainen osavaltiosta saapuivat vakituisesti vuosikokouksiin Frans Silonen Warrenista ja Hanna ja A. Theo Olson Unionista.

Osanottajia oli niin paljon, että tuntuu melkein uskomattomalta. Nykyisin suomalaisia on vain yksi siellä, toinen täällä ja asiamiehetkin voidaan ehkä laskea yhden käden sormin.

Vuosikokouksen tuloksista oltiin jännittyneitä. Varsinkin myöhempinä vuosina taloudellisen tilanteen kiristyttyä kiristymistään, eikä koskaan tiedetty, milloin Raivaaja sulkee ovensa.

Lehden kuolemasta puhuttiin jo silloin, kun menin Raivaajaan työhön ja sitä jatkui melkein siihen asti kun jäin eläkkeelle vuonna 1984.

Useaan otteeseen oli taloudellinen tilanne hyvin kriittillinen. Harkittiin tarkoin, mitä laskuja voitiin jättää maksamatta, kunnes jostain saatiin lisää rahaa. Usein tuntui, että sitä tuli vasta "yhdennellätoista" hetkellä. Palkat kuitenkin aina maksettiin aikanaan.

Lehden muuttuessa kerran viikossa ilmestyväksi vuonna 1975 muuttui tilanne huomattavasti. Menot pienenivät tulojen pysyessä ennallaan. Taloudellinen tilanne pysyi sen jälkeen melkein muuttumattomana seuraavat vajaat kymmenen vuotta.

Sävele Syrjälä, joka nimitettiin Raivaajan liikkeenhoitajaksi Heikki Purasen tilalle vuonna 1960, sairastui vuoden 1980 marraskuussa.

Hänen oletettiin ja odotettiin toipuvan parin viikon aikana, mutta niin ei kuitenkaan käynyt. Tammikuun lopulla saimme tietää, että hän ei enää palaa takaisin työhön. Luopuminen Raivaajsta oli kova paikka hanelle, samoin Raivaajalle.

Lehti oli kuitenkin ilmestynyt säännöllisesti koko ajan joulukiireideistä huolimatta, mutta tarvitsimme kipeästi apua lehden toimittamisessa.

Soitimme Lempi Ikävalkolle, joka sattui olemaan silloin Floridassa ja tiedustelimme, josko hän olisi halukas auttamaan. Hän oli heti valmis ja tuli mielellään sanoen jokaiselle vastaantulleelle: "Minä olen tullut hautaamaan Raivaajaa", ja hän varmasti itse uskoi vahvasti sanoihinsa.

Raivaajan kuolemasta oli jo puhuttu ainakin 40 vuoden ajan. Nyt oli tullut se aika.

Nykyisin tälläistä puhetta ei enää kuule. Uudet tuulet puhaltavat ja tulevaisuutta katsellaan ehkä valoisammalla mielellä.

Hyvää jatkoa Raivaajalle ja sen ansioituneelle henkilökunnalle!

Irma Laine

RAIVAAJA siirtosuomalaisten ääni

Tavalla tai toisella, Raivaaja on aina ollut siirtosuomalaisten ÄÄNI, tai monien äänten välittäjä siirtosuomalaisten keskuudessa. Tämän vuosisadan alkupuolella, kun siirtolaisuustulva oli korkeimmillaan, maahan muuttaneet suomalaiset ymmärsivät, että heillä täytyisi olla jonkilainen yhteinen viestittäjä, joka kuljettaisi heidän äänensä paikkakunnalta toiselle.

Vieraissa, ja usein vaikeissa olosuhteissa, siirtosuomalaisten ääni olisi pian hukkunut monien kansallisuuksien ja kielten hälinään.

Välittäjä ilmestyikin. Pienempiä ja suurempia sanomalehtiä syntyi siellä ja täällä ajankohtaiseen tarpeeseen. Ne tulivat ja menivät. Raivaaja, 85-vuotias vanhus, on yksi niiden muutamien joukossa, joka on säilynyt. Onnittelut!

Raivaajan sivuilta on vuosien mittaan kuulunut monenlaista ääntä. Mielipiteistä, aiheista, ja ihmisluonteista riippuen, lehtien sivuilta on kaikunut railakkaita riitaääniä, jos myöskin sovittelevaa selitystä; on kuulunut ukkosenjylinää ja hiljaista kevättuulen huminaa; asenne- ja aluetaistelujen muokkaavaa ja kärjistettyä ääntä on ehditty kuulemaan, niin kuin myös ideologien joskus selkeää, joskus sekavaa julistusta.

Lukija on myös saanut selailla lehden sivuja lukiessaan paikallisia ja maailman uutisia "vanhan maan kielellä" - suuri helpotus monelle, jo iäkkääksi käyneelle, siirtosuomalaiselle, joka vieläkin käsittää asian ytimen parhaiten, kun se ilmotetaan selvällä suomen kielellä.

Raivaaja on yrittänyt aina palvella sitä joukkoa, joka on eniten tarvinnut sen sivuja asioittensa eteenpäin viemiseksi ja mielipiteittensä tuulettamaiseksi.

Lukijakunta on joskus ollut suuri, nyt, jokseenkin vaatimaton. Mutta vielä tänäänkin siirtosuomalainen voi tuoda Raivaajan viestittäväksi niitä asioita ja ajatuksia, jotka tarvitsevat ilmaisuvälinettä. Tämä 85-vuotias vanhus on jatkuvasti valmis palvelemaan.

En aio käsitellä tässä Raivaajan nykyistä asemaa tai tarkoitusperää - tiedän, että asiantuntijat pitävät siitä alu-

jatkuu sivulla 30

Raivaajan työläisiä 1970-luvulla. Istumassa edessä Mary Gillis ja Irma Laine. Takana Bertha Laaksonen, Sirkka Tastula, Eira Perko ja Onerva Kopsala.

Ankerasti reissailevat Vanhat Toverit vierailulla Tukholman valtiopäivätalolla. Sosiaalidemokraattisen puolueen eduskuntaryhmä selostaa vieraille maan taloudellista ja poliittista tilannetta.

Vanhat toverit Helsingissä elävät reaaliajassa

Terveisiä Tokoinrannasta!

Raivaajan 85-vuotisuuden tiimalta Vanhat Toverit Helsingistä lähettävät keväiset terveisensä. Tokoinranta on pääkaupungin kauneimpia puistoja, Kaisanniemenlahden pohjoisrannalla. Lähellä Helsingin mahtavaa työväentaloa, jossa me Vanhat Toverit kerran kuukaudessa pidämme lounaskokouksemme.

Mikä on Vanhat Toverit?

Se on iässä jo varttuneiden sosiaalidemokraattisten työväenliikkeen johto- tai toimihenkilöiden vapaamuotoinen yhteisö. Joukossa on ja on ollut monia suomalaisen työväenliikkeen isoja nimiä, mutta paljon vähemmänkin nimekkäitä, joiden panos yhteistoimintaan on kuitenkin ollut sekä pitkä että painava.

Nyt nämä entiset ammattiliittojen puheenjohtajat, sihteerit tai talouspäälliköt, osuuskauppamiehet, työväen urheiluliikkeen parissa ahertaneet, toimittajat ja sensellaiset pitävät yhtä tässä omassa porukassaan.

Kokoonnutaan siis kerran kuussa perinteistä rikkaan työväentalon Paasiravintolaan, syödään lihapullia, läskisoosia tai kaalilaatikkoa ja kuunnellaan laadukas esitelmä tai alustus jostakin ajankohtaisesta tai muuten tärkeästä asiasta ja käydään siitä vilkas keskustelu.

Äskettäin kävi mm. Suomen entinen Washingtonin suurlähettiläs Jaakko Iloniemi puhumassa Euroopasta, jonka yhdentyminen on kovaa vauhtia tapahtumassa. Tuoreesti on vieraanamme ollut myös ammatillisen keskusjärjestön SAK:n puheenjohtaja Pertti Viinanen kertomassa tulopoliittisista ratkaisuista ja siitä, mitä ammatillisessa liikkeessä juuri nyt on tapahtumassa.

Jäseniä Vanhoissa Tovereissa on noin 140 paikkeilla. Uusia on aina tulossa, mutta elämän välttämättömyydestä johtuen joukosta aina poistuukin hyviä kavereita. Vastaavanlaisia Vanhojen Tovereiden ryhmiä on alkanut syntyä myös moniin muihin kaupunkeihin. Tarve tällaiseen yhdessäoloon on voimakas.

Ikää joukolla on siis paljon, mutta mieli on nuorekas. Siksi keskusteluaiheet liikkuvat ikäänkuin reaaliajassa, siinä missä nuorempienkin.

Muiden suomalaisten tapaan teemme myös yhteisiä retkiä sekä kotimaassa että monesti mm. Tukholmaan. Äskettäinkin olimme naapurimaamme pääkaupungissa ja mukana oli 80 henkeä; näille reissuille kun myös vaimot ja tyttökaverit pääsevät mukaan, vaikka Vanhat Toverit onkin muutoin vain miesseura.

Se ei merkitse, että emme tunnustaisi naisten osuutta työväenliikkeessä., mutta niin vain on, että on haluttu pitää kiinni pelkästä miehisestä tunnelmasta.

Useat meistä ovat käyneet Fitchburgissa ja poikenneet Raivaajassakin. Siksikin maaliskuun kokouksessamme päätettiin lähettää tervehdys Raivaajalle, kun se nyt on ehtinyt kunniakkaan korkeaan 85 vuoden ikään.

Omasta puolestanikin parhaat mahdolliset terveiset. Sainhan viisi vuotta sitten olla Saiman kesäjuhlilla ja Raivaajan 80-vuotisjuhlilla puhumassa ja tuomassa silloisia kotimaan terveisiä teille kaikille.

Vanhojen Toverien
valtuuttamana
Olavi Hurri

Suomesta Raivaajaan harjoittelemaan lehden tekoa

Kun viime syksynä hakeuduin Raivaajaan töihin toivoin saavani paitsi käytännön kokemusta lehtityöstä, myös jotain sellaista, mitä en voisi saada vastaavassa työssä Suomessa.

En joutunut pettymään. Lehden teko on tullut tutuksi A:sta O:hon ja siinä sivussa olen saanut näköalapaikalta seurata amerikansuomalaisten elämää ja tämän mantereen elämänmenoa yleensäkin.

Suomessa moni ei edes tiedä, että amerikansuomalaisilla on omat lehtensä. Minäkin yllätyin siitä, kuinka ylpeinä amerikansuomalaiset vaalivat juuriaan, ja miten paljon Raivaajan kaltainen yhdysside heille merkitsee.

Raivaajassa työskenteleminen on toisaalta hyvin samanlaista ja toisaalta taas aivan erilaista kuin jossain vastaavan kokoisessa suomalaislehdessä.

Ulkoasultaan Raivaaja ei juuri eroa suomalaisista vastineistaan, ja toimitustyökin on periaatteessa samanlaista: kirjoitetaan juttuja, käydään erilaisissa tilaisuuksissa, otetaan kuvia, valikoidaan aineisto lehteen ja välitetään sitten tiedot lukijoille.

Pinnan alta löytyy eroja. Amerikansuomalaisten lehtien pitäminen hengissä ei ole helppoa. Tavallaan tuntuu ironiselta, että nämä tärkeää tehtävää toteuttavat lehdet joutuvat kamppailemaan rahavaikeuksien kanssa. Niitä kun ei oikeastaan voi täysin korvata mikään muu julkaisu.

Suurimman vaikutuksen minuun on tehnyt Raivaajan henkilökunnan uhrautuvaisuus ja omistautuminen lehdelle.

Koko porukka kuuluu siihen nykypäivänä uhanalaiseeen ihmislajiin, joka on valmis tekemään työtä tärkeän asian eteen pienelläkin palkalla.

Raivaajassa muutama ihminen hoitaa ne kymmenet tehtävät, jotka muissa julkaisuissa saatetaan jakaa omille osastoilleen.

Amerikansuomalaisuuteen tutustuin ensi kertaa Raivaajassa.

Amerikansuomalaisissa näyttää yhdistyvän joitakin parhaita puolia sekä amerikkalaisuudesta että suomalaisuudesta. He ovat ystävällisempiä ja välittömämpiä kuin useimmat suomalaiset, mutta ovat silti säilyttäneet vilpittömyyden, joka monilta amerikkalaisilta puuttuu.

Tällaiset ihmiset helpottivat ainakin minun sopeutumistani uuteen kulttuuriin.

Lukijat näyttävät olevan Raivajalle aivan yhtä tärkeitä kuin tekijätkin. Harvan lehden lukijat tukevat lehteänsä yhtä uskollisesti. Enpä voisi kuvitella, että esimerkiksi kotipaikkakunnallani Suomessa lukijat lahjoittaisivat rahaa vähävaraisen paikallislehden lämmityslaitteeseen!

Minulle menneet kuukaudet Raivaajassa ovat olleet antoisia. Olen saanut kirjoittaa juttuja politiikasta kulttuuriin, tutustunut amerikansuomalaisuuteen, tavannut mukavia ja mielenkiintoisia ihmisiä ja saanut rautaisannoksen tietoa Yhdysvalloista.

Raivaajan merkkipäivänä haluan onnitella entisiä ja nykyisiä työntekijöitä ja toivottaa menestyksekkäitä lisävuosia amerikansuomalaisten lehtien pinoeerille.

Marita Seulamo

RAIVAAJA . . .
jatkoa sivulta 29

eesta kyllä huolen. Haluan vain mainita, että Raivaajan julkaisema englanninkielinen osa on mielestäni myönteinen asia, se vetää Raivaajan lukijapiiriin ne henkilöt, joilla on kiinnostus suomalaiskulttuuria kohtaan, mutta joiden suomen kielen taito ei riitä tuomaan esiin heidän mielipiteitään ja ajatuksiaan suomeksi.

Sitten on vielä toinen asia, jonka haluan mainita. Vuonna 1984 Raivaajan toimikunta avasi oven vielä yhdelle äänelle: Jumalan Sanalle, raamatun äänelle.

Saman vuoden huhtikuussa ilmestyi ensimmäinen "Ituja tarjolla" palsta, jota allekirjoittanut on saanut Jumalan armosta ja suurella kiitollisuudella ylläpitää tähän päivään saakka. Jumalan äänen kuuleminen on tärkeä asia siirtosuomalaisille. Jumalan ääni tulee pysymään vielä silloinkin, kun kaikki muut äänet ovat vaijenneet.

Ehkä voisin tässä vaiheessa hiukan valaista palstan taustaa. Tehdessäni tutkimustyötä Uuden Englannin siirtosuomalaista *The Finnish Imprint* kirjaa varten, kunnioitukseni ja rakkautueni siirtosuomalaisia kohtaan sai todellisen sysäyksen.

Ymmärsin, että siirtosuomalaiset ovat tehneet vaativan ja monella tavalla näyttävän työn "uudessa maassa" – usein melkein mahdottomilta näyttävien vaikeuksien keskellä. Ja kun havahduin näkemään, että monen rakkaan heimolaisen vaativan ja vaikean elämän loppu voi olla kammottavan synkkä – ilman Jeesusta – nousi sisimmässäni Pyhän Hengen vaikuttama tarve lähteä evankelioimistyöhön heimolaisteni pariin.

Siirtosuomalaiset ovat kallisarvoisia joukkona ja yksilöinä. Haluan mielelläni jakaa heidän kanssaan sen parhaan, minkä olen itse kokenut: elävän yhteyden Jeesuk-

jatkuu sivulla 17

Raivaajan arjesta ja juhlasta työläisten kesken

Raivaajaan työhön pääsin lehden entisen postittajan Terttu Isokunkaan kautta. Hän sattui kertomaan sinne haettavan konekirjoittajaa. Kerroin Tertulle ottaneeni jonkinmoista oppia Suomessa, mm. konekirjoitusta.

Parilla viikolla kävin työssä, mutta sitten sattuneista syistä entinen työläinen tulikin takaisin. Unohdin koko Raivaajan, enhän ollut päässyt vielä alkuunkaan.

Parin vuoden kuluttua, jos muistan oikein, Mr. Syrjälä soitti eräänä iltana ja kysyi, voisinko tulla työhön, "nyt olisi varmasti paikka auki".

Empien lupasin yrittää. Tänä keväänä tuli yksitoista vuotta täyteen kun olen painellut koneen nappaimia omalla sormijärjestelmälläni.

Minulla on aina ollut jonkinlaista "pienen ihmisen" tuuria ja iloa tuolla povessani, mihin tahansa olen ryhtynyt. Raivaajan neljä työpäivää, noin viisi tuntia kerrallaan, tuntuivat silloin sopivilta kotitöiden ohessa.

Täällä Raivaajan toimituksessa tapasin hyvin elämänmyönteisiä ja iloisia ihmisiä. He olivat työskennelleet jo vuosikymmeniä siirtolaislehden hyväksi.

Vaatimaton kolmikerroksinen entinen perhetalo, joka on nykyinen toimipaikkamme Elm Streetillä. työllisti silloin seitsemän - kahdeksan henkeä. Joka kerroksessa naputettiin koneita. Alhaalla, jossa oli minun paikkani, teimme puoliautomaattikoneilla kirjoitukset liimattavaan kuntoon.

Ahkeruus olkoon ilomme, sanottiin Suomessa, ja sitä se on ollut täällä Raivaajassakin. Meillä ei ollut aihetta turhautua, ei komeuteen, ei uutuuksiin, ei korkeisiin palkkoihin. Toisten hylkäämillä koneilla saimme lehden viikottain lukijoille.

Opin olemaan koneitten kanssa välilöissä. Oltuani työssä noin kuukauden päivät, joku totesi: "Katsos, kun tuo Helykin on jo oppinut puhumaan itsekseen."

Suomesta tulleena tuppasin alkuunsa korjailla lehden totuttua kieltä, mutta vähitellen taisin päästä siitä. Viereisellä koneella kirjoittava Eira taisteli suomea oppiakseen; hän oli hyvin varovainen.

Jokapäiväinen pelkomme oli koneitten epäkuntoon meneminen. Varsinkin erikoisnumeroiden paineessa ne tekivät tepposiaan. Silloin Eira otti puhelinluurin käteensä ja Leo "lensi" auttamaan parin tunnin ajomatkan päästä, joskus vasta seuraavana päivänä.

Leosta tuli viime vuosina lähes jokaviikkoinen vieras. Hän antoi meille pieniä vinkkejä, milloin tönäistä, milloin koputella tai nostaa kone ylösalaisin ja asettaa jokin kulunut vipu paikoilleen. Sitten taas hyrrättiin jonkin aikaa.

Kello kympin kahvit ovat juhlaa! Minun käteeni lykättiin jonkun vanha kulunut muki, jota käytän vieläkin. Jokaisella on oma nimikkomukinsa.

Kaikki sullomme itsemme keittiön nurkkaukseen pöydän ympärille. Tusinan munkkilaatikko, kokonainen kakku, jonkun pyörittämää pullaa tai pannukakkua nirsimme tylsällä veitsellä palasen tai pari.

Ja hörppäysten välillä käy kova puheenporina englanniksi, suomea murtaen ja finglis-kaksi.

Joku kekkasi kerran, että menisimme joskus ravintolaan yhdessä syömään. Mutta kun se on kallista, niin kait' oli Irma, joka ehdotti, että kerätään dollari, pari viikossa, kunnes saamme kokoon esim. $20. Ina pidätti rahan palkastamme ja Irma säästi niitä laatikossa tarvittavan ajan.

Ensimmäisellä kerralla ajoimme illalla Milfordiin New Hamsphiren valtioon erääseen liikemisten suosimaan ravintolaan.

Parhaat päällämme, joillakin turkiksiakin, menimme sisään. Paikka oli kaunis ja hieno. Meille oli varattu "piippuhyllyltä" paikat ja sinne kiipesimme kierreportaita. Kristallilamput loistivat meidän ja alakerrassa istuvien liikemiesruokailijoiden välissä. Tunnelma oli valoisa ja pehmoinen!

Tilasin kalaa tuttuun tapaani tuonakin iltana. Kalapalani oli raa'an punertavaa, pystyin syömään vain reunat. Oli pettynyt. Vieläkin enemmän olin pettynyt saadessani laskun - $21! Olin nimittäin hiljaa mielessäni suunnitellut syödä kymppidollarin edestä ja säästää loppuraha seuraavan sunnuntain kolehtiin kirkossa.

Kuin itsestään meille jokaiselle lankesi omat siivoustyötkin. Eira kekseliäänä jakoi yhtenä joulunalusiltana "työawardit" sen jälkeen kun olimme ensin ravintolareissullamme vaihtaneet pienet joululahjat. Irma sai konttorin-, Mary keittiön-, Britta roskienvientija minä WC:n puhdistus-awardin.

Noin kahdeksan vuotta sitten Mr. Syrjälän jouduttua jäämään eläkkeelle sairautensa vuoksi, tuli Inan, Maryn ja Irmankin mieliin halu päästä eläkevuosia nauttimaan.

Jos oli aikaisemmin monta vuotta povattu Raivaajan "kuolemista", niin Irman lähtöön sen luulimme varmasti tapahtuvan. Mutta niinpä ei käynytkään. Rakkaudestako Raivaajaan Irma löytänyt nuoria työnjatkajia.

Nuorten mukana alkoi tulla kaikenlaisia muutoksia. Saimme tietokoneet, jotka vähensivät työntekijöitä. Enää emme tarvinneet oikolukijaa, emmekä postitusapua ja koneet vähensivät myös työpäiviämme.

Tänään päivämme koneilla ovat yksitoikkoisempia, mutta viehättävät nopeudellaan ja viisaudellaan. Mutta ei meiltä sentään kaikkea totuttua riistetty. Kympin kahvit ja ruokailutauot pysyivät iloksemme *entisellään.*

Ruokaa ei sentään ole vielä keksitty tietokoneella purtavaksi! Edelleen sullomme itsemme keittiön nurkkaukseen. Munkkilaatikko, kakut, pullat ja pannukakut ovat pienentyneet puoleen entisestään niinkuin työntekijätkin.

Raivaajankin pieni maailma juoksee tämänpäivän mielettömässä kiireessä, mutta koneet estävät stressaantumasta - ainakin kirjoittajia.

Onnitteluni,
Hely Rantala

Viime vuosina Raivaajaa on tehty enimmäkseen naistyövoimin. Tämä kuva 1980-luvun alkuajoilta. Vasemmalta Lempi Ikävalko, Eira Perko, Britta Haley, Mary Gillis, Irma Laine ja Hely Rantala.

"Varrotaan mitä Raivaaja sanoo"

Joku vuosi sitten äitini kuoltua olin selvittelemässä hänen papereitaan ja löysin niitten joukosta vuonna 1918 kirjoitetun kuitin, missä hänen sanottiin maksaneen Raivaajan tilauksen seuraavalle vuodelle.

Siitä on pitkä aikan - en muista, miten paljon rahasumma oli, mutta ei se montaa dollaria ollut.

Asuimme silloin West Fitchburgissa, vuokralla kelloseppä Ville Kosken talossa. Muistan kun miehet kerääntyivät ulkosalle, päivän työnsä tehtyä ja keskustelivat päivän asioista. Muistiin jäi sanat, että "varrotaan mitä Raivaaja sanoo tästä asiasta".

Siis sanomalehti oli tärkeä uutisten tuoja suomalaisille, jotka olivat lähivuosina matkanneet meren yli tänne kultaiseen Amerikkaan.

Kaikki sen ajan toiminnat suomalaisten keskuudessa löytyi Raivaajan sivuilta.

Silloin oli suomalaiset sosialistit ja kirkkolaiset. En muista, että ne olisivat keskenään riidelleet asioista. Mehän kävimme kylässä keskenämme.

Joskus miehet väittelivät keskenään ja riitelivät joistakin asioista. Naiset keittivät kahvia ja keittiössä ja aina silloin tällöin huusivat miehille, että "lakatkaa jo!"

Ei siinä mitään vihaa ollut.

Sitten vasta kun hajaannus tuli, muistan ihmisten käyttävän sellaisia sanoja kuin "nosket ja "vasemmistolaiset.

Sitten sanomalehdet alkoivat toinen toisiaan haukkumaan asioista, jotka ymmärrettiin eri tavalla.

Toivottavasti nyt kun sodat on käyty ja kansat tulleet vanhemmiksi ja toivottavasti myös viisaammiksi, riidat loppuvat ja kaikki suomalaiset tilaavat kaikkia suomalaislehtiä ja pohtivat niissä kirjoitettuja asioita ja rauhallisesti tulevat johtopäätökseensä.

Sanomalehtien johtohenkilöitten tulee etsiä keino, millä saa nuoren kansan lukemaan muita kuin amerikankielisiä sanomalehtiä. Muuten tulee loppu...

Sulo V. K.

MAYNARDIN COOPIN TYÖNTEKIJÄT 1930-LUVULLA

Eturivissä vasemmalta oikealle Kusti Linna, Aili Saarela, Mary Kukkula, Arvo Rivers (liikkenh.), Laina Walsh, Saimi Korsman, Ivar Dahlroth ja Fred Uljua. Keskirivi vasemmalta oikealle Burt Ruotsala, Charles Hekkala, Edward Helander, Arne Luoma, Oskar Laine, Albin Saaristo, Anton Anderson, August Lehto ja Edward Hyden. Takana vasemmalta oikealle Uuno Poikonen, Bill Pajunen, Bill Saarela, Frank Syvänen, Eino Rahkonen, Frank Mark, Wäinö Ojalehto, Oliver Warila ja Bill Kangas.

Kuva: Saimi Korsmanin kokoelmista

Muistoja, muistoja:

Kun tulin Amerikkaan, jouduin opettelemaan kieliä. Englannin kieltä iltakoulussa ja fingelskaa kotona. Iltaisin kun istuttiin *kitsissä* (keittiössä) ja kerrattiin päivän tapahtumat tehtaalla, siinä sai vanhan maan poika kuulla tätä harvinaista kieltä ja tehdä siitä omat johtopäätökset.

Puhuttiin *täihaussista*, ja ajattelin, että onpas täällä hirvittävän paljon täitä, kun niitä on oikein huonekaupalla. Myöhemmin sain tietää, että sanalla tarkoitettiin tehtaan värjäysosastoa.

Oli myös *pikiruuma* ja sen sain omin silmin nähdä, kun jouduin tehtaaseen työhön. Se oli osasto, jossa villat sekoteltiin.

Sitten kun puhuttiin henkilöistä, joita ei oltu vaivauduttu tuntemaan nimeltään, heistä kerrottiin ulkonäkönsä tai toimensa yhteydessä.

Oli *Nykivä Seke*, joka oli kutomaosastolla työnjohtajana. Hänellä oli jotain vikaa hermostossaan niin, että hänen olkapäänsä nykivät hänen kävellessään.

Oli *Saatanan Perkele*. Hän kerran halusi tietää, miten sanotaan "good morning" suomeksi. Tulkki oli leikkimielellä kääntänyt sen väärin ja siksi tämä hyvää tarkoittava amerikkalainen toivotti suomalaisille työtovereilleen *saatanan perkelettä* aamuisin.

Oli *Persejalka Jäkki*. Hänet tulin tuntemaan kun jouduin karstausosastolle töihin. Hän oli lyhytjalkainen vanhanpuoleinen irlantilaismies ja hänen housunsa puntit laahasivat lattiassa ja niissä oli vahvat villatukot roikkumassa perässä. Tästä hän ehkä sai nimensä.

Olihan siinä fingelskassakin oppimista, mutta ajan mukana siihenkin tottui. Meidän suomalainen osuuskauppamme oli hyvä apulainen. Sen turvissa pärjäsi ruokatarpeittensa ostossa.

Kerran kuitenkin kuulin sellaisen nimen, mikä sai minut luulemaan, että nyt vanhaan maan poikaa vedetään nenästä.

Minä kun en ollut vielä työssä, niin sain veljeni vaimolta määräyksen poiketa keskustassa ollessani osuuskauppaan ostamaan tämänpäiväinen *demokraatti*.

Olin luennoilla kuullut demokratiasta, mutta en käsittänyt, miten sitä voi ostaa osuuskaupasta.

No, sekin selvisi, kun esitin pyyntöni leivosten myyjälle, ja hän antoi käteeni rukiisen leivän. Ja hyvänmakuinen leipä olikin. Kansanvaltaa on kaikenlaista.

Jospa kertoisin lyhyesti, mikä sai minut tutustumaan Raivaajaan heti Amerikkaan tultuani. Osittain siihen oli syynä sukuvika kuten Tyrvään Sanomissa sanottiin veljeni tyttäristä heidän voitettuaan lehden järjestämän kilpailun. Toinen syy oli tiedonnälkä ja toiminnanhalu.

Minun vanhempani olivat aikansa mittapuun mukaan edistysmielisiä henkilöitä ja se tarttui lapsiinkin. Veljeni ja siskoni olivat aina mukana näissä yhteisissä toimissa.

Kenenkään ei tarvinnut kehottaa minua toimintaan, minä kasvoin siihen. Me poikaset tallasimme niitä kurasia tanhuoita vappukulkueen hännillä ja innostus oli aitoa.

Nyt kun täältä vuosien takaa muistelee taaksejääneitä aikoja ja tapahtumia, joihin on mahtunut arkea ja juhlaa, niin mieli on iloinen siitä, että joskus on ollut joksikin hyödyksikin.

Uskon, että tämä Raivaajavanhus elää vielä kauan. Sillähän on sellainen tulenkestävä toimitus ja myötämielinen lukijakunta. Raivaaja on kaikkien amerikansuomalaisten lehti.

Ed Helander

Miten luodaan "Kirjeenvaihtaja"

Ollessani vielä Suomessa ja koulussa, antoi silloinen opettaja luokalle aiheen kirjoittaa satu. Aikani pureskeltuani kynänvartta annoin sen liukua pitkin paperia ja siitä sain kympin ja se luettiin luokassa.

Annas olla, kateelliset penskat kaipasivat opettajalle, että olin sen sadun kopioinut kirjasta; mikä oli valhe. Sain tunnin arestia ja piti seistä kuin sotamies pulpetin vieressä kädet suorina sivuilla ja kotona sain vielä hyvänlaisen selkäsaunan. Siihen loppui satujen kirjoittaminen.

Oli aikaa vierinyt ja menin Suomessa käymään. Samainen opettaja kutsui minut

jatkuu sivulla 33

Hertta Odell

Korean sodan kirjeenvaihtajana Paul Oksman

Lake Worth, FL – "Kuopion ja Korean välille mahtuu monenlaista yrittäjää", tuumii vastikään 65-vuotta täyttänyt entinen fitchburgilainen Paul Oksman kodissaan Floridan Lake Worthissa katsellen kissanpentujen pyörimistä olohuoneensa lattilla.

"Niinkuin sekin setämies, jonka vielä muistan hyvin, vaikka olin vain 3-vuotias nallikka Kuopiossa. Pelkäsin mennä rantaan jostain syystä, koska sinne oli matkaa noin 300 metriä. Silloin tuo sama ukko sanoi, että ellet tuommoista matkaa uskalla tehdä, niin ei sinusta ole maailmalle lähtijäksi".

"En muista enää, uskalsinko sitten mennä vaiko en, mutta on sitä sen jälkeen tullut taivalletuksi toinenkin kilometri."

Sodan jälkeen Suomesta oli vaikea päästä ulkomaille. Monet esim. Amerikkaan tarjoutuneet opintomatkatkin uhkasivat tyrehtyä sen vuoksi, ettei Suomessa myönnetty ulkomaanpasseja eikä maastalähtölupia. Joskus jopa läänin maaherralle annettu henkilökohtainen vakuutus takaisinpaluusta saattoi vain avata ovet.

Näissä puitteissa oli melkoinen saavutus se, kun Paul Oksman sai seitsemäntenä suomalaisena luvan muuttaa maasta, ja kun hän saapui USA:han, oli hän sodan jälkeen ensimmäinen suomalainen siirtolainen Fitchburgissa.

Siirron mahdollisti Paulin täti Hilda Bennett, joka puuhasi takuupaperit ja työluvat ja sen sellaiset kuntoon. Kiitospäivänä v. 1946 Paul sitten käveli Hilda-tädin syliin New Yorkin satamassa, mihin setä ja täti olivat tulleet poikaa vastaan. Setä ja täti olivat lapsettomia, joten 21-vuotias Paul oli kuin ottopoika ikään. Hilda-täti järjesti tuttavuuksiensa kautta Paulille myös ensimmmäisen työpaikan Into-osuuskaupassa.

Vielä 1940-luvulla Fitchburg oli koko Amerikan itärannikon huomattavin suomalaiskeskus ja sen Saima-haali ja Saima-puisto taas vuorostaan Fithburgin suomalaisten keskuspaikka.

Saima-haalin ympärillä pyöri silloin urheiluseura, näytelmäkerho, erinomainen torvisoittokunta, telinevoimisteluryhmä, lausujat, kansantanhuujat ja niin edelleen miltei loputtomiin.

Saima-puiston kesäjuhliin saapui vieraita koko Pohjois-Amerikasta jo paljon ennenkuin esim. Kanadassa ryhdyttiin järjestämään jokakesäisiä Suurjuhlia.

Koska hyvät haltiat olivat antaneet Paulille oikein roppakaupalla taiteellisia taipumuksia, ei ollut ihme, että hän ennenpitkää joutui Saimahaalin ylläpitävien voimien kurimukseen, laulamaan, näyttelemään ja tanssimaan.

Paulin hyvin tunnettu lauluharrastus, joka myöhemmin johti lukemattomiin konsertteihin ympäri Pohjois-Amerikkaa ja Kanadaa, alkoi hyvin pian hänen USA:han saapumisena jälkeen. Eräs ensimmäisistä opettajista, rohkaisijoista ja säestäjistä oli Ester Hukari, Heikki Klemetin oppilaita Suomesta.

Niiltä ajoilta Paul muistaa hyvin erään kommelluksen, jolloin johtui hänen verraten vaatimattomasta englanninkielen taidostaan. Kyseessä oli Händelin laulu "Where' er you walk" ja sanastoa oli harjoiteltu huolella ja erityisesti ääntämisen selkeyttä eli aksenttia silmälläpitäen.

Mutta kuinkas kävikään? Eräässä kriittisessä kohdassa, jossa laulun sanat olivat ".. shall crowd into shade trees where you sit. . . ", Paulu yritti lausua kaikki hyvin selvästi ja hienosti, niin ne tulivatkin ulos seuraavasti: ". . shall crowd into shade trees where you shit. . ." Säestäjä sekosi nuoteissaan ja koko yleisö säpsähti aikalailla. Mutta Paul jatkoi vain lauluaan onnellisen tietämättömänä siitä, mitä hän oli sanonut, kunnes vasta jälkeenpäin se hänelle selitettiin. Kyllä silloin Paulillekin nauru maittoi.

Oskari Tokoi oli noina vuosina suuri vaikuttaja Fitchburgissa. Sodasta kärsimään joutuneen Suomen avustaminen rahalähetyksin oli päivänpolttava teema, ja niinpä Oskari Tokoikin loistavana puhujana päätti tehdä useita puhujamatkoja eri suomalaispaikkakunnille tarkoituksella kerätä kolehteja Suomen hyväksi.

Mukaansa hän pyysi Paulin sanoen, että "tule sinä Paul laulullasi aukaisemaan sydämet, niin minä sitten puheellani aukaisen niiden kukkarot."

Ja kun kolehti aloitettiin, muistutti Tokoi aina, että "älkää panko sinne pussiin kilisevää, pankaa kahisevaa."

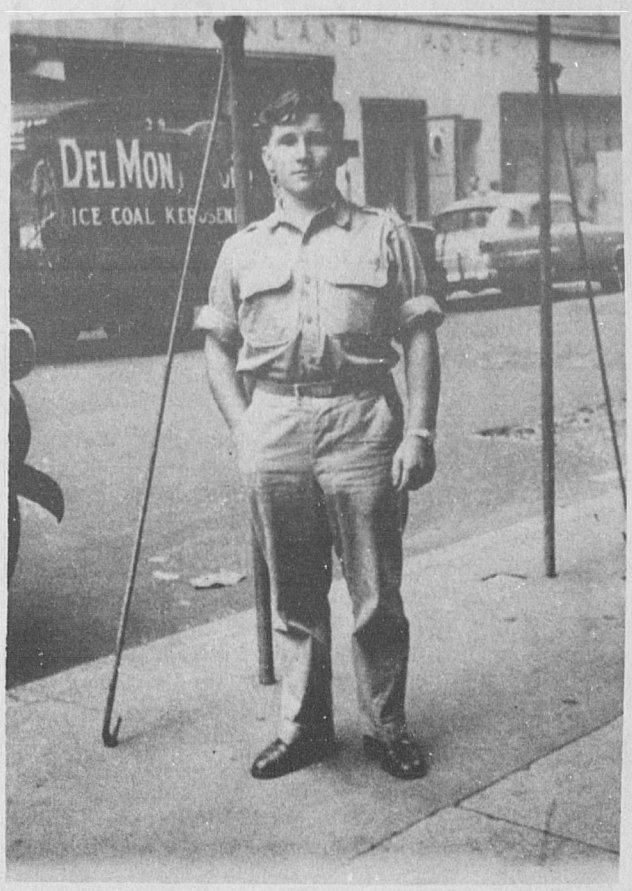
Vuoden 1948 kesän Ilmari Hannikainen asui Fitchburgissa. Musiikkimiehinä hän ja Paul tutustuivat pian toisiinsa, ja nyt Paul sai taas uuden rohkaisijan ja kannustajan, jonka musiikkitietoisuudesta Paul sai ammentaa kahmalokaupalla. Hannikainen opetti Paulille paljon ja säestikin häntä monessa tilaisuudessa.

Kolme vuotta ehti Paul olla Fitchburgissa, kunnes tuli muutto New Yorkin suurkaupunkiin. Pian sen jälkeen nappasi hänet USA:n sotavoimat ja niin kohtalo vei hänet

Mutta ei ollut Fitchburg unohtanut lemmikkipoikaansa, sillä kun saatiin tieto Paulin kotiutumisesta, järjesti Paulin vanha naapuri Arvi Manninen kerrassaan suurenmoiset kotiintulojuhlat Paulille. Olivat siinä juhlapöydät notkuneet pihanurmikolla monenlaisista herkuista!

Noista päivistä on kulunut jo runsaasti yli 40 vuotta eli siis noin puolet Raivaajan koko ilmestymisajasta. Viimeiset 20 vuotta Paul on viettänyt Eevavaimonsa kanssa Lake Worthissa Floridassa, jossa juuri äskettäin juhlittiin ystäväpiirin kanssa hänen 65-vuotispäiviään.

Erkki Kuutti

Paul Oksman 28-vuotiaana, juuri Koreasta palanneena.

Finnish American Club of Saiman kuoro tahdittaa Paul Oksmanin ja Thelma (Koski) Koutosen polskaa amatöörishowssa Fitchburg High School Auditoriumin lavalla vuonna 1948.

MITEN . . .
jatkoa sivulta 32

kahville, pyyteli anteeksi ja sitten yhdessä nauroimme koko jutulle. Minua kyllä se selkäsauna vielä kirveli!

Siinä kahdenksantoistavuotisena kirjoitin runoja. Ne olivat niin synkkiä ja täynnä draamaa, että Shakespearen runot niiden rinnalla kalpenivat! Pari runoa lehti painatti, toiset menivät paperikoriin. Siihen jäi runoilijan ammatti.

Harlemissa loiskivat puolueriidat siihen aikaan korkeina. Sisällissodan haavat olivat tuoreita ja viha vallitsi. New Yorkin Uutiset niinkuin Raivaajakin olivat puoluelehtiä ja napistelivat toinen toisiaan. Me nuoret emme välittäneet politiikasta, menimme missä oli paras musiikki ja komeimmat pojat.

Perustettiin sitten New Yorkin Suomalaiset Naisvoimistelijat ja jo ensimmäisessä kokouksessa julistettiin seura puolueettomaksi, jäseniä otetaan kaikista leireistä. Minut valittiin sihteeriksi ja kirjeenvaihtajaksi. Toimessa olin neljätoista vuotta. Ilmoitettiin sekä Raivaajassa että New Yorkin Uutisissa toiminnastamme.

Tuli sitten talvisota ja riidat unohtuivat. Kaikkialla tehtiin avustustyötä Suomen hyväksi. Olin myös New Yorkin Karjala seurassa kirjeenvaihtajana. Minusta ei tullut kirjailijaa, eikä runoilijaa, tuli vaan kirjeenvaihtaja.

Tuo sana ei oikeastaan sano mitään uutistiedoittajista. Vaikka sitä pureskelisi miltä kantilta niin virkaan se ei sovellu.

Varmasti joku siirtolaispoika ikävissään vaihteli viestejä Suomeen jäänelle lemmitylleen. Sana jäi; luulen, että se on ikivanhaa suomen kieltä.

Meitä "kirjeenvaihtajia" on monta sorttia. On tosikkoja, pehmoja, makeilijoita, kiittäviä, humoristeja ja asioiden vierestä kirjoittajia. Lukijalla on valta valita mieleisensä. Minä tyttö pidin niistä Juna-Jussin tarinoista, mutta Jussi

jatkuu sivulla 34

Oskari Tokoin vaellusvuodet

Yli 30 vuoden ajan Raivaajan toimittajana työskennellyt ***Oskari Tokoi*** *joutui elämänsä ensimmäisten vuosikymmenien aikana ensin leivän etsinnässä ja sitten poliittisten olosuhteiden pakottaman oleskelemaan ainakin viidessä eri maassa, asia, jota ei yleensä tiedetä tai muisteta.*

Nämä maat olivat Suomi, vanha Venäjä, Englanti, Kanada ja Amerikan Yhdysvallat.

Raivaajan toimittaja Oskari Tokoi työpöytänsä ääressä.

Suomessa hän oli toki syntynyt - vuosi oli 1873 ja paikkakunta Kannus -, mutta jo nuorukaisena hän lähti isänsä lailla Amerikkaan ja elätti itsensä mm. kaivostyöläisenä.

Vuosina 1891-1901 hän kierteli maata ristiin rastiin ja oppi kädestä pitäen tuntemaan suomalaisten siirtolaisten elämänolot.

Vuodesta 1898 muodostui tärkeä, hänestä näet tuli Amerikan kansalainen. Tämä tapahtui marraskuun 1. päivänä 1898.

Oikeutta istui tuomari H.P. Krell ja todistajina esiintyivät jo valmiit kansalaiset Andy Kero ja Gabriel Jarvi.

Kävi ilmi, että sanottu Oscar Tokio (huom. nimen muoto!0 oli saapunut Yhdysvaltoihin alle 21-vuotiaana, ollut maan lakien alainen täydet viisi vuotta, siitä vuoden ajan Coloradossa, ja *". . . had sustained a good moral character . . . appeared to be attached to the principles contained in the Constitution of the United States, and well disposed to the good order and happiness of the same . . ."*

Hyvä näin; mutta asiakirja jatkaa:

. . . and he having now here, in Open Court taken and subscribed the oath required by these laws . . . to renounce and abjure all allegeiance and fidelity to every foreign prince, potentate, state or sovereignty and more particularly all allegiance which he may in anywise owe to the ***Emperor of Russia*** *where of he was heretofore a subject."*

Näin Oscar Tokiosta (huom. jälleen nimi!) tuli USA:n kansalainen. Suomea ei asiakirjassa mainittu eikä Tokiota siten pidetty tämännimisen maan kansalaisena, vaan keisarisuuriruhtinaan eli Nikolai II:n alamaisena.

Ilmankos siihen aikaan käytettiin lajemminkin nimitystä 'Russian Finn', koska Suomi tunnettiin vain Venäjän osana. Autonomiasta ei puhuttu mitään.

Vuonna 1901 Tokoi palasi Suomeen, palasi sinne Amerikan Yhdysvaltain kansalaisena. Mutta tämä seikka ei estänyt häntä asettumasta kotipaikkakunnalleen Kannukseen tai avaamasta omaa kauppaliikettä - tai ryhtymästä kansanedustajaehokkaaksi!

Tapahtui näin:

Hänellä oli polkupyörä - harvinainen kapine sen ajan Suomessa - ja Kannuksen työväenyhdistys päätti lähettää hänet Ilmajoelle sosiaalidemokraattien piirikokoukseen:

"Mene sinä Oskari sinne kokoukseen kun sulla on tuo polkupyöräkin, jolla pääset Seinäjoen asemalta Ilmajoelle." Niin tapahtui, ja ennen kuin asia kunnolla älyttiinkään, Oskarista tehtiin kansanedustajaehdokas.

Hänen valintaansa ei pidetty todennäköisenä, mutta toisin kävi. Ainoana sosiaalidemokraattina hänet valittiin siitä vaalipiiristä eduskuntaan. Vuosi oli 1907.

Miten asian tulkitseekin, tämä Tokoi, joka oli tullut Tokionimisenä Amerikan kansalaiseksi, oli yhtä sitä. Samalla hän oli myös Suomen kansalainen ja tsaari Nikolai II:n alamainen. Hauska tapaus!

Suomessa Tokoi menestyi hyvin, nousi näkyvästi esille ay-liikkeessä - jopa silloisen Suomen Ammattijärjestön puheenjohtajaksi - ja päätyi viimein maaliskuussa 1917 Suomen senaatin talousosaston varapuheenjohtajaksi eli pääministeriä vastaavaan asemaan.

Mutta ajat olivat kireät. Venäjän maaliskuun 1917 vallankumousta seurasi Kerenskin väliaikainen hallitus, sitten uusi lokakuun vallankumous. Bolshevikit nousivat valtaan ja - Suomen puolella - puhkesi kansalaissota tammikuussa 1918.

Punaisten puolella kansanvaltuuskuntaan elintarvikeministerinä kuulunut Tokoi joutui tuhansien muiden lailla pakenemaan maasta.

Mutta hän ei halunnut - tai voinut - asettua Venäjälle, vaan pyrki määrätietoisesti sieltä pois. Merentakainen länsi oli taas mielessä kuten 1891.

Kun tämän kirjoittajalla ei ole kaiken maailman papereita käytettävissään, olisipa mukava tietään, mikä tapahtumasarja tai tiedusttelu johti seuraavaan Department of Staten kirjeeseen, joka helmikuun 10. päivänä 1919 oli osoitettu Washingtonista Andrew W. Koskelle Fitchburgiin:

"Under date of February 4, 1919, the Department, upon your request, incurred an expense for telegram to the American Embassy at Archangel (Russia) in regard to inquiry as to whether Oscar Tokoi is naturalized American citizen, amounting to $4.29."

Tokoi itse vai kuka oli saattanut asian liikkeelle ja missä mielessä? Olisi kiinostavaa tietää, mitä State Department oli vastannut.

Juuri tänä ajankohtana Tokoi kuului Muurmannin legioonaan ja toimi brittijoukoissa everstin arvoisella paikalla.

Legioonahan sitten hajoitettiin, suurin osa suomalaisista sai palata kotimaahansa, mutta yhdeksi - kuten sanonta kuului - "punakapinan johtajaksi" katsotulta Tokoilta pääsy evättiin. Tallinnan asti brittien laiva tuli, siis 80 km:n päähän Helsingistä, mutta sieltä Tokoin matkan oli jatkuttava Englantiin.

Eräässä vuoden 1920 muistiossa, josta puuttuu allekirjoitus, mutta on ilmeisesti Englannin poliisin laatima, sanotaan:

"OSCAR TOKOI. In 1898 he became a naturalized American at Lakeville, Colorado, but as he has been away from the United States over 10 years he states he has lost his rights."

Ja vaikka tällainen määräaika oli olemassa, Tokoi oli kuitenkin ehtinyt tulla suomalaiseksi kansanedustajaksi ennen 10-vuotiskauden päättymistä (1.11.1908).

Tiedossani ei ole, oliko Tokoi kuitenkin jossakin vaiheessa luopunut (renounced) Yhdysvaltain kansalaisuudestaan.

Teoriassa - ja tämä on vain mielikuvitusleikkiä - hän oli Suomen pääministeriksi tultuaan maaliskuussa 1917 kolmen eri maan kansalainen tai alamainen. Historia saa joskus arvaamattomia piirteitä!

Mutta takaisin Fitchburgiin.

Andrew W. Koski sai 24.5. 1920 uuden kirjeen State Deparmentilta. Hän oli kolme viikkoa aikaisemmin ilmittanut sinne, että Mr. Oscar Tokoi oli halukas tulemaan Lontoosta Yhdysvaltoihin; mutta nyt Washington ilmoitti, että Tokoin oli hankittava passi siitä maasta, jonka kansalainen hän oli ja että State Department ei voinut lähteä asiassa välittäjäksi.

Mutta Suomihan oli juuri hylännyt poikansa, vanhaa Venäjää ei siis edes enää ollut - ja Amerikan kansalaisuus oli ehkä mennyt umpeen sen 10-vuotissäännöksen nojalla (jos sellainen oli).

Mutta Tokoi ei olisi ollut Tokoi, jollei hän olisi jatkanut yrityksiään. Hän tuli nyt Kanadaan, millä passilla tai viisumilla en tiedä, ja heinäkuun 30. päivänä syntyi taas uusi asiakirja:

"Declaration of Alien about to depart for the United States. American Consulate General, Winnipeg, Man., Canada: I Oskari Tokoi, a citizen/subject of Finland, bearer of passport, none, dated - - -, issued by - - -."

Tämän mukaan Tokoilla ei ollut passia, mutta todettiin Suomen kansalaiseksi tai alamaiseksi. Asia on tietysti jossakin kerrottu, mutta tämänkertainen kirjoittaja ei pääse sitä tarkistamaan.

Ja nyt harppaamme muun aineiston puuttuessa syyskuun 22. päivään 1921. Vuosi on kulunut ja Tokoi on ilmeisesti ollut koko tämän ajan Kanadassa.

Mutta nyt hän saapuu Sault Ste. Marien satamaan Michiganissa ja täyttää ulkomaalaisilta vaadittavan maahantulolomakkeen.

Siinä hän ilmoittaa iäkseen 48 vuotta, pituudekseen 5 jalkaa 5 ½ tuumaa, silmiensä väriksi 'hazel', hiustensa väriksi 'dark', rodukseen 'Finnish' ja kansalaisuudekseen 'Suomen'.

Maahan hän joka tapauksessa pääsee, ja erä monista seuraavista näytöksistä tapahtuu Bostonin siirtolaisasemalla helmikuussa 1922. Tokoi on jo onnellisesti Fitchburgissa, mutta virallinen puoli on vielä selvitettävä, kuten näkyy:

"Case No. 17685/186 - Oskarti (Oscar) Tokoi . . . resumed February 9, 1922, at Immigration Station, East Boston, Mass., at 10.30 a.m."

Tokoi on paikalla, avustajinaan lakimiehet James H. Walsh, Jr. (Boston) ja George E. Roewer (Fitchburg).

"Q. have you your copy of your naturalization with you, Mr. Tokoi?"

"Yes." (Ja sitten seuraa asian käsittely).

Oliko Tokoilla tällöin vuoden 1898 asiakirja vai aivan uusi, ei ole kirjoittajan tiedossa. Edellisestä lienee kuitenkin kysymys.

Se merkitsee, että Tokoi oli sen huolellisesti säilyttänyt kaikki nämä vuodet - läpi Suomeen tulon, eduskunnan, Muurmannin legioonan, Englannin jne. Alkuperäien lienee nyt Eduskunnan kirjastossa Helsingissä.

Tarinaan kuuluu sitten Tokoin ja hänen perheensä oleskelu Fitchburgissa. Mutta vuonna 1938 Tokoi joutui ilmoittamaan sukulaisille ja tuttaville, että "vaimoni ja lastemme äiti Hanna Tokoi, o.s. Räinä, on kuollut toukokuun 16. päivänä."

"Vainaja oli syntynyt Lumijoella Oulun läänissä 19. päivä marraskuuta, ja jätti jälkeensä minut sekä pojat Kalle Nestor Tokoi, Venäjällä; Lauri Sylvester Tokoi, New Yorkissa; tyttäret, Tyyne Maria Tokoi, Venäjällä, Mrs. Laila Ellen Quick, Lunenburgissa ja Aune Irene Tokoi, Montrealissa, Canadassa; kaksi lastenlasta ja kaksi veljeä ja yhden siskon, jotka ovat vielä elossa Suomessa, Siikajoella ja Kalajoella."

Näin hajallaan oli perhe: Yhdysvallat, Venäjä, Suomi ja Kanada. Voiko kovaonnisempaa elämäntaivalta enää ajatella.

Oskari Tokoi meni aikanaan uusiin naimisiin, otettiin avosylin vastaan Suomessa lokakuussa 1949 ja kävi synnyinmaassaan senkin jälkeen.

Hänen osaltaan elämä täyttyi 1960-luvun puolella.

Hugo L. Mäkinen
Helsinki

MITEN . . .
jatkoa sivulta 33

---

ei enää kirjoittele.

Kahdeksan vuotta sitten muutimme New Yorkista Voluntowniin. Olihan meille Raivaaja postitettu alun kolmatta kymmentä vuotta. Vasta Voluntownissa huomasimme, että siinä on enempi paikkakunnan uutisia ja tulla naputtaa aina ajallaan.

Ja Raivaajaan on mielekästä kirjoittaa, sillä siellä on ystävällinen toimittaja ja henkilökunta.

Hertta Odell

Reader's album

Helen Aalto King of Chiefland (FL) sent in this photograph of the Confirmation Class of 1920-21 of the Elm Street Congregational Church, Fitchburg (MA). She doesn't remember the names of any of the boys on the floor. Seated in the first row (left to right) are: Helen Aalto herself; next four unknown; last name Benson; The Rev. Andrew Groop; Ida Mattson; Elvi Pajunen; not known; Laina Makela; not known; Esther Syrjanen; and not known. Third row (left to right): Last name Jones; Edna Siipola; three not known; Hilda Hemlin; Jennie Freedson; Mamie Ahola; not known; Martha Tastula; last name Koski; Effie Hendrickson; not known; Tyyne Hultin; and not known. Fourth row: Two unkown boys; an unknown girl; Nellie Tofferi; last name Sundelin; Ellie Hendrickson; Lillian Wikstedt; unkown; Waino Fillback; and unknown. Fifth row: unknown; Everett Kallio; three unknowns; John Turunen; another unknown; and Waino Friis. If you can fill in any of the unknowns, please write to RAIVAAJA, P. O. Box 600, Fitchburg MA 01420-0600. Thank you, Helen Aalto King, for sending this fascinating photo!

RAIVAAJAN . . .
jatkoa sivulta 2

että Raivaajalla ei ole varaa maksaa palkkioita.

Lehti toimii edelleenkin yhdyssiteenä Suomeen kertomalla nyky-Suomen oloista ja seuraamalla sekä sen politiikkaa että kulttuurielämää tiiviisti. Suomi-tietouden välittäminen onkin yksi lehden tärkeimmistä tehtävistä, sillä monille lukijoille lehti on ainoa yhteys entiseen kotimaahan (tai esisien kotimaahan).

Englanninkieliset sivut ovat osoittautuneet suosituiksi, sillä ne välittävät Suomi-tietoutta ja etnisiä uutisia niille amerikansuomalaisille, jotka eivät osaa lukea suomea. Nämä kolmannen ja neljännen polven amerikansuomalaiset ovat kiinnostuneita esi-isiensä kulttuurista ja perinteistä. Heille Raivaaja on tärkeä viikottainen tietolähde.

Monet lehden lukijoista ovat jo eläkeläisiä, jotkut ovat lukeneet lehteä sen alkuvuosista lähtien. Heille lehti on elintärkeä, ja he myös tukevat lehteä jokavuotisilla rahallisilla lahjoituksilla.

Lukijoitten joukossa on myös runsaasti viimeisten kahdenkymmenen tai kolmenkymmenen vuoden aikana Yhdysvaltoihin muuttaneita suomalaisia, jotka tilaavat lehteä juuri siinä olevien Suomen uutisten takia.

Siirtolaislehden toimittaminen on vaihtelevaa ja mielenkiintoista työtä. Kos-

kaan ei voi ainakaan valittaa työtä yksitoikkoisuudesta eikä pitkäveteisyydestä. Joutuu toimimaan reportterina, valokuvaajana, siivoojana, kahvinkeittäjänä, kääntäjänä, neuvonantajana, konekirjoittajana ja kaikkena muuna mahdollisena ja mahdottomana siltä väliltä.

Toimituksen tehtävänä on toimia myös tieto- ja tiedotustoimistona. Tuon tuostakin tulee kyselyjä kaikenlaisista Suomea koskevista asioista. Toimitus koettaa auttaa ja vastata parhaansa mukaan, sillä tiedottamistehtävää pidetään tärkeänä. Tavallaan lehti ja sen pieni toimituskunta toimivat myös epäviralisena Suomen PR-toimistona valistamalla tavallisia amerikkalaisia, puhumalla heidän tilaisuuksissaan ja levittämällä Suomi-tietoutta myös ei-suomalaisten keskuudessa.

85 VUOTTA . . .
jatkoa etusivulta

On aika herätä ja huomata, että RAIVAAJAN tulevaisuus on meidän päätettävissä - yhteisesti. Jos meistä itse kukin tilaisi Raivaajan sen sijaan, että lukee ystävänsä, naapurinsa tai sukulaisensa lehteä, kartuttaisimme Raivaajan kassalipastoa, mikä puolestaan antaisi voimavaroja paremman lehden tekoon.

Finnish artists to exhibit in Wisconsin

APPLETON, WI - Internationally recognized Finnish artists Antero Kare and Hannu Siren, along with eleven students from the Helsinki Academy of Art arrived at Lawrence University here in April. Kare will prepare for a major exhibition of his work, while Siren and the students work on sculpture projects in Lawrence's art department.

Kare's exhibit will open Wednesday, May 9, at Lawrence University's Wriston Art Center. Kare himself will be on hand for the 7:00 p.m. opening reception at the Wriston galleries which will be hosted by the Finnish ambassador to the United States, Jukka Valtasaari, who will address a group of community businessmen on May 9. The exhibit will run through May 23.

The chairman of Helsinki Association and artistic director of Pyrri Art Center, Kare has participated in more than 70 exhibitions throughout the world and is the author of more than 120 essays about art. His work has been exhibited in the United States in Washington, D.C., Philadelphia, New York, Kansas City, Little Rock and Flagstaff.

Running concurrently with Kare's exhibit, May 9 - May 23, a show of six women painters - Malla Villainen, Kaisu Klementi, Silja Solakas, Tarja Kirjavainen, Kristina Hainenen and Reija Loukinen, will be on display at the Bergsrom-Mahler Museum in Neenah, WI.

Four of the women are from Helsinki and two are from Kerimäki. An exhibit of fiber art by Ulla Maija Vickman and the work of painter Jorma Toivanen, both of Finland, will be presented during the same two-week period at the Appleton Gallery of Art in Appleton, WI.

From July 13 through July 28, a group of Lawrence alumni will visit Scandinavia accompanied by Professor Rolf Wespthal, the university's Frederick Layton Distinguished Visiting Professor in Studio Art. Westphal has traveled extensively in the Scandinavian sountries, especially Finland, where he was commissioned to construct several pieces.

Prior to the trip, Westphal will conduct a week-long seminar on Finland through Lawrence University's Bjorklunden continuing education program located on an estate in Wisconsin's Door County.

Memories

continued from page 22

town boys.

There I learned the Fox-Trot, The Lambeth Walk, The Shag, and to Jitterbug. Our mothers would sit up in the balcony as chaperones, watching us on the dance floor below. The boys would always say "I see that the 'committee' is in the balcony". The admission was 15 cents and you could have all the *pulla* and coffee you wanted, all included in the admission price.

Special holiday dances always had a Big Band of about 15 pieces. One such band was Al Guay's. There was a crystal ball in the middle of the ceiling with a spotlight focused on it, making thousands of small lights throughout the hall. It was so romantic.

Saima Hall was the cultural center for our Finnish immigrant parents, and also for us, the American born children of those immigrants.

Saima Hall no longer belongs to the Finns. It was sold years ago, and several organizations have had it since. It stood vacant and deteriorating for years. A group of Fitchburg citizens, churces, and the city eventually purchased it.

Today it is a home for teenage single girls and their babies. There are offices and a dining-room on the first floor, and twelve small modern apartments on the second and third floors for the girls.

It is hearwarming and gratifying to know that Saima Hall is once again used for a good cause.

I hope the young women who live there will have fond memories of the place, just as I have of another time, another era, of it s history.

44 vuotta Raivaajaa . . .

Portlandin Suomen avustustoimikunta vuonna 1947. Eturivissä vasemmalta: Maymie Koskela; Ida Oinonen; Gust (Kusti) Palo, puheenjohtaja; Jemina Hannula (ent. puhj.); Martta Stenberg, rahastonhoitaja; John O. Virtanen, sihteeri; Anna Poutala. Toinen rivi vasemmalta: Lempi Niska; Ida Aho; Lucy Erickson; Martha Harpet; Elma Toikka; Kirsti Johanna Virtanen; Hilda Savuno; Emma Helisevä. Kolmas rivi vasemmalta: Paavo Patokoski; Abraham Haho; Fred Erickson; Frans Stenberg; John Harpet; Anton Toikka; Ivar Savuno; George Altman.

Yli neljä vuosikymmentä on kulunut siitä kun minulla oli ensikertaa tilaisuus tutustua Raivaajaan. Mahdollisuuden minulle antoi lehden entinen päätoimittaja Oskari Tokoi, kun hän kävi puhujamatkalla Portlandissa. Jo sitä ennen olin lukenut Raivaajaa entisen New Yorkin Uutisten päätoimittajan kotona.

Saavuin syyskuussa vuonna 1946 vaimoni Kirsti Johannan ja poikani John O. Jr:n kanssa siirtolaisina Portlandin ruusukaupunkiin.

Olimme silloin monin tavoin avuttomia, uusia tulokkaita. Olimme rahattomia, kun valuuttaa ei saanut Suomesta viedä ulos, olimme kielitaidottomia, ja lisäksi olin talvisodan käsivammainen sotainvaliidi, joten työn saanti oli rajoitettua.

Mutta olimme samalla myös onnekkaita. Olimme tulleet maahan niiden ensimmäisten sadan suomalaisen siirtolaisen joukossa, joille Amerikan ulkoministeriö toisen maailmansodan jälkeen myönsi viisumin ja maahanmuuttoluvan.

Jälkeenpäin ajatellen muutto oli meiltä rohkea teko, mutta syyt siihen olivat moninaiset joihin en tässä yhteydessä palaa.

Tuohon rohkeuteen on syytä palata nyt talvisodan viisikymmenvuotisen tapahtuman merkeissä. Muistan tuon kylmän talvisodan ensihetken kuin eilisen päivän. Olin sotilasryhmäni kanssa Suomen ja Venäjän rajajoella, vartiotehtävissä, juuri silloin kun sodan ensimmäiset puna-armeijan tykistöstä ammutut räjähtävät pommit putosivat sen vartiomökin seinän vierille, jossa vietimme tuon kohtalokkaan marraskuun viimeisen päivän yön tunnit. Pommien räjähdykset olivat unen pökkyräisille sotilaille kuin koko maailmaa vavahduttanut maanjäristys. Myrskynpuuskan tavoin tieto sodan syttymisestä kulki yli Atlantin. Amerikansuomalaisille se tuotti yhtä suurta tuskaa ja kauhua kuin sotilaille ja kotimaan väestöllekin.

Tuskan ja kauhun valtaamat amerikansuomalaiset aivan lumivyöryn tavoin halusivat heti auttaa Suomea. Entisen presidentin Herbert Hooverin johdolla siirtolaiset ystäviineen olivat täynnä tarmoa ja intoa kerätessään apua Suomen hätääkärsivälle kansalle. He perustivat Suomen avustustoimikuntia kautta maan.

Paljon puhuttu "talvisodan henki" kantautui aina Oregoniin saakka. Siellä väsymätön työ alkoi joulukuussa 1939, ja jatkui helmikuun 23 päivään vuoteen 1952.

Kuukausi Portlandiin saapumisemme jälkeen menimme Portlandin avustuskomitean kuukausikokoukseen, joka silloin pidettiin Portlandin suomalaisessa asutuskeskuksessa olevassa Yellow Landerin Haalissa. Siitä hetkestä alkoi meidän perheen kuusivuotinen vapaaehtoinen työ Suomen avun merkeissä.

Vuonna 1947 minut valittiin Portlandin Suomen avustuskomitean sihteeriksi, jota tehtävää hoidin kunnes avustustoiminta Suomen hyväksi Portlandissa lopetettiin. Kirsti Johanna lausui isänmaallisia "juhlarunoja" avustuskomitean järjestämissä rahankeräyksen iltamissa.

Avustuksen keräys oli kovaa työtä. Rahaa kerättiin ja tarvitiin paljon. Vaikka rahaa lahjoitettiin Suomen apuun, niin sitä tarvittiin myös paikallisiin kuluihin. Rahalla ostettiin tukkukaupasta suuriakin eriä uusia miesten, naisten ja lasten vaatteita.

Vaatteet ja muut tuotteet tuli Portlandissa ensin lajitella, pakata ja sen jälkeen ne lähetettiin rahdit maksettuna Suomen avun keskukseen, New Yorkiin.

Kymmeniä tonneja vaatetta toimitettiin Portlandista Suomeen. Kahvia ja muita elintarpeita lähetettiin Suomeen.

Suomessa 30 kg:n kahvierällä paikallinen avustustoimikunta voi ostaa lehmän, jonka he lahjoittivat lapsiperheiselle avun tarvitsijalle.

Kun tohtori K.E. Kallio Helsingistä kävi Portlandissa niin hän kertoi, että Suomessa tarvitaan invaliidien ammattikoulutukseen vanhoja kelloja. Näin ryhdytiin keräämään kelloja, jotka lähetettiin sotainvaliideille.

Heti ensimmäisessä kokouksessa minulta kysyttiin, meneekö apu perille? Todistin heille asian olevan näin.

Tein sen myös havainnollisesti. Nimittäin päälläni oli Amerikasta Suomeen lähetetty pikkutakki, jonka olin saanut lahjaksi Suomen Punaisen Ristin Naiskomitean ylläpitämästä Helsingin vaatevarastosta. Sotainvalidina minulle annettiin etuoikeus hakea itselleni varastosta vaatekerta.

Kun menin pukua sieltä hakemaan niin totesin, että valikoima oli laaja. Vaatteet oli lajiteltu hyvin ja asetettu niiden kunnon mukaan eri huoneisiin.

Yksi huone oli täynnä uusia miesten pukuja. Luonnollisesti yritin päästä sisälle siihen huoneeseen saadakseni itselleni uuden amerikkalaisen puvun.

Hämmästyin suuresti, kun varastoa hoitava nainen pysäytti minut huoneen ovella. "Nuo puvut annetaan vain upseereille," selitti varastonhoitaja kylmästi ikään kuin huonetta vartioinut liikennepoliisi.

Sain kuitenkin käytetyn hyvän takin ja housut, sekä punaisen leiman sotilaspassiini sitä varten, etten vaan toista kertaa hae amerikkalaista vaatekertaa itselleni.

Tutustuminen Raivaajaan

Yksi laajan avustustoimikunnan jäsenistä oli nimeltä John Harpet, sekä hänen vaimonsa Martha.

Huomasin heti, että Harpet huolehti siitä, että tiedot toimikunnan järjestämistä iltamista ym. asioista julkaistiin amerikansuomalaisissa sanomalehdissä, mm. Raivaajassa.

Kun meidät uusina siirtolaisina kutsuttiin Harpetille kylään, niin hänen kotonaan oli paksu nippu sanomalehtiä – Raivaajia – joihin ensikertaa siellä tutustuin. Silloin jo oli se tapa, että amerikansuomalaiset sanomalehdet kiertelivät perheestä perheeseen ja niitä luettiin porukalla, ja siitä kai johtui, että Harpeteilla oli useita lehtiä luettavissa.

Muistikuvassani, sekä muistiinpanoissanikin, on hyvin säilynyt Oskari Tokoin puhujamatka Portlandissa. Hän piti komeat puheet kahdessa hänelle järjestetyssä tilaisuudessa.

Minusta tuntui silloin, että Tokoin puhe olisi pitänyt radioida Suomeen, jotta jokainen Suomen asukas olisi sen kuullut. Silloin heille olisi tullut selväksi, miksi amerikansuomalaiset olivat uhranneet tuhansia ja taas tuhansia työtuntejaan avustustyön eteen ja monet jopa antaneet ainoan roponsa Suomen apuun, "jotta maan itsenäisyys ja vapaus säilyisi". Tokoi oli loistava puhuja ja suuri Suomen ystävä.

Luin Raivaaja lehteä ja kirjoittelin siihen uutisia Portlandista. Kirjoitukset olivat joko omalla nimelläni tai sitten nimerkillä "Jove", "Veturimies" tai jokin muu, riippuen siitä, millä tuulella milloinkin olin.

Minusta Raivaaja on palvellut amerikansuomalaisia siirtolaisia erittäin hyvin kaikki edesmenneet 85 vuotta. Meidän tulee jatkossakin tukea sen tekijöitten työtä ja taata se, että Raivaajan toiminta jatkuu. Me tarvitsemme Raivaajaa tänään, huomenna ja tulevaisuudessa.

Tästä tarpeesta minulla on hyvät kokemukset. Kun Finnish North American Literature Society, Suomi-USA ystävyys vuonna 1988, hankki kustanteen tri Eino Fribergin kääntämästä Kalevalasta, niin etsimme Amerikasta yhdistykselle valtakunnallista edustajaa.

Päädyimme Raivaajaan, joka otti tehtävän vastaan ja on hoitanut asioitamme rehellisesti, tarmokkaasti ja mallikelpoisesti.

Tästä hyvästä yhteistoiminnasta yhdistyksen puheenjohtajana lausun täten julkisen kiitoksemme. Jonathan Ratila ansaitsee henkilökohtaisen kunnioituksemme. Kiitos Teille kaikille.

Samalla onnittelen 85-vuotista Raivaajaa, sen nykyistä päätoimittajaa ja uhrautuvaa henkilökuntaa, joka tekee amerikansuomalaisille työtä rakkaudesta eikä yksinomaan taloudellisten tavoitteiden ansiosta. Hyvää jatkoa lukijoile. Sovitaan, että tavataan usein Raivaajan palstoila.

John O. Virtanen
Turku

Suomalaiset paistattelevat päivää talvisodan muistojen loisteessa

Cary Schwanin kirjoitus 13. maaliskuuta 1990 Palm Beach Post-lehdessä
Käännös Eino P. Talikka

Kylmä. Niin hemmetin kylmä. Hänen kivääринsä on jäätynyt. Ja venäläiset ovat tulossa. Aalto aallon jälkeen. Niin paljon venäläisiä.

Silloin kapteeni Yrjö Ylijoki herää painajaisestaan. Hänen kivääринsä oli toisinaan jäätynyt. Ja venäläiset olivat tulossa. Kokonainen meri tankkeja ja miehiä.

Suomalaisten sotilaittensa kanssa Ylijoki seisoi ja taisteli, millä aseella tahansa, mikä vain toimi; Molotovin coctaileilla, dynamiittipanoksilla. Talvisodan alussa venäläisillä oli ylivoima; miehiä kolmen suhde yhteen, tankkeja 80 suhde yhteen ja tykkejä viiden suhde yhteen. Itsepäinen Suomi piti puolensa 50 vuotta sitten Punaista armeijaa vastaan yhdessä nykyhistorian rohkeimmassa taistelussa.

"Olimme käyneet 43 sotaa venäläisiä vastaan ja hävinneet ne kaikki siihen päivään saakka", veisteli Yrjö Ylijoki, 78-vuotias toimitusjohtaja Helsingistä.

Tämä oli se sota, joka on huomioitava. Talvisota 1939 - 1940 säilytti Suomen itsenäisyyden, vaikka maa-alueita pitikin luovuttaa ja vaikka Suomen armeijan oli torjuttava Neuvostoliittolaisten hyökkäykset vuosien 1941 - 1944 aikana.

Tänään joukko ikääntyneitä veteraaneja kokoontuu luterilaiseen kirkkoon Lake Worthissa muistelemaan epätoivoista taistelua, joka päättyi 50 vuotta sitten, 13. maaliskuuta 1940.

Moni näistä veteraaneista taisteli talvisodassa rintamalla, kun taas toiset osallistuivat siihen siviilipalveluksessa. Kaikki muistelevat sitä aikaa, kun pieni Suomi nousi yksin kommunismia vastaan ja länsi vapisi.

Ylijoki on tänään kirkossa, niin on myös 78-vuotias eläkkeellä oleva virvoitusjuomakauppias Ensio Nuppola New Hampshiren osavaltiosta. Nuppola komensi yhtä 50:stä ilmatorjuntatykeistä, jotka vastasivat Helsingin puolustuksesta satoja neuvostokoneita vastaan.

Eino P. Talikka, eläkkeellä oleva 75-vuotias suomalaisen osuuskauppaliikkeen johtokunnan sihteeri, toimi kersanttina 8-miehisessä konekivääriryhmässä ennen haavoittumistaan. Paikalla on myös 73-vuotias Viljo Lavikka eläkkeellä oleva tehdastyöläinen Helsingistä. Lavikka palveli jalkaväkijoukkueessa, joka lähti sotaan polkupyörillä.

Ihme

"Suomalaiset usein kinastelevat keskenään, mutta kun sota tuli, niin olimme kuin yksi ihminen", kertoi Talikka.

"Se, mitä teimme, on ihme", Nuppola sanoi.

Sota alkoi marraskuun 30. päivänä 1939. Stalin oli vaatinut Suomea luovuttamaan Karjalan kannaksen taajaväkiset alueet Leningradin pohjoispuolelta. Suomalaiset kieltäytyivät.

Saatuaan aikaan rajaselkkauksen, Mainilan laukaukset, Stalin komensi 450,000 miehen joukko-osastot hyökkäämään Suomeen. Stalin ei välittänyt julistaa sotaa. Historioitsijat ovat samaa mieltä siitä, että Stalinin aikomuksena oli vallata koko maa.

Puna-armeija ei aluksi yrittänyt mitään erikoista taktiikkaa - aalto aallon jälkeen tankkeja ja miehistöä, yhdistettynä ilmahyökkäyksiin pääkaupunkiin, Helsinkiin. Sotasuunnittelijat olivat varmoja, että Suomi valloitetaan parissa viikossa. Stalinilla oli jo valmiina nukkehallitus, mutta hän ei tuntenut suomalaisia.

Suomi oli valmis

Suomen armeija oli mobilisoitu ennen hyökkäystä. 17-60-ikäiset miehet oli kutsuttu palvelukseen. Samoin yli 100,000 naista palveli eri tehtävissä, kertoi eräs entinen sotilas.

Karjalan kannaksella hyvin järjestäytynyt Suomen armeija odotti ensimmäisen maailmansodan mukaisesti rakennettujen linnoitusten, Mannerheimin linjan, takana.

"Olimme pystyttäneet piikkilankaesteistä ja kasanneet suuria kiviä sotilaiden ja hyökkäysvaunujen pysäyttämiseksi", sanoi Talikka.

"Siellä vain istuimme ja niitimme heidät maahan", sanoi Ylijoki. "Muistan parhaiten kylmän, 50 C miinusastetta. Meille sotilaille se oli yksinkertainen asia, vain odottaa ja taistella, muuta en osaa sanoa."

"Venäläiset tulivat kuin lammaslauma", muistelee Lavikka. "Näytti siltä kuin heidät piti pakottaa taistelemaan. Joskus ajattelin, että venäläiset päättivät lähettää toisen luokan joukkoja nähdäkseen mitä ne saisivat aikaan."

Neuvostojoukot harvennettiin

Joukot eivät tehneet mitään. Alkuhyökkäyksessä neuvostojoukot tuhottiin, ne menettivät 27,500 miestä kaatuneina tai kuoliaaksi paleltuneina. Joulukuun lopulla kaksi neuvostodivisioonaa hävitettiin Suomussalmen taisteluissa. Stalin oli 30-luvulla 'harventanut' upseeristoaan ja nyt hän maksoi siitä kovan hinnan.

Järjestettyään joukkonsa uudelleen neuvostoliittolaiset hyökkäsivät jälleen. Tulokset olivat samat - kolme divisioonaa hävitettiin ja yksi hyökkäysvaunuprikaatti vallattiin.

Suomalaisten tulivoima kuitenkin heikkeni. "Meillä oli aina tarpeeksi kivääрin- ja konekivääринpanoksia, mutta ei koskaan tarpeeksi ammuksia kranaatinheittimiin eikä tykkeihin", sanoi Talikka. Vastapainoksi suomalaiset kävivät sissisotaa kehittäen esimerkiksi 'motin'.

"Mottia käytettiin enimmäkseen pohjoisessa", sanoi Ylijoki. Valiohiihtojoukot kiisivät metsästä piirittäen paikoilleen juuttuneet neuvostolaiset. Ajatuksena oli nopeasti eristää tankit ja jalkaväki, piirittää ja tuhota ne pala palalta.

Sissihyökkäykset häiritsivät neuvostolaisten huollon. "He joutuivat jopa syömään omat hevosensa", kertoi Talikka.

Käyttivät Molotovin-coctaileja

Panssarityykkien puutteessa suomalaiset keksivät aseen, jota he ivallisesti kutsuivat, Stalinin ulkoministerin mukaisesti, Molotovin coctailiksi.

"Kaada bensiiniä pulloon, sido muutama dynamiittipötkö pullon kylkeen ja varusta räjähdysnallilla", kertoi Lavikka. "Tulee vain suunnata heitto tankin ilmanottoaukkoon".

Helsingissä Nuppola oli puolustamassa kaupunkia ilmatorjuntatykeillä, joita oli 50. "Odotimme saavamme niitä *lisää", hän sanoi. "Lopulta ne* saapuivatkin Ruotsista - kaksi viikkoa ennen sodan loppumista."

Harvasta puolustuksesta huolimatta neuvostolentäjät eivät rohjenneet uhmata suomalaisia, vaan pudottivat pomminsa kaupungin ulkopuolle, kertoi Nuppola. "He tiesivät, että jos he palaisivat tukikohtaansa täydellä pommikuormalla heidät ammuttaisiin", hän sanoi.

Helmikuussa neuvostojoukot tekivät uuden hyökkäyksen. Arvioiden mukaan noin 25 divisioonaa hyökkäsi etelässä (Karjalan kannaksella). Väsyneet suomalaiset puskettiin hiljalleen taaksepäin.

"Vetäytyminen oli hyvin suunniteltu", sanoi Talikka. "Se oli pahaksi venäläisille. Heitä tulitettiin, jonka jälkeen vetäydyttiin ja kaivauduttiin uusiin asemiin. Venäläiset tulivat uudelleen ja joutuivat jälleen tulitukseen. Meillä vain ei ollut tarpeeksi miehiä. Meitä oli liian vähän Mannerheim-linjalla."

Vetäytymisen aikana Lavikka haavoittui tykinammuksesta. "Ilmanpaine heitti minut kumoon ja peitti minut kylmällä mullalla", hän kertoi. "En tiedä miten pystyin edes hengittämään".

Kunnia-asia

Vaikka harvasanaiset suomalaiset eivät ole kerskailevia, he ovat ylpeitä siitä, että myös heidän maansa jatkoi hengittämistä. Maaliskuun 13. päivänä, länsimaisen avun jäätyä vain lupauksiksi, Suomi katkerana allekirjoitti aseleposopimuksen ja luopui Karjalan kannaksesta. Suomen valtakunta oli kuitekin säilynyt itsenäisenä.

Talvisodan aikana 1.5 miljoonaa neuvostosotilasta hyökkäsi Suomeen. Suomalaiset kaatoivat yli 300,000 heistä. Useat asiantuntijat uskovat, että Puna-armeija menetti 200,000 kaatuneena ja 800,000 haavoittuneena. Suomalaisten menetykset olivat noin 20,000 kaatunutta ja 47,000 hävinnyttä tai haavoittunutta.

Miksi suomalaiset taistelivat niin ankarasti sellaista ylivoimaa vastaan?

"Emme hyväksyneet kommunismia", Ylijoki sanoi. "Jos meidän on kiisteltävä, voimme sen tehdä omien esimiestemme kanssa."

FLORIDAN . . .
jatkoa sivulta 11

mukaani vanhin tytär ja hänen neljä poikaansa, jotka menevät leirille suomen kieltä opiskelemaan. Tänä kesänä on mahdollisuus äidinkielen o*piskeluun myös alle 18-vuotiailla.*

Toissa kesänä oli nuorin tytär perheineen Suomessa. Vanhemmilla oli ajatus, että tyttäret saavat harjoitella suomen kieltä naapureissa asuvien lasten kanssa, mutta toisin kävi. Siellä Suomessa kaikki lapset opiskelevat englantia ja niinpä naapurin lapset saivatkin opetella suullista englannin kielen käyttöä.

Maila Andersson

Maila Andersson on kirjoittanut Raivaajaan Floridasta vuodesta 1985.

Yrjö Latvalan muistelmateos

ISOISÄ TARINOI TALVISODASTA JA AJASTA ENNEN SITÄKIN

Yrjö (George) Latvala kertoo nuoren miehen tiestä Pohjanmaalta talvisotaan, elämästään ja kokemuksistaan ennen sotaa ja sodan pyörteissä.

Seattlessa, Washingtonissa asuva Latvala on jakanut kirjansa kolmeen jaksoon: Kasarmiaikaa, Raudun Rajalla ja Talvisota. Teos perustuu omiin henkilökohtaisiin kokemuksiin, jotka kirjoittaja tallensi muistikirjoihin jo sodassa ja täydensi sodan päätyttyä.

Syytä kirjan syntyyn Latvala selittää näin: "Halusin tällä vähältä osaltani kunnioittaa niitä, ylen harvoja tuon ajan aseveljiäni, jotka vielä – ehkä raihnaisina, invalideina tai henkisesti masentuneina elonsa tietä kulkevat – kuin myös heitä, joiden talvi silloin tai myöhemmin johti kumpujen yöhön. Kaukainen kunnioitus Suomelle, joka on yhä vapaa! . . . "

Kirja on 710-sivuinen, maksaa $50.00 ja on saatavissa Raivaajasta. Postituskulut $2.00, lisäksi Massan asukkailta $2.50 myyntivero.

Oheisena $ _____

Nimi _____

Osoite _____

_____

Raivaaja Publishing Company
P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600

Äitienpäivää juhlitaan Imatralla

BROOKLYN, NY - Äitienpäivää tullaan viettämään sunnuntaina, toukok. 13. p:nä alkaen klo 2 iltapäivällä Imatra Haalilla, 740 - 40th St.

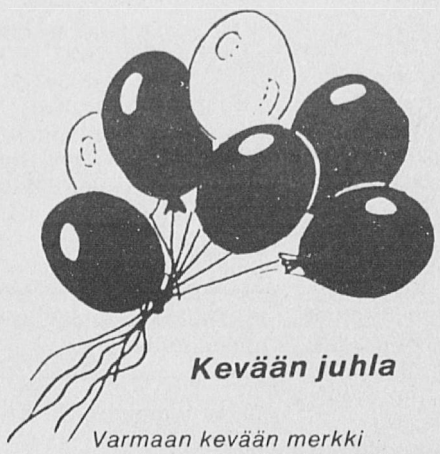
Kaikki paikalle saapuvat äidit saavat elävän kukan rintaansa. Luvassa on herkullinen päivällinen Tuulan ja Leenan valmistamana sekä mukavaa ohjelmaa Harry Mannerin juontamana.

Sopraano Mary Coen viihdyttää laulullaan, 12-vuotias viulutaitelija Tuomas Holmberg esiintyy, samoin New Yorkin Laulumiehet ja naisten tanhuryhmä.

Pastori Tarjamo pitää puheen. Filosofian maisteri Anneli Kumpulainen, joka toimii opettajana Tampereen Teknillisessä oppilaitoksessa tulee esitelmöimään äitienpäivänvietosta Suomessa.

Imatra Seuran puheenjohtaja Veikko Laiho tervehtii yleisöä seuran johtokunnan puolesta.

Tilaisuudessa arvotaan myös kaikkien äitien kesken Sylvia Hentilän lahjoittama taulu.

Kevään juhla

Varmaan kevään merkki
meillä on Vappu jokavuosi.
Traditiona Pohjolassa on
ilojuhla kansan verraton.

Iloisesti värikkäät ilmapallot
ilmassa korkealla leijailevat.
Pillit, huilut ja monenlaiset äänet,
ne vappuun kuuluvat ja kevään julistavat.

Kauniit värikkäät vappuviuhkat
kevään taikaa huiskuttavat.
Lapset, nuoret ja kaikenikäiset
vapusta todella nauttivat.

Kaduilla kevään uusi pukuloisto
eteen tulee hienon hieno.
Soittokunnat, lippurivistöt,
kansalaiset vappua marssivat.

Sima, tippaleivät ja serpetiinit
vappuna aina maistuvat sekä juhlistavat.
Hurraa vappu on,
vappua kaikki juhlikoon!

Kansa vappuna juhlamielinen
joskus hiukan vallaton.
Meillä kevät ja vappu on,
kevättä kaikki kauniisti juhlikoon!

Vappu on ennenkaikkea
Pohjolan kevään riemujuhla.
Keväällä puut ja kukat väriloistossaan.
Vappu on kevään tapahtuma verraton.

Irmeli Niemelä

Olipa aika ennen helppovaippoja

Kaikille helppovaippojen hemmottelemille vanhemmille olisi varmasti opettavaista päästä näkemään Espoon kulttuurikeskuksen näyttelytiloissa esillä olevat 1940-luvun uuden ajan airut:

Edistyksellisiä vauvan muovipöksyjä. Muovipöksyt kätkivät vauvan pyllyä vasten topatut selstoffit kosteudenpitävästi.

Puuvillan läpimurto ja trikoon yleistyminen ensimmäisen maailmasodan jälkeen vaikuttivat kaikkein eniten juuri lasten vaatetuksen vapautumiseen.

Vuosisadan vaihteen tienoille asti sylilapset kapaloitiin tiukoiksi paketeiksi, joita oli helppo nostella ja käännellä. Tiukasti kapaloitu vastasyntynyt saattoi jopa seistä itsestään sohvan nurkassa. "Kapalon sisälle pantiin joskus päre tai rima tukevuutta antamaan", Espoon museotoimenjohtaja Mariliina Perkko kertoo.

Kapaloista päässyt pienokainen puettiin mekkoon olipa hän tyttö tai poika. Säätyläislasten pyhämekot ommeltiin fiineistä silkeistä ja sameteista ja somistettiin pitsein ja röyhelöin. Näyttelyssä voi ihastella mm. Villa Elfvikin Standertskjöldien pikkuneitien mekkoja viime vuosisadan lopulta. Viehättävät mekot on ommeltu Pariisista ja Tukholmasta tuoduista silkeistä.

Maalaisten pienet paitaressut puettiin pakkasille ja helteille pitkiin hihallisiin pellavapaitoihin. Paidan helman alta pistivät esiin paljaat kintut. Viime vuosisadalla porvariston tapa käyttää mekkoa yleistyi myös maaseudun lapsilla. Talonpoikaislapset puettiin mekkoon vielä 1900-luvun alkuvuosikymmenillä, mutta säätyläiset siirtyivät lasten muodikkaaseen vaatettamiseen jo 1800-luvulla.

Juhlapukuihin pyntättyjä pienokaisia on kiusattu menneinä vuosisatoina pukemalla heidät miniaikuisiksi jäykkine kankaineen, kuoseineen, korsetteineen, peruukkeineen, korkokenkineen. Vuosisadan alussa moni tyttö ja poika lähti sukujuhliin ja kekkereihin sinivalkoiseen merimiespukuun sonnustautuneena.

"Nykyaikaisetkaan lapsenvaatteet eivät ole menettäneet yhteyttään aikuisten muotiin. Myös edustavuusajattelu näkyy voimakkaana. Valmisvaateteollisuus tuottaa entistä enemmän vanhempien hienostelutarvetta tyydyttäviä, lapselle huonosti sopivia, ylikoristeltuja ja aikuiskuosisia vaatteita. Onko ympyrä sulkeutumassa?" Mariliina Perkko kysyy.

"Ei lapsen luovuus kuole"

Kuulee väitettävän, että jokainen lapsi on luova kouluikään asti. Sitten luovuus kuolee.

"Ei sen luovuus sinänsä mihinkään katoa. Lapselle vain tulee aikamoinen kriittisyys omiin tekemisiinsä, rauhoittaa vt. toiminnanjohtaja Maarit Lehikoinen Hyvinkään kuvataidekeskuksesta.

Hyvinkään valtakunnallinen kuvataidekeskus on edistänyt lasten ja nuorten visuaalista kulttuuria vuodesta 1981 lähtien järjestämällä kursseja ja kouluttamalla lasten parissa työskenteleviä ihmisiä.

1970-luvulla keskuksesta tuli kansainvälisen kuvataidekilpailun pääpaikka. Tänä vuonna kilpailuun saapui noin 6,000 työtä, joiden parhaimmisto hiljattain Suomea kiertäväksi näyttelyksi.

Kilpailun teemana oli kotiseutu ja ympäristö. Maarit Lehikoinen kehuu lasten luovuutta. "Useimmille tulevat mieleen ensimmäiseksi tikkukot. Niitä ne eivät ole missään nimessä."

Eri kulttuureissa elävien lasten töistä löytyy niin eroja kuin yhtäläisyyksiäkin. "Niissä kuvastuu lasten näkökulma ja tapa huomioida ja kokea asioita, joka on erilainen kuin aikuisten," Lehikoinen kuvaa.

"Erojakin on kulttuuritaustan takia. Sodan jaloissa elävien lasten työt ovat järkyttäviä."

Näyttelyiden lisäksi kuvataidekeskus järjestää toimintaa koululaisryhmille. Äskettäisen nukketaiteilija Kirsti Huuhkan näyttelyn aikana lapset esimerkiksi valmistivat naamioita.

"Ei lapsia tarvitse ohjata koko ajan. He lähtevät tekemään kyllä itse, vaikka voivat ensin valittaa, etteivät osaa piirtää," sanoo taideohjaaja Kaija Hannula.

Grönlannin turistit metsästämään jääkarhuja

Grönlanti on avaamassa jääkarhujahtia turisteille. Itsehallinnon edustaja Kaj Egede sanoi hiljattain, että turistit voivat tulevaisuudessa osallistua jääkarhujen metsästykseen.

Pyyntiin osallistuminen on mahdollista myös Pohjois-Kanadassa, jossa matkailijat maksavat 15,000 Kanadan dollaria jääkarhun kaatamisesta.

Grönlantilaiset, arvioivat, että pyynnin salliminen turisteille toisi mukavasti lisätuloja saaren köyhimmille alueille. Grönlannin itärannikolla sijaitsevalla Scoresbysundin alueella tapetaan vuosittain noin sata jääkarhua.

"Emme ole kiinnostuneita massaturismista, mutta olemme kiinnostuneita turisteista, jotka ovat valmiita maksamaan Grönlannin kokemisesta", sanoi Egede.

Hänen mukaansa turistit voisivat tulevaisuudessa metsästää maksusta myös peuroja ja hylkeitä sekä kalastaa Grönlannissa.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.
Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May
593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590
GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

Suomen Pääkonsulinvirasto
Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550
Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi- ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

DANIELSON OIL CO.
ATLANTIC Polttoöljyä Recapping
Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

Imatra Seura
740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426
Veikko Laiho, puh.joht.
SAUNA TILAUKSESTA

The Robert H.
Auchmoody Funeral Homes
Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto
Danielson, Conn. Tel. 774-3284
Central Village Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.
FUNERAL DIRECTORS
5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Floridan kuulumisia

Lantanan Turistiklubin näyttämöllä huhtikuussa esitetty Kaunis Veera saattaa palata yleisön eteen ensi talvena.

Kaunista Veeraa me muisteltiin. .

"Kaunis Veera" -musikaali oli niin suuri menestys Lantanan Turistiklubin näyttämöllä, että sitä ei viimeisen näytännön jälkeen unohdettu.

Se suuri työ, joka oli tehty näytelmän eteen palkittiin yhteisellä karonkalla, johon ottivat osaa itse näyttelijät puolisoineen ja ystävineen.

Airi ja Antti Niskasen kotiin Lake Worthiin kokoonnuttiin juhlamielin viettämään mukavaa iltapäivää. Grillit ja sauna olivat kuumana, uimaaltan vesi hohteli hopean sinisenä kirkkaassa auringonpaisteessa. Vieraita saapui oven täydeltä ja Airi-rouva toivotteli rempseään tapaansa tervetulleeksi.

Kimaratunnin jälkeen nautittiin monipuolisesta päivällisestä, joka sisälsi kaikkia mahdollisia Floridan herkkuja.

"Kaunista Veeraa" tietysti muisteltiin ensimmäisistä harjoituksista viimeisen esiripun laskeutumiseen asti. Koko esitys oli otettu videoteipille, jota innolla seurattiin tv-ruudusta. Oli tultu entistä paremmiksi tutuiksi "myötä- ja vastoinkäymisissä" ja yhteisiä hauskoja muistoja kerrattiin.

Laivapojat lauloivat näytelmän ohjaajalle Ari Laineelle musikaalin teemalaulun ja Arin tyytyväinen hymy osoitti kaiken menneen hyvin. Pöydän antimista nautittiin pitkin päivää ja "Daaria-mustalaisemäntä" ja "mustalaisten kuningas" huolehtivat vieraiden viihtyisyydestä.

Yhteisesti päätettiin, ettei tämä lopu, ja " Kaunis Veera" esitetään ensi talvena uudelleen parhaaseen turistiaikaan. Ensi talvi onkin FinnFestin juhla-aikaa Floridassa ja tällainen näytelmä on sillloin ohjelmiston parhaasta päästä.

Mirja ja Ari Laine taitavat tuoda Suomen tuliaisia Floridan suomalaisille uusien näytelmien muodossa. Ensi syksynä kuulemme lisää teatteriuutisia Floridasta.

Kaunis kiitos ja kumarrus väsymättömille Airille ja Antille nautintorikkaasta yhdessäolosta.

Ania Laurila

New Port Richey'n Uutisia

Ensiksi onnea ja menestystä edelleen Raivaajalle, 85-vuotisjuhla on tänä keväänä. HAPPY ANNIVERSARY!

Vuotuinen muotinäytös onnistui hyvin. Ruoka oli kiitettävän hyvin laitettu. Helen Huhtelin on tekijä. Näytöksen johtaja oli Beatrice Meyers. Koristeet: Vivian Michelson. Klubin miehet tarjoilivat aterian - kiitos kaikille.

Talven alkava laulukuoro vieraili Woodmont hoitokodissa ja meidän ohjelmissamme. Aina edelleen Wilfred Viilo on säestäjä ja Arnold Huhtelin johtaja.

Aina päivittäin lähtee joitakin takaisin pohjoisvaltioihin. Pian on aika lopettaa toiminta ja ottaa kesäloma klubilla. Tervetuloa meidän klubillemme. Vieraat ovat aina tervetulleita.

VIERAITA:

Arvo ja Eila Paloneva Tampereelta vierailivat Ted ja Helene Palosen luona. Miehet ovat serkukset. Tämä oli jo toinen kerta kun Palonevat vierailivat Floridassa. Ehkä taasen tavataan.

Emily ja Leo Roiko, Townsend, MA:sta vierailivat Emilyn tädin ja puolison luona (Elsa ja Ilmari Aro), jotka nykyisin asuvat *lepokodissa.*

Beatrice ja David Meyersin luona vierailivat Beatricen setä Bert Nurmi ja vaimonsa Ruth, Whitehall, Michiganista. Meyersin tyttäret, Kimberly Jan McIntyre, Rockford, Michiganista ja Kristen Olson kahden lapsensa kanssa Lansing, Michiganista.

Arnold Beckmanin ja David Voitin luona on vieraillut: Bernice Voit, Finlayson, MN; Betty ja Kenneth Dancer, Cloquet, MN; Kathy Bahcook, Minneapolis, MN; Laura Edstram, Virginia, MN; ja Violet Weckman, Virginia, MN; Yvonne ja Jack Cotrell Finlayson, MN; Martin ja Tilli Aho, Superior, Wis.; ja Delia Reitan St. Petersburg.

Vivian Michelson oli täällä muutaman viikon. Meni takaisin Chelsea, MI:iin. On juuri kodinmyyntitouhu edessä.

Helmi Johansson myi kotinsa ja muutti eläkeläisasuntolaan New Port Inn:iin. On oikein tyytyväinen oloonsa.

Arnold ja Helen Huhtelin kävivät itäpuolella, Lake Worthissa Finlandia Day juhlilla ja myös Helenin äidin Mrs. Hilma Laakson luona. Arnold Huhtelin kävi pikaisesti Chicagossa lasten luona ja Sibelius Mieskuoron kevätkonsertissa. Arnold on entinen kuoron jäsen.

Paul Lyytikäinen on jo paremmassa voinnissa. On nyt vaimonsa kanssa kotona. On ollut paljon sairautta hänellä *tämän talven aikana.*

Hilppa Lempiö juhli syntymäpäiväänsä klubilla, tietysti hyvien ystäviensä seurassa. Torstai-illan peli-ilta on usein juhlaa varten. Onnea ja terveyttä toivomme sinulle, Hilppa.

Elizabeth Rengo

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Huhtik. 26, 1990

Lämpimät kiitokset Risto ja Marja Lindquistille hartaushetkestä kodissamme. Samoin teidän pienille laulajillenne samassa tilaisuudessa.

Saimme jälleen surusanomia: sairaskodin asukas Lempi Katajamäki nukkui ikiuneen 22 p., huhtik. 95 vuoden ikäisenä ja Tyyne Calsson 23 p., 87 vuoden ikäisenä. Otamme osaa omaisten suruun.

Maanantain kahvikonsertissa huomioimme aivan erikoisesti Irja Finneä, sillä hän on kotimme uusi asukas ja hänen syntymäpäivänsä oli juuri maanantaina. Onnea Irja pieni ja kiitos yhteisistä musiikkihetkistä täällä. Kiitos Leo Jaakkola, Charles Hedlund ja Mr. Lahti upeasta musiikista.

Auttavat Kädet taas ahkeroivat keskiviikkona. Monen askel keveni kovin hyvän jalkahoidon jälkeen. Kiitos taas kampaajat, parturit, ompelijat jne.

Asukkaiden kuukausikokous oli iltapäivällä, samoin johtokunnan.

Torstaina pidettiin omat hipat "Ilkamien" merkeissä. Asukkaamme antoivat ohjelmaa. Arvata voitte, että hauskaa oli taas kerran!

Perjantain hartaushetkeä vietimme rouva Penttilän ja Tenho Tamsin seurassa. Kiitos teille molemmille. Pokelan huoneessa oli seurat lauantaina klo 10 aam. Puhujana

jatkuu sivulla 43

Finlandia Days kuudetta kertaa

Lake Worthin ja Lantanan suomalaiset muistivat sukujuuriaan maaliskuun lopulla kuudensilla Finlandia Days's Festivaaleilla.

Lake Worthin varapormestari Clifford Cark sanoi kaupungin arvostavan suuresti suomalaisia asukkaitaan ja vieraitaan.

Festivaaleihin osallistui mm. ryhmä Floridassa lomailevia suomalaisia syöpää sairastavia lapsia. Yksi heistä, porilainen Sami Koykkari, ojensi kirjan Lake Worthin pormestarille Ron Exlinelle, jonka vaimo oli hiljattain menehtynyt syöpään.

Valtuutettu Monte Mohr kertoi nauttivansa suomalaisfestivaalista, koska se muistuttaa häntä lapsuudesta. "Vartuin ylä-Michiganissa, lähellä Suomi Collegea," Mohr kertoi ja sanoi usein leikkineensä suomalaislasten kanssa.

Jaakko Laajava Suomen suurlähetystöstä sanoi Suomen hallituksen arvostavan Finlandia Days -tapahtumaa.

Hän kehui Suomen ja Yhdysvaltain suhteiden kehittyneen erittäin hyvin viime vuosina.

Laajava huomautti kummankin kulttuurin arvostavan päättäväisyyttä ja vapaan yrittäjyyden henkeä. "Nämä ominaisuudet tarjoavat meille ja hallituksillemme hyvän perustan, jolta työskennellä suhteiden kehittämiseksi jatkossa," hän sanoi.

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd. Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmailta tai konsertti ja tanssia lopuksi.
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoinna maanantaista lauantaihin 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road
Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

The Finnish-American RAIVAAJA

Life of early Minnesota pioneers is historical painting topic

by Robert Schmid
Minnesota Finnish American Historical Society

What many Finnish-Americans have referred to as the Rissanen Memorial Painting started early in the summer of 1943 with the arrival of the internationally known Finnish artist , Juho Rissanen, to Duluth and Iron Range region.

Rissanen came to Northern Minnesota on vacation to visit friends, bringing with him samples and photograps of his paintings. Health reasons had led Rissanen to emigrate from Finland to the United States and to take residence in Florida.

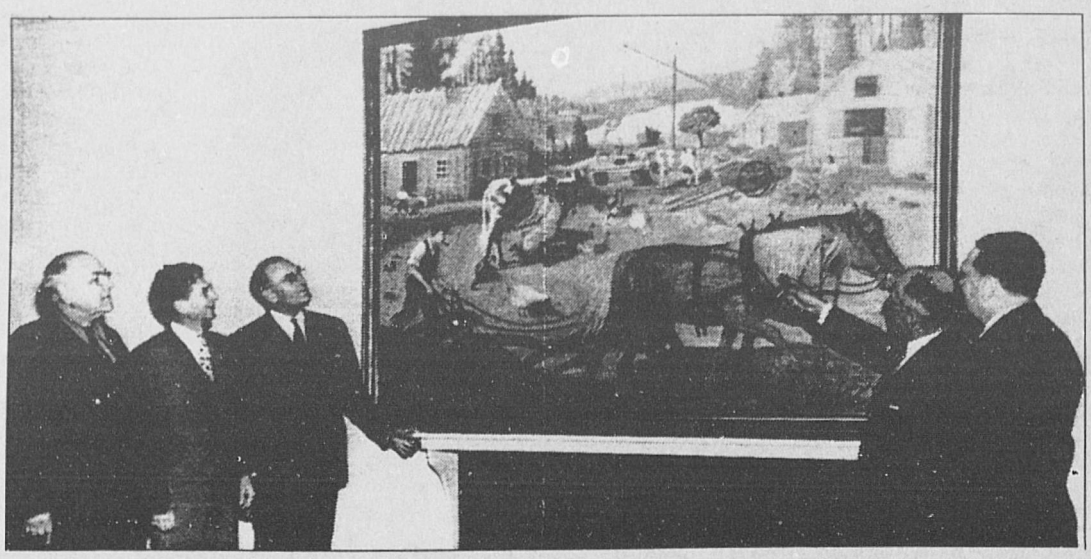
The idea that perhaps Rissanen's talents might be utilized to the advantage of the Minnesota Finnish American Historical Society interested Alex Kyyhkynen, a Duluth Clothier merchant who has served as Finnish Consul in Duluth for 22 years until 1974, and as president of the Society for 30 years until 1972.

Also interested in the idea to present a painting to the State of Minnesota as memorial to early Finnish pioneer life were J.P. Raattama, Nashwauk; O.J. Larson, Duluth; Rev. Milma Lappala, Cook, Einar Layley, Virginia; Edith Koivisto, Hibbing; and Adolph Lundquist, New York Mills, among several others.

On Aug. 5, 1943, then Governor Edward J. Thye met with representatives of the Society to discuss the proposition. They considered the idea an excellent one and said that the State would be happy to accept such a gift from the Finnish people.

Present at the meeting were Kyyhkynen, Raattama, Lauley, Lundquist, State Senator Arvid Ruotsinoja from Kimball and State Assistant Attorney General Victor H. Gran.

The project committee was expanded to include Larson, Lappala, Arne Halonen, Minneapolis; John Ketola, Virginia; and Russel O. Parta, New York Mills.

Finnish artist Juho Rissanen (left) created the painting of early Finnish pioneer life shown in the above photograph. On Oct. 16, 1944, the painting was presented by Minnesota Finnish American Historical Society to the State of Minnesota. Shown here at that occasion were (left to right): Rissanen; W. M. Babcock, curator for Minnesota Historical Society; Russell O. Parta, New York Mills (MN); Alex Kyyhkynen, founding president of the Minnesota Finnish Historical Society; and Minnesota Gov. Edward J. Thye. The painting was destroyed by fire in 1961.

In November, 1943, Rissanen sent from Florida his first sketches for the proposed painting. The committee then learned from Rissanen that the painting would cost $2,000 size six by nine feet. After meetings in several communities, the sketches were approved and Rissanen returned to Duluth to begin his work.

The painting was finished and presented to the Society on Sept. 24, 1944, in Duluth. The Society then laid plans for the program and presentation to the State of Minnesota on the 95th Anniversary of the founding of Minnesota Historical Society.

On Oct. 16, 1944, the Society presented the Rissanen painting to the State of Minnesota. The main speech of the evening by Dr. John Ilmari Kolehmainen on the history of the Finns in Minnesota included:

The hands that once so powerfully gripped and guided the plow have lost their vigor; the workpursuing fingers of the farm mother have at last found rest, crossed in prayer over a well-worn country Bible.

The setting sun truly marks the end, no longer of a day's work eagerly to be resumed on the morrow, but of life's labors; the generation of Finnish pioneers is joining its forefathers. It is, therefore, highly appropriate for us to honor these men and women who have tilled the soil of two continents and whose joys and sorrows ranged two worlds.

With the presentation of the painting from the Finnish people of Minnesota, the organized acitivity of Minnesota Finnish American Histroical Society to preserve the contributions and experiences of the early Finnish pioneers began in an entirely unpredicatable way.

The painting was hung in the Minnesota Historical Society Building in St. Paul in 1944 and was unfortunately destroyed in a fire at the International Institute of St. Paul on Feb. 23, 1961.

The St. Paul Chapter of the Society and Elsie Larson discussed replacement of the painting at a meeting in St. Paul on Oct. 13., 1961.

These plans didn't materialize until Hibbing Chapter of the Society approved plans on April 5, 1989, to replace the late Finnish artist Rissane's painting.

The replacement painting is planned to be finished to mark the 50th anniversary of the Society in 1992 and the 75th anniversary of Finland's independence.

The Society is asking for assistance in ongoing research and would appreciate any information, photos or books on the early Finnish pioneers, depicting their labors and homesteads in Minnesota.

Anyone wishing to make a donation may send it to: Rissanen Memorial Painting Project, MFAHS 14; P,O,Box 752, Hibbing, MN 55746. A donor book containing a list of all contributors will be presented along with the completed painting.

Tervetuloa!

FAHA Manor, 48 unit retirement residence for persons 62 and over (If a couple, one has to be 62). Annual income determines eligibility, and a rent subsidy program assures an affordable rent. For occupancy information, contact Manor management at 191 Verano Avenue, Sonoma, CA 95476. Telephone 707-938-0418

FAHA Palms, 16 unit limited equity co-op for persons 55 and over of Finnish descent and who are FAHA members. Inquiries to FAHA Palms Board of Directors, 193 Verano Avenue, Sonoma, CA 95476.

FAHA Heritage Cultural Center includes a great hall, kitchen, lounge, library, SAUNAs, swimming pool, and guest units. The units are available year round, and FAHA has special mid week and off-season rates for senior members.Tel. 707-935-0200

FAHA

Finnish American Home Association
197 Verano Ave., Sonoma, CA 95476, 707-935-0200

Fitchburg, MA

Kaleva Society news

On March 30 the Kaleva Society Inc. held its annual meeting. The membership unanimously elected Ed Pelto as President.

The officers are Don Mattson, Vice President; Martha Kuokkanen, Treasurer; June Ilona Rantanen, Secretary. The board members are Steven Autula, Sirkka Liisa Ayoub, Carolyn Cushing, Tauno Johnson, Lauri Pera.

Usko Kontio maintains his role as Honorary Administrative Assistant.

The Kaleva Spring Fair is planned for May 5, from 10:00 to 1:00, with a pannukakku breakfast, beef stew lunch, a Finnish baked goods table, and white elephant table.

We would like to acknowledge and thank the following people for their gracious donations to the Kaleva Society Building and Repair Fund in memory of Signe Jamnback:

Tina Walch, Cedar Crest, NM; John Jamnback, Washington, DC; Lisa A. Jamnback, MD, Cononsborg, PA; Hugo & Lois Jamnback, East Berne, NY; Lauri Mattila and family, Turku, Finland; Harri Nevalainen and family, Järvenpää, Finland; Mr. & Mrs. Uno Taavela, Fitchburg; Mrs. Mary Mitchell, Altamont, NY; Joan Jamnback Pender & her daughter, Joyce Pender, San Diego, CA; Aili Jokinen, Fitchburg; Joel A. & Aino Holmberg, Vineyard Haven, MA; Edna Jamnback, Ashby; Mr. & Mrs. Usko Kontio, Townsend, MA.

We are raising funds to help repair or replace the roof on the Kaleva Koti, at 107 Mechanic Street, in Fitchburg. We really appreciate all donations.

We have a full schedule of events bringing us into summer. A memorial service will be performed by the Knights and the Ladies of Kaleva at the Kaleva Koti on June 1, at 7:30 p.m., after the business meetings.

On June 24, at 12:00 noon, the Kaleva Camp board will provide the first dinner of the season at Kaleva Camp. The Men's dinner is scheduled for July 29. The board of directors is planning a dinner for August 12. A Kaleva family picnic is planned for August 5. The ladies dinner is tentatively scheduled for July 15.

The Kaleva Grand Lodge convention this year will be held in Virginia, Minnesota, from July 21 to July 26, 1990.

June Ilona Rantanen
Secret ary
Kaleva Society, Inc.

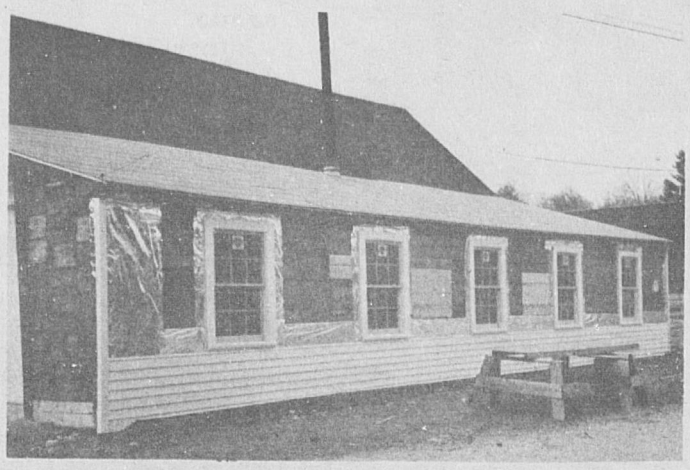
Finnish American Club of Saima

Saima Park

FITCHBURG, MA - The annual meeting of the Finnish American Club of Saima will be held Wednesday, May 9, 1990 at Saima Park.

The meeting will begin following a pot-luck supper which will be served at 6:30. The committee to prepare the dessert inculdes Elaine Witorski, Bertha Laaksonen, Elsie Ruosteoja, Ellen Delaney, Aura Louhi and Irene Jarvi.

Come and hear the reports of the past year's activity. Come and vote for officers for the coming year.

New windows were installed on the east side of the 'Ravintola' at Saima Park before the siding went on.

Shown here is the north or rear side of the 'Ravintola' with the siding almost completely installed. This is the side which faces the Sirkka Liukkonen Pavilion.

You should see me now

The "Ravintola" has a new look. All new windows have been installed, the building has been straightened, the old asphalt siding is gone, in its place an off white vinyl siding.

The old narrow doors in the back, leading to the pavilion, have been replaced with double width steel doors, making for easier going and coming into the building.

The area between the Pavilion and the "Ravintola" has been leveled and paved. Rain water on the roofs now goes into gutters and into downspouts and into underground pipes, any surface water is taken care of by a catch basin.

The area around the pavilion has been landscaped and seeded. It is worth your while to take ride and see the new look.

Spring Fair

A Spring Fair will be held on Sunday, May 20. There will be arts and crafts, a bakery table, books, white elephant, T-shirts, etc. The kitchen will be open for coffee, hotdogs. MARK THE DATE.

To have a successful Spring Fair, we need donations to the various tables. *Only usable items.* As Voitto said, "Give something that will bring tears to your eyes when you give it, and rush to the fair to buy it back."

We will have completed an extensive remodeling job at the Ravintola area. Here is a chance to donate something to help pay for the job. AND DON'T FORGET TO COME.

June B-B-G

Our annual barbecue will be on Sunday, June 10. We also use this occasion as the start of our membership drive. Here are the rules.

All paid up member tickets are $2.00. Members in arrears, the tickets are $2.00 plus the payment of dues owed. New members will receive a *free ticket*. Our member secretary is Ruth Holm, 10 Mattson St., Fitchburg, MA 01420.

Dances at Saima Park

May 12, V. Honkala; May 26, Hi-Lites; June 2, D. Wells Duo; June 9, V. Honkala.

Finn-Nite

It was a great evening, the meal was great, and received many compliments. The crowd kept the dance floor busy dancing to V. Honkala's music.

Tarmo Hannula

TV

A documentary about the border between Finland and the Soviet Union will be featured on the BBC program "Frontiers" scheduled to be aired on cabel television's Arts & Entertainment Channel on Saturday, May 12, 1990, at 8:00 p.m.

This segment of the series was made by Nigel Hamilton of Newton, MA. He travels the length of the Finnish-Soviet border interviewing residents.

Incidentally, Hamilton has a Finnish wife whose name is Outi.

Brooklyn, NY

The Imatra Society has announced a change in the program of their upcoming Mother's Day celebration on May 13 at the Imatra Hall, 740-40th St.

Soprano Mary Coen will be singing instead of Rita Pihra-Majurinen.

Help wanted

ATTENTION - HIRING! Government jobs - your area. Many immediate openings without waiting list or test. $17,840 - $69,485. Call 1-602-838-8885. Ext. R-1596.

ARTICLES FOR SALE

Bridgeport Miller, 13" Gap-Lathe, Hardinge Lathe, Surface-Grinder, O.D. Grinder, Press-Brake, Apron Brake, Finger-Brake, Shear, Slitter, Notcher, Lockformer, Di-Acro Bender.

RISONS, 253 Main St. (Rte. 121A), Plaistow, N.H. 1-603-382-5671 Mon.-Fri. 9:30-5:00, Sat.-Sun. 10-2.

Kalenteri

CALIFORNIA

May 12 - Scandinavian Festival, 11 am-5 pm, California Lutheran University, 60 West Olsen Rd., Thousand Oaks. Variety of programs and delicious foods.

CONNECTICUT

May 3 - Finnish American Heritage Society membership meeting, 7:30 pm, Finn Hall, Rt. 169, Canterbury.

May 6 - Finnish American Heritage Society Spring Dinner, 1 pm, Finn Hall, Canterbury.

FLORIDA

May 12 - Dance, 8 pm, Finnish American Club, 409 East Delaware, New Port Richey.

May 13 - Mother's Day Dinner, 1 pm, Finnish American Club, New Port Richey. Tickets must be purchased in advance.

MARYLAND

June 24 - Finlandia Foundation Baltimore Area Chapter Juhannus celebration, noon to dusk, Birger Johansson's farm, E. Ruhl Road, Freeland.

MASSACHUSETTS

May 5 - Kaleva Spring Fair, 10 am - 1 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St, Fitchburg. Finnish baked goods, pannukakku breakfast, beefstew lunch, white elephant table, clothing, raffle.

May 7 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Room 205, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

May 8 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St, Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg.

- Raivaaja Publishing Company boardmeeting, 7:30 pm, 147 Elm St, Fitchburg.

May 9 - Finnish American Club of Saima annual meeting, 7:30 pm, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Pot luck supper at 6:30.

May 10 - Finnish Cultural Center board meeting, 7 pm, Finnish Cultural Center, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

May 11 - Knights of Kaleva meeting, 7:30 pm, Kaleva Koti, Fitchburg.

May 12 - Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by V. Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

May 15 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm St. Congregational Church, Fitchburg.

May 16 - Finnish American Society of Cape Cod meeting, Burger King Community Hall, West Barnstable. Class at 6 pm, meeting, 7:30 pm.

May 20 - Spring Fair, Saima Park, Fitchburg. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

June 29, 30, July 1 - Finnish Summer Festival, Saima Park, Fitchburg.

MICHIGAN

May 5 - Hoijakat Pasty Sale, Finnish Center, 35200 W.Eight Mile Rd, Farmington Hill. To order: 338-1959.

May 12 - Rummage Sale, 9 am-2 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

May 13 - Mother's Day Dinner, 2 pm, Finnish Center, Farmignton Hills. Reservations: 478-6939.

- Mother's Day Concert featuring Veikko Ahvenainen, 5 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

May 17 - 18 - Finnish food seminar, Finnish center, Farmington Hills. For reservations, call Rigmor Cuolahan (348-3184) or Impi Niemisto (477-9152).

July 26 - 29 - FinnFest USA '90, Suomi College, Quincy St, Hancock. Tel. (906) 487-7202.

NEW YORK

May 6 - World Premiere of Heikki Sarmanto's and Gregory Allan Freelon's *Perfect Harmony*, cycle of songs for mixed choir and jazz ensemble, 7:30 pm, St. Peter's Church, Lexington Ave & 54th St., New York. Performed by Long Island Symphony Choral Association and Heikki Sarmanto Ensemble; Gregg Smith, conductor. Tickets at St. Peter's Church or MPL Productions: 212-874-4513.

May 13 - Traditional Mother's Day celebration, 2 pm, Imatra Hall, 740-40th St, Brooklyn. Meal by Tuula & Leena; program featuring New Yorkin laulumiehet, women folkdancers; speaker: Rev. Tarjamo; singing by soprano Mary Coen (instead of Rita Pihra-Majurinen as announced last week). Tickets: $15; ages 12-16 $6, under 12 free.

OREGON

May 18 - Finnish American Literary Heritage Society program, 7:30 pm, Room 171 Cramer Hall, Portland State University, corner of S.W. Broadway & Montgomery, Portland. Program: Demonstration and discussion of the Kantele by Mr. & Mrs. Wilho Saari and May Johnson of Naselle, WA.

All programs subject to change.

Dokumentti Suomen ja N-liiton rajasta

Suomen ja Neuvostoliiton välisestä rajasta kertova BBC:n dokumenttielokuva "Frontiers" esitetään lauantaina, toukok. 12. p:nä klo 8:00 illalla Arts & Entertainment kaapelikanavalla.

Kyseisessä sarjan segmentissä brittiläinen Nigel Hamilton matkaa Suomen ja Neuvostoliiton välisen rajan päästä päähän haastatellen matkallaan tapaamia suomalaisia.

Hamilton ja hänen suomalainen Outi vaimonsa asuvat Newton, MA:ssa.

Kuolleita

Eric J. Williams Sr.

VOLUNTOWN - Eric J. Williams Sr., Wylie School Road, kuoli 80-vuotiaana kotonaan 17. huhtikuuta pitkällisen sairauden murtamana.

Hän syntyi Pattijoella, Suomessa 11. tammikuuta 1910 Joel ja Hilda (Mallinen) Williamsin poikana.

Hän kasvatti siipikarjaa ja teki lisäksi rakennustöitä.

Hän oli Voluntownin Aura Seuran, Ekonk Grangen sekä Finnish Heritage Society of Canterburyn jäsen.

Hän meni naimisiin Aino Sulosen kanssa 10. toukokuuta 1948 Elktonissa, Md.

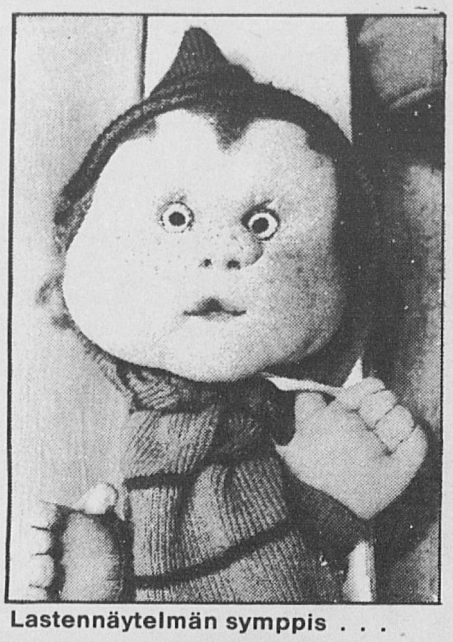
Vaimon lisäksi edesmennyttä jäivät kaipaamaan poika Eric J. Williams Jr., Voluntown; veli, Emil Williams, Pomfret Center; sisar, Mrs. Esther Jalkanen, Voluntown; sekä useita sisarusten lapsia.

Hänen tyttärensä, Mrs. Ellen Dailey, ja sisar, Mrs. Edith Nieminen ovat kuolleet aikaisemmin.

Hautajaisista huolehti Jewett City-Leffler Funeral Home, 30 North Main St., Jewett City. Hautajaiset toimitti Mr. Robert Cooper.

Piaf-näytelmän herkkiä neitoja.

Lastennäytelmän symppis . . .

. . . ja hieman pelottava mörkö.

Nukketeatteri Suomessa lapsenkengissä

Suomalainen nukketaiteilija Kirsti Huuhka peräänkuuluttaa arvostusta nukketeatterille. Hän tietää monia arvostettuja näyttelijöitä, jotka eivät suin surminkaan esittäisi teatteria nukeilla.

"Menisivät ulkomailla, jossa nukketeatterin tekijät ovat teatterin eliittiä," Huuhka sanoo.

"Joskus tuntuu aika turhauttavalta, kun tätä taidetta pidetään vain huuhaana lapsille."

Paimiossa asuva Kirsti Huuhka on nikkaroinut nukkeja ammatikseen lähes 20 vuotta ja sitä ennen jo pitkään harrastuksekseen. Hän laskeskelee tehneensä noin 600 nukkea vuosien varrella. Hänen töitään kaikkiaan kymmenestä näytelmästä on esillä Lasten ja nuorten taidekeskuksessa Hyvinkäällä toukokuun alkuun asti.

Innostus nukentekoon syntyi Messuhallissa 55 vuotta sitten.

- Näin Mona Leon Grand Old Lady nukketeatterin esiintyvän pienessä kojussa. Nuket olivat Kurre ja Janne. Ne puhuivat aivan kaameaa suomea, mutta se sopi niille niin hyvin. Niilä oli sielu.

Sielun, luonteen antaminen nukelle tuli myös Kirsti Huuhkan elämäntehtäväksi. Hän vertailee teatterinuken ja lelunuken elämää.

- Lelunukella ei ole menneisyyttä, ei taustaa. Lapsi luo sille ne. Teatterinukke syntyy valmiiseen mailmaan.

Kirsti Huuhkaa ei kiinosta sellainen nukke, jolle näyttelijän on luotava kaikki.

- Yritän luoda sellaisen, jolla on sielu, että sen kun laskee käsistä se ei kuole silloinkaan. Minua ei kiinnosta nukke, jolle näyttelijä luo elämän heiluttamalla sitä kuin parkinsonintautista.

Roolista riippuu tekniikka

Nuken tekniinkan, sen liikkuvuuden luominen ei ole ongelmaton temppu. Nuken tehtävästä riippuu, mitä sen on osattava tehdä.

- Olen pitänyt sääntönä, että nukessa on pari teknistä juttua, millä sitä voi liikutella. Ei saa kuitenkaan liikaa takertua askartamiseen, mutta pitäähän nuken elää.

Toimiva nukke on Kirsti Huuhkan määrittelyn mukaan sellainen, että se pystyy liikkumaan niin paljon kuin fyysisesti on mahdollista - ihmisellä on kaksi kättä.

- Illuusiota ei saa rikkoa ristiriitaisuuksilla. Nukelle ei saa laittaa äärimmäisiä ilmeitä. Hyhin iloisen näköinen nukke voi joutua kiperiinkin tilanteisiin, jolloin sen nauravat kasvot eivät ole uskottavat.

Se ainainen ristiriita

Kun Kirsti Huuhka saa eteensä nukketeatteriesityksen käsikirjoituksen, hän aloittaa työnsä roolianalyysillä eli minkäluonteisia nuket ovat.

Tämän jälkeen hän pureutuu tekniikkaan siltä pohjalta, mitä nuken pitää osata tehdä.

Kirsti Huuhka kirjoittaa myös itse käsikirjoituksia. Tiimityöskentely ei aina onnistu.

- Erilaisia näkemyksiä syntyy käsikirjoittajan ja ohjaajan kanssa. Minun se pitää viime kädessä kuitenkin antaa periksi vaikka kuinka pitkin hampain.

- Itse kun kirjoittaa, ohjaa ja tekee nuket, ei tule mitään riitaa. Se on ihanaa, hän nauraa.

Joskus hän on joutunut tappelemaan, kun muut ovat halunneet liian monta nukkea näyttämölle.

- Pienellä ihmismäärällä ei pystytä liikuttamaan määrät-

Smith Funeral Home, Inc.
Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

May Funeral Service
HAUTAUSTOIMISTO
RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO
31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137
Ystävällinen palvelu
PARKKAUSPAIKKA
Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

Newton-Bartlett
HAUTAUSTOIMISTO
Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

KESKUSTASSA SIJAITSEVA
FRANK H. MILES COMPANY
1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia vuodesta 1896

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES
129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director
Phone All Branches 345-6778

BOSK FUNERAL HOME
85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635
Serving All Faiths
FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant
Our convenient location, easily accessible from all parts of city and suburban towns.
Ground Level Entrance,
AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

tömää määrää nukkeja. Täytyy ottaa huomioon myös näyttelijöiden osaaminen.

Medelsvensson ei innosta

Mieleisimmiksi hahmoikseen Kirsti Huuhka sanoo erilaiset mielikuvitus- ja eläinhahmot. "Medelsvensson", suutari tai räätäli ei pistä hänen mielikuvitustaan liikkeelle.

Hän painottaa, ettei nukke ole mikään kommentaattori, joka puhuu taukoamatta. Nukketeatteri ei ole verbaalista taidetta eikä nukke huuliveikko. Lapset eivät jaksa seurata yhtämittaista puheenpälpätystä.

- Hyvä käsikirjoitus on kuin lehdetön puu, josta hahmoille luodaan fyysinen olemus, ääni, liike ja erikoisominaisuudet. Jotain erikoisominaisuutta liioitellaan ja siitä syntyy huumori. Hahmojen vastakohtaisuudet taas synnyttävät draaman.

Taiteellisuus ei tärkeintä

Aikuisten nukketeatteri on Suomessa vielä lapsenkengissään. Kirsti Huuhka on tehnyt lähinnä aikuisille tarkoitetun näytelmän Piaf, johon hän teki kaikkiaan 170 nukkea.

Hän tekisi enemmänkin aikuisnäytelmiä, joissa pääsee tyylittelemään rajummin kuin lastennäytelmissä.

- Kun omat lapsenlapseni näkivät Piaf-näytelmän nukkeja he vain nyrpistelivät, eivät tykänneet yhtään. Siinähän se on: arvostelija hakee töistä taiteellisen arvoja, mutta lapsille tehtäessä on lähdettävä lapsen ehdoilla.

Nukke saa olla pelottava

Jotkut Hyvinkäällä esillä olevista nukeista ovat hyvinkin pelottavan näköisiä. Nukke saa taiteilijan mukaan olla pelottavakin, kunhan lapsi saa pelätä turvallisesti.

Kirsti Huuhka teki traagisen Edithin aikuisille suunniteltuun nukkenäytelmään *Piaf*.

- Pelottavalle hahmolle pitää olla joku inhimillinen heikkous, jolle lapsi voi näytelmän kuluessa naureskella.

Hän on huomannut, ettei lapsi ole barbikulttuurin ja my little ponyjen keskellä menettänyt kykyään ymmärtää nukkemaailmaa. Nukketeatteriyleisöä seuratessaan Kirsti Huuhka on huomannut, että esikouluikäiset ja alaluokkien oppilaat ovat parasta yleisöä.

- Lapsilla on mahtava huumorintaju.

Näytelmien sanoman muoto on muuttunut vuosien mittaan. Hyvä niin, nukketaiteilija huokaisee.

- Kiltti lapsi pyyhkii nenänsä ja jalkansa, toitotettiin aiemmin näytelmissä noin kymmen kertaa. Ei lasta pidä kasvattaa noin sormea osoittamalla.

(Demari)
(Marja Luumi)

Raivaajan sivuilta poimittu

25 vuotta sitten

Huhtikuun 29, 1965

Lehti oli Raivaajan Vappunumero. Pääkirjoitus oli omistettu vapulle ja lehden sivuilta löytyi lukuisia vapputervehdyksiä Fitchburgin alueen liikealoilta. Worcester, MA:n kirjenvaihtaja Jallu muistutti lukijoita Mölylän puhdistustöistä, mitkä oli määrä pitää toukokuun ensimmäisenä päivänä.

Toukok. 1

Maynard, MA:n kirjeenvaihtaja A.T. kertoi kotipaikkakuntansa Taiston talossa pidetyistä Vappujuhlista. Roy Helander toimi kuuluttajana ja esitti myös kolme pianno sooloa. Raivaajan silloinen toimittaja Lempi Ikävalko lausui runon ja piti lisäksi juhlapuheen. "Tulkoon heti aluksi sanotuksi, että toimittaja Ikävalko on hyvä puhuja. Puhuja selosti tämän päivän tapahtumat ja asiat missä olemme ja mihin pyrimme. Puhe oli selvää, jossa asiat kulkivat järjestyksessä. Oli aivan kuin olisi katsonut filmistä. Puhe palkittiin valtavin suosionosoituksin," A.T. kommentoi.

Toukok. 4

Lehdessä kerrottiin toimituksessa vietetyn latoja Edward Saikkosen lähtiäisiä. Saikkosen kerrottiin syntyneen Sortavalassa ja työskennelleen Suomessa useissa eri lehdissä, viimeksi Helsingin Sanomissa, mistä hän oli siirtynyt suoraan Raivaajaan. Raivaajaan latojana Saikkonen työskenteli 16 vuotta.

Lehti oli juuri siirtynyt offset-mentelmään ja entinen latomo oli suljettu. Saikkonen oli viimeinen 60-vuotisen latomamenetelmän käyttäjistä Raivaajassa.

Toukok.. 6

Voluntown, CT:n kirjeenvaihtaja "Väliaikainen" kertoi Aura Seuran ryhtyneen uudistöihin haalillaan. "Vielä ovat miehet maalaushommissa ja pensselit liikkuvat huimnaa vauhtia. Kelpaa nyt viraittenkin tulla haalille, kun uudistukset on tehty ja pihamaalla tarpeeksi tilaa autoille," hän kirjoitti.

Fitchburgin uutisissa kerrottiin Ronald T. Ericksonin tulleen valituksi Finnish-American Club of Saiman presidentiksi. Varapresidentiksi valittiin Wäinö Tienhaara, sihteeriksi Laila Lahtinen, apulaissihteeriksi Thelma Koutonen ja rahastonhoitajaksi Miriam Lehto.

50 vuotta sitten

Huhtikuun 29, 1940

Westminster, MA:n asukkaat kertoivat olevansa kiitollisia siitä, että kauppalan isännät ovat antaneet heidän käyttää kauppalan haalia ilmaiseksi erilaisia Suomen avustus-tilaisuuksia varten koko talven ajan ja päättivät osoittaa kiitoksena edes vähäisesti.

Päätettiin hankkia hyviä, kovia halkoja haalin lämmittämistä varten. Kaikkia paikkakunnan suomalaisia kehotettiin antamaan dollari F.Y.:n rahastonhoitajalle Peter Kähkölälle puitten ostoa varten.

Toukok. 3

Fitchburgin sivulla kerrottiin *urheiluseura Reippaan järjestävän omassa toimitalossaan* kevät-tanssit, joissa "nuoret neitokaiset esiintyvät uusissa leningeissään". Vaikka tanssit oli tarkoitettu nuorille, sanottiin vanhemmankin polven miesten ja naisten olleen tervetulleita.

Toukok. 4

Suomelle kerrottiin tarjotun tilaisuuden osallistua maailmanäyttelyn avajaisparaatiin toukok. 11. päivänä. Siksi Suomen Paviljonki oli kääntynyt New Yorkin ja sen ympäristön suomalaisseurojen puoleen löytääkseen 500 naista, miestä ja lasta käsittävään kansallispukuiseen juhlakulkueeseen. Suomalaisten näytösvaunun (float) kerrottiin esittävän sotaa, jälleen rakentamista ja rauhanpäivää.

75 vuotta sitten

Huhtikuun 29, 1915

Gardner, MA:n S.S. Osaston Vappujuhlilla oli luvassa puheita suomen, puolan, liivin ja englannin kielillä.

Ohion Ashtabulan kirjeenvaihtaja Visa kehotti kaikkia saapumaan City haalille pidettävään Vappujuhlaan. "Euroopan työläiset eivät tänä vuonna voi viettää tätä päivää juhlapäivänä. Heidän vappunsa vietetään juoksuhaudoissa ja pistin kuorassa, vaanien toinen toisiaan. Juuri siksi tuleekin meidän, jotka olemme säästyneet joukkoteurastukseen osaaottamasta viettää sitä vieläkin suuremmalla syyllä ja yksimielisinä," hän kirjoitti.

Helsingin vanhukset hyväkuntoisia

Helsinkiläiset vanhukset ovat yllättävän hyväkuntoisia, kertoo Helsingin yliopistollisen keskussairaalan ja kaupungin terveyskeskusten tekemä tuore tutkimus. Valtaosa - 83 prosenttia - vanhuksista asuu kodeissaan ja vielä runsas puolet 85-vuotiaista hoitaa taloutensa täysin itsenäisesti.

Tutkimus selvitti vanhusten hoidon ja palvelun tarvetta ja pohjustaa siten tulevia suunnitelmia vanhushuollon alalla.

"Vanhusten terveydentila on yleisesti parantunut, mutta samalla kun kotona asuvat voivat entistä paremmin, laitoksissa olevat vanhukset ovat entistä sairaampia", tutkimusta johtanut geriatrian professori Reijo Tilvis sanoo.

Liikunta ei lisää ruokahalua

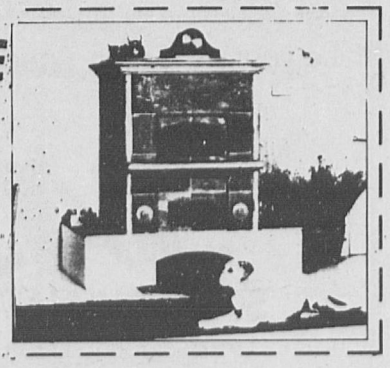
Lyhyt liikuntasuoritus ei näytä lisäävän ruokahalua, todetaan UKK-instituutin tekemästä tutkimuksesta.

Liikunta sen sijaan lisää energian kulutusta jopa 600 kcal vuorokaudessa: eli syömällä tavalliseen tapaan ja lisäämällä liikuntaa laihtuisi jo muutamassa kuukaudessa.

Teoriassa pienikin liikunnan lisäys, esimerkiksi vajaa tunti reipasta kävelyä muutaman kerran viikossa, veisi vuodessa läskiä nelisen kiloa. Käytännössä vähäisten ruokavalion ja liikuntatapojen muutosten vaikutuksia painoon ei voi varmasti ennustaa.

UKK-instituutin tutkimukseen osallistui 11 tervettä ja normaalipainoista 35-vuotiasta miestä.

SOAPSTONE
Lähettäkää minulle korvauksetta TuliKivi -esitteet
NIMI
OSOITE
PUHELIN
TuliKivi
The New Alberene Stone Company Inc.
P.O. Box 300, Schuyler, Virginia 22969 USA
tel. 804-831-2228, 804-831-2677

LEPOKOTI . . .
jatkoa sivulta 39

oli Mauno Vuollo Muoniosta.

Huom! Lepokodin Ystävät järjestävät Vappujuhlan lauantaina 5 p. Ohjelma alkaa klo 1:30 iltapäivällä. Olette lämpimästi tevetulleet rattoisan ohjelman ja hyvän kahvin kera juhlimaan Vappua.

Lepokodin puolella hoitoapulaisen paikka edelleen vapaa. Pyydän ottaman yhteyden 588-4333 Terttu Mäki.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

PS. Saimme juuri uuden surusanoman: kotimme asukas Gunnar Kovisto kuoli 26 p., huhtik. 95 vuoden ikäisenä. Otamme osaa omaisten suruun.

Tahdotko tietää tulevat tautisi?

Geenitutkimus pystyy paljastamaan yhä useamman perinnöllisen sairauden jo vuosia ennen taudin puhkeamista.
Kuka haluaa tietää tulevan kohtalonsa?
Kuka uskaltaa kuulla etukäteen kuolinsyynsä?
Kuka haluaa työnantajansa tai vakuutusyhtiönsä tietävän sen?

Kaikki kansat ovat jotenkin ainutlaatuisia - niin suomalaisetkin. Meillä on sellaisia perinnöllisiä sairauksia, joita on muualla vähän tai ei lainkaan. Jotkut harvinaisia, jotkut yleisimpiä kuoleman aiheuttajia.

Nykyisin tunnetaan jo monen perinnöllisen sairauden tausta. Ihmisestä voidaan paikallistaa geenejä eli perintötekijöitä, jotka ohjaavat elimistön tietyn osan toimintaa. Jos geeni on viallinen, ihminen saattaa sairastua.

Suomi ja suomalaiset ovat mukana *Hugossa*, ihmisen geenistöjä tutkivassa kansainvälisessä projektissa. Tutkimusten on laskettu vievän vielä 15 vuotta ja maksavan 12 miljardia markkaa ($3 biljoonaa).

Jo 90-luvulla uskotaan löytyvän yleisimpiä perinnöllisiä sairauksia aiheuttavat geenit. Jo muutaman vuoden kuluttua voimme jo ehkä tietää, minkä sairauden siemeniä kannamme ja mihin lopulta kuolemme.

Suomi on tutkijalla antoisa maa, koska tautiperintömme on syntynyt vain muutaman sadan vuoden kuluessa. Väki levisi Suomenniemelle pieninä joukkoina, ja toi mukanaan tietyt sairausgeenit. Syrjäinen asema esti suurten siirtolaisjoukkojen tulon. Kun perheet vielä asuivat sukupolvesta toiseen samoilla tienoilla, syntyi tautitaskuja eli alueita, joilla tietyt sairaudet ovat yleisiä.

"Vielä 1800-luvulla vaimo valittiin keskimäärin neljän kilometrin säteeltä," kertoo suomalaista tautiperintöä tutkiva dosentti Leena Palotie.

Palotien johtamassa laboratoriossa on tutkittu mm. kehitysvammaisuuteen johtavia geenejä, joista osa esiintyy vain suomalaisissa. Riskiryhmiin kuuluvissa perheissä voidaan sikiötutkimuksella selvittää, onko tulossa olevalla lapsella sairas geeni.

"Suomalainen tautiperintö näkyy kuitenkin myös paljon yleisimmissä sairauksissa, sydän- ja verisuonitaudeissa, sokeritaudeissa, nivelrikossa," Palotie sanoo. "Näistä taudeista kärsiviä perheitä on maassamme poikkeuksellisen paljon."

Geenisyrjinnän vaara uhkaa

Tieto tautia aiheuttavasta geenistä voi olla tuskallinen jo ihmiselle itselleen, mutta miten yhteiskunta sitä tulkitsee ja käyttää? Luokitellaanko ihmiset jo kehdosta enemmän tai vähemmän viallisiin: ketä kannattaa kouluttaa, kelle annetaan vakuutus? Saako työnantaja tietää, onko paikanhakija perinyt alttiuden sairastua ammattitautiin?

"On vaara, että johtopäätöksiä tehdään liian vähäisen ja moniselitteisen tiedon pohjalta," Leena Palotie sanoo.

Jotkin taudit johtuvat vain yhdestä geenistä ja puhkeavat aina sairaudeksi. Mutta osa taudeista puhkeea vain tietyssä ympäristössä, tiettyjen elämäntapojen vaikutuksesta tai usean geenin vuorovaikutuksesta.

Esimerkki yhden geenin aiheuttamasta taudista on keskushermostoon vaikuttava *Huntingtonin korea*, jonka oireet ilmenevät 40. ikävuoden jälkeen. Se on myös esimerkki geneettisestä syrjinnästä. Jo nyt jotkut vakuutusyhtiöt Yhdysvalloissa kieltäytyvät maksamasta potilaan sairauskuluja, jos voidaan osoittaa, että potilas on tiennyt kantavansa taudin geeniä.

Perintötekijöiden selvittäminen voikin johtaa karkeaan syrjintään juuri maissa, joiden terveydenhuolto perustuu yksityisten vakuutuslaitosten myöntämiin vakuutuksiin.

Geenitutkimus ohjaa sairauden ehkäisyyn

Suomalaisten veren korkea kolesterolipitoisuus on esimerkki taudista, joka johtuu toisaalta peritystä taipumuksesta, toisaalta elämäntavoista. Solun "portinvartijana" toimiva geeni on viallinen ja siksi kolestroli pääsee soluun - mutta vain jos ihminen syö kolesterolipitoista ravintoa.

Monien tekijöiden vuorovaikutuksesta syntyvät taudit kuormittavat eniten terveydenhuoltoa. Tällaisia keski-iässä tai vanhuudessa puhkeavia sairauksia ovat sydän- ja verisuonitaudit, syöpä, sokeritauti, reuma, Alzheimerintauti ja mielisairaudet.

Monilta taudeilta voi välttyä terveellisillä elämäntavoilla, vaikka olisikin perinyt alttiuden sairastumiseen. Kansanterveyden kannalta geenitutkimus on arvokasta, koska sen avulla pystytään ohjaamaan ihmisiä sellaisiin elämäntapoihin, jotka voivat ehkäistä geneettisen taipumuksen puhkeamisen sairaudeksi.

Geenitutkimuksen tulos voi olla vaikea hyväksyä. Helpointa se on käytännössä ollut sikiötutkimuksissa. Vanhemmat voivat valita abortin, jos lapsesta löydetään geeni, joka tappaisi lapsen pian syntymän jälkeen.

Henkiset ongelmat kasvavat, kun tutkitaan vanhempia ihmisiä. Moni ei halua ennustetta sairaudestaan tai kuulla kantavansa todennäköisen kuoleman aiheuttavaa geeniä.

Yhdysvalloissa tiedusteltiin Huntingtonin taudista kärsiviltä suvuilta, kuinka moni haluaisi varmuuden siitä, kantaako sairauden aiheuttavaa geeniä. 80 prosenttia vastasi myöntävästi. Kun geenitesti sitten kehitettiin, alle 20 prosenttia riskiryhmästä ilmaantui kokeisiin.

Tutkituista 71 ihmisestä 19:llä oli kohtalokas geenivirhe, 41 ei ollut, ja 11:n tulokset olivat epäselvät. Kukaan sairauden kantajista ei päätynyt itsemurhaan - yksi kuitenkin vaipui vakavaan masennukseen ja yhden avioliitto hajosi.

(Lähteenä Virve Aarnivan artikkeli Helsingin Sanomissa 14. huhtikuuta 1990.)

Suomalaiset loistivat NHL:ssä

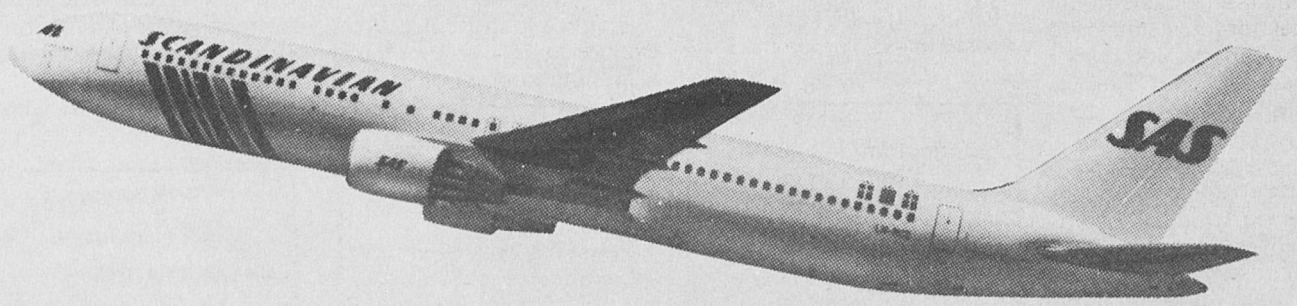
Suomalaispelaajat **Jari Kurri, Esa Tikkanen** ja **Reijo Ruotsalainen** olivat näyttävästi esillä Edmontonin voittaessa toisen kerran Los Angelesin jääkiekkoilun Pohjois-Amerikan ammattilaisliigan NHL:n pudotuspeleissä. Tällä kertaa voittolukemat olivat 6-1.

Los Angeles ei saanut pelissä mitään irti huippuketjusta Gretzky - Granato - Sandström. Tikkasen tehtävänä oli neutralisoida Gretzkyn peli.

Kurri esitti pelissä bravuurinumeronsa eli putkea hipovan lujan laukauksen suoraan syötöstä vasemmalata laidalta. Kurri on enää maalin päässä Grezkyn pudotuspeli ennätyksestä.

Ruotsiin uusia suomalais-yrityksiä

Suomalaiset yritykset lisäsivät omistuksiaan eniten Ruotsin elinkeinoelämässä viime vuonna. Suomalaisomistuksessa olevissa yrityksissä työskenteli 6,200 työntekijää enemmän kuin edellisenä vuonna, ja heidän kokonaismääränsä nousi yli 33,000:een.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.
See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.
Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS®
SCANDINAVIAN AIRLINES

Fitchburg ja ympäristö

Uutispaloja

Koskenpääläinen Helo Hanhijoki pistäytyi viime viikolla toimituksessamme täkäläisen isäntänsä Veikko Puputin seurassa. He olivat käyneet tutustumassa Workers' Credit Unioniin, koska Hanhijoki toimii kotipaikkakunnallaan erään pankin konttoritoimikunnan puheenjohtajana.

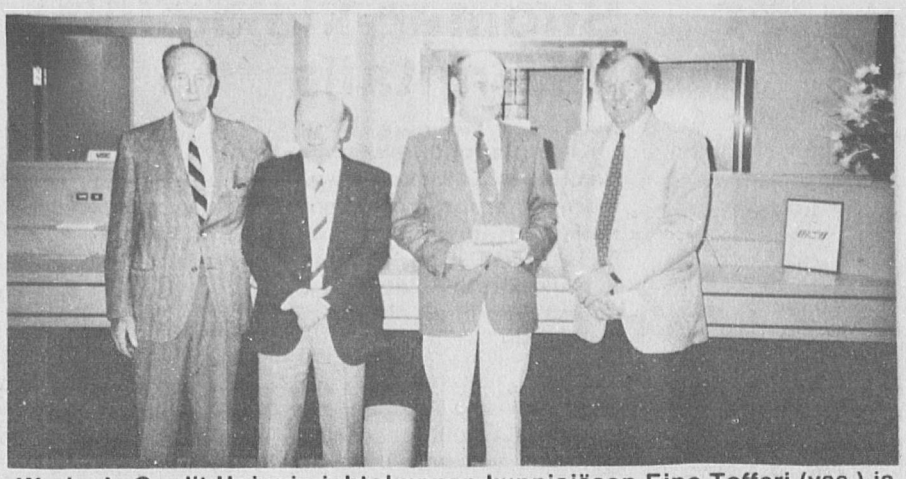
Ensimmäisen Yhdysvaltain matkansa aikana Hanhijoki ja hänen vaimonsa Laura olivat ehtineet jo nähdä New York Cityä ja Cape Codia, missä pistäydyttiin mm. John F. Kennedyn muistomerkillä.

Seuraavaksi oli matkavuorossa Washington, D.C. ja sieltä oli määrä jatkaa Floridaan ennen kuin palataan takaisin Suomeen tämän kuun 4. päivänä.

Hanhijoki ja Puputti ovat hyviä ystäviä aina sodanaikaisista lapsuusvuosista alkaen. Hanhijoella on oma maatila järven rannalla ja järvi on niin iso, että siihen mahtuu yli 200 eekkerin saarikin.

Täällä Hanhijoet ovat tutustuneet amerikkalaiseen elämään, millaista on farmilla, kirkossa jne. Suomen metsät tuntuvat paljon täkäläisiä hoidetuimmilta, hinnat täällä ovat alhaisempia. Autojen paljous ihmetytti. Yhdelläkin maatilalla oli parikymmentä kuorma-autoa.

Kysyttäessä, miltä tämä amerikkalaisten elämä näyttää, Hanhijoki sanoi olevansa kuin lehmä, joka syö äkkiä ja kotona märehtii.

Worker's Credit Unionin johtokunnan kunniajäsen Eino Tofferi (vas.) ja presidentti John Chiasson (oik.) esittelivät rahalaitoksensa Veikko Puputille ja hänen Suomi-vieraalleen Helo Hanhijoelle.

Kirkollisia

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radiohartaus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 ap.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 aam. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaus *New Life* asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 illalla aikuisten kuoroharjoitus ja viikkoillan hartaustilaisuus.

Tiistai-illan kahvitilaisuuden sponsorit ovat Marion Avery, Einar Heino ja Lula Björbacka.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, toukokuun 6. klo 7:15 aam. suomen kielinen luterilainen tunti WCMX 1000 am. Klo 8:15 suomen kielinen ehtoollis-jumalanpalvelus. Klo 9:00 aikuisten raamattu tunti. Klo 9:15 sunnuntaikoulu. Klo 9:30 korkeakoululaisten raamattu tunti. Klo 10:00 'elders' rukous. Klo 10:30 englanninkielinen ehtoollis-jumalanpalvelus. Klo 6:00 virkakunnan kokous.

Cape Cod, MA

Finnish-American Society of Cape Cod:n kuukausikokous pidetään keskiviikkona, toukok. 16. p:nä Burger King Community Hallissa, West Barnstablessa.

Kokous alkaa klo 7:30 illalla. Sitä edeltää klo 6:00 alkava oppitunti.

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

★

Myyjäiset lauantaina, toukok. 5. p:nä klo 10-1 Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg. Sponsori Kalevan Naiset ja Ritarit. Kaikki tervetulleita!

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, huhtik. 24. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopasen toivotettua läsnäolleet tervetulleiksi laulettiin "America" ja "Maamme laulu" Neima Johnsonin pianosäestyksen tahdissa.

Vieras Elvie Desjardin toivotettiin tervetulleeksi.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Ethel Anttonen kertoi Taimi Jokisen olevan potilaana Burbankin sairaalassa. Hän kertoi myös Mildred Heinon potevan pahaa nuhaa kotonaan.

Henni Lappalainen raportoi Irja Alitalon kärsivän selkäkivusta.

"Happy Birthday" laulettiin huhtik. 26. päivänä syntymäpäiväänsä viettävän Martha Sulkasen kunniaksi.

Monet kiitokset Mr. ja Mrs. Olavi tastulalle heidän kerholle antamastaan $10.00 lahjoituksesta. Kiitos myös kahvipöytään tuoduista herkuista Miriam Oravalle, Henni Lappalaiselle, Eila Lampilalle ja Ethel Anttoselle.

Ohjelma lähti alkuun Wäinö Berkiön kauniilla hanurimusiikilla, mitä seurasi hauska tarina kaupunkilaisen muutosta maaseudulle.

Ethel Anttonen säestäen samalla itseään pianolla lauloi useita kauniita sävelmiä.

Miriam Orava luki runon kevään saapumisesta ja toisen peipposen pesästä.

Miss Lappalainen luki suomalaisia sananlaskuja ja Mr. Nopanen esitti yksinlaulua Neima Johnsonin säestyksellä.

Kahvia monine herkkuineen tarjoilivat Lula Björkbacka, Henni Lappalainen, Miriam Orava, Eila Lampila ja Ethel Anttonen. Todella hieno, että kerhossa on näin mainioita kokkeja!

Toivottavasti ensi viikolla taas tavataan!

Järjestämme matkoja Floridaan ja Suomeen ja minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS AMERICAN EXPRESS

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

TERVETULOA YSTÄVÄT

LUNENBURG FORD·ISUZU

Rte.2A, Lunenburg●345-1011

NORTH END SUBARU●MAZDA

Rte.2A, Lunenburg●582-4911

HEIKKILA COUNTRY DEALERSHIPS

Kaikenlaisia vakuutuksia .... Puhutaan Suomea

NA NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449 Westminster, MA
Välitetään myös kiinteistöjä Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimaki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimaki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Gardner Lodge of Elks No. 1426

SCANDINAVIAN NIGHT

SATURDAY, MAY 5, 1990

Dinner 7:00 p.m. Dancing 8-12 p.m.

Serving: Danish Ham - Swedish Meat Balls - Mashed Potatoes and Gravy - Turnip Casserole - Green Bean Casserole - Corn and Oyster Casserole - Pickled Beets and Cucumbers - Deviled Eggs - Sill Assorted Finnish Breads - Coffee Bread - Coffee

Dancing to

"CLASSIFICATIONS"

Donation: $10.00

Suomen uutisia

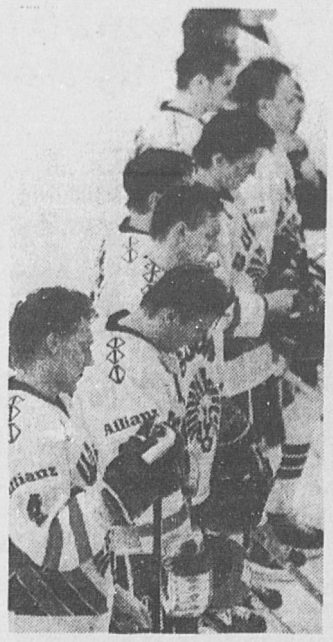
Suomen uutisia

Viro hyväksyy Suomen linjan

Viro ei halua arvostella Suomen omaksumaa linjaa Baltian itsenäistymispyrkimyksissä.

"Tiedämme Suomen kansan suhtautuvan myötätuntoisesti vaikeuksiimme, ja se riittää meille," totesi Suomessa vieraillut Viron parlamentin puhemies Ulo Nugis.

Nugis ketoi, että Virossa osataan nähdä ero toisaalta Suomen virallisen ulkopolitiikan ja toisaalta eri kansalaispiirien ajattelun välillä.

Kiekkoleijonat allapäin

Suomen kiekkoilijat jäivät ilman MM-mitalia

Kiekkoleijonat eivät menestyneet jääkiekon maailmanmestaruuskisoissa suomalaisten toivomalla tavalla. Bernissä 16. huhtikuuta - 2. toukokuuta pelatuissa kisoissa Suomi ei yltänyt mitalisijoille.

Ennen kisoja Suomen joukkue asetti tavoitteekseen mitalisarjaan pääsyn. Suomi hävisi kuitenkin kaikki ensimmäisen kierroksen ottelunsa, ja lähti pudotuspelihin nollapisteistä.

Haukkujen lisäksi Suomen joukkue sai kiitostakin. Kisojen järjestäjät antoivat kiekkoleijonille tunnustuspalkinnon siitä, että he edes yrittivät panna kampoihin neljälle voittamattomalle: Neuvostoliitolle, Kanadalle, Ruotsille ja Tshekkoslovakialle.

Suomen loppusarjan vastustajilta USA:lta, Länsi-Saksalta ja Norjalta ei vastaavaa itseluottamusta löytynyt ja ne tarjosivat vastustajilleen vain leikkipelejä.

Takaiskuihin on haettu syytä mm. loukkaantumisista. Esimerkiksi keskushyökkääjät **Risto Jalo** ja **Raimo Helminen** pelasivat terveytensä uhalla. Winnipegistä vahvistukseksi tulossa olleen **Teppo Nummisen** matka estyi, kun hänen etusormensa murtui pelissä.

Selitykseksi tarjottiin myös sitä, että ennakkopaineiden taakka oli liian raskas, ja pelaajien henkinen puoli petti.

Ruotsi johti pistetilastoa viikko ennen loppuotteluja 10 pisteellä. Sinikeltaiset peittosivat mm. hallitsevan maailmanmestarin Neuvostoliiton 3-1.

Ruotsia seurasivat kahdeksalla pisteellä Neuvostoliitto, Tshekkoslovakia ja Kanada. USA:n joukkueella oli koossa kaksi pistettä.

Marraskuussa katalysaattoripakko

Hallitus on päässyt yksimielisyyteen katalysaattoripakon aikaistamisesta. Presidentti vahvisti asetuksen, jonka mukaan ilman katalysaattoria olevia autoja ei saa lokakuun jälkeen tuoda Suomeen.

Kuitenkin vanhanmallisia autoja voidaan varastoida vapaasatamiin, josta ne on poistettava ensi vuoden vappuun mennessä. Ne on myytävä vuoden 1991 aikana.

Riitta Nelimarkalle kunniamaininta Italiasta

Taiteilija Riitta Nelimarkka on saanut kunniamaininnan Bolognan kansainvälisillä lastenkirjamessuilla. Hänet palkittiin kirjastaan Karmelian ABC.

"Epätavallisella käsityömenetelmällä toteutetut hyvin avarat ja runsaat kuvat tavoittavat lukijan ja saavat hänet hymyilemään," kiitteli palkintolautakunta.

Nuoret pitävät poliisia tarpeellisena

Helsinkiläiset nuoret suhtautuvat poliisiin myönteisemmin kuin on uskottu. Dosentti Martti Grönfors ja oikeustieteen kandidaatti Ari Hirvonen haastattelivat 50 nuorta, joiden mielestä poliisi ei ole välttämätön paha vaan pikemminkin välttämätön hyvä.

Osa haastatelluista oli Helsingin rautatieasemalta tutkimukseen mukaan poimittuja jenginuoria. Hekään eivät asettaneet poliisin tarpeellisuutta kyseenalaiseksi.

Nuoret eivät pitäneet poliisia pelottavana tai väkivaltaisena. Myönteinen kuva poliisista oli säilynyt myös niillä, jotka itse olivat joutuneet poliisin kanssa tekemisiin.

SKP lakkauttaa toimintaansa

Suomen kommunistisen puolueen keskuskomitea irtisanoi äskettäin kaikki puolueen työntekijät kolmea lukuun ottamatta.

Skp:n mukaan irtisanomiset ovat osa toimia, joilla puolue lakkautetaan. keskuskomitea päätti myös lopettaa Skp:n julkaiseman aikakauslehden *Kommunistin* julkaisemisen.

Kommunistin tilalle on suunnitteilla Vasemmistoliiton ja Kansan sivistystyön liiton yhteinen aikakauslehti.

"SKP suuntautuu Vasemmistoliiton perustamiseen ja jatkaa käytännössä toimintansa yhdistämistä siihen," SKP:stä kerrottiin.

Kansan Uutisista riippumaton

Sanomalehti Kansan Uutiset luopuu SKDL:n ja SKP:n pää-äänenkannattajan tittelistä. Lehti muuttuu vasemmistolaiseksi, puolueista riippumattomaksi sanomalehdeksi.

Kansan Uutisilla ei tule olemaan muodollista yhteyttä vasemmistoliittoon. "Aatteellinen ja polittiinen yhteys toki tietyllä tavalla tulee olemaan," sanoi päätoimittaja Yrjö Rautio.

Paulig osakkaaksi uuteen makeiskonserniin

Paulig ostaa makeis- ja elintarvikealalla toimivan ruotsalaisen Maraboun osakkeita.

Niin ikään Paulig ostaa norjalaisen suklaayhtiön Freian osakkeita. Kevään kuluessa Pauligin on määrä vaihtaa Marabou-osakkeensa Freian tarjoamiin uusiin osakkeisiin. Freia on tehnyt vaihtotarjouksen kaikille Maraboun osakkeenomistajille.

Osakejärjestelyn taustalla on tammikuussa ilmoitettu fuusiosuunnitelma, jonka tavoitteena on luoda vahvoja merkkitavaroita valmistava ja markkinoiva konserni Freia/Marabou A/S. Pauligista tulee osakejärjestelyjen kautta yksi uuden konsernin suurimmista osakkeenomistajista.

Jos osakkeiden vaihto sujuu odotetulla tavalla, uuden yhtiön suurin omistaja on Norsk Hydro yli 40 prosentin osuudella. Pauligin osuudeksi tulee noin viisi prosenttia yhtiön äänivallasta.

Neste ostamassa osan Pohjanmeren öljykentästä

Neste on tehnyt alustavan sopimuksen noin 4.2 prosentin suuruisen osuuden ostamisesta Ninian-öljykentästä Englannin pohjanmerellä. Myyjinä ovat Murphy Petroleum Ltd ja Ocean Ezploration Ltd.

Kokonaiskauppasumma on noin 54 miljoonaa dollaria. Kentän muilla osakkailla on osuuksiin vielä etuosto-oikeus. Kaupan toteutuminen edellyttää lisäksi Englannin energiaministeriön hyväksymistä.

Nesteen osuudeksi Ninianin tuotannosta tulee noin 4,500 tynnyriä päivässä eli noin 225,000 tonnia vuodessa. Ninianin tuotanto jatkuu näillä näkymin vuoteen 2005. Kentän öljy on vähärikkistä.

Agricola-palkinto Proustin kääntäjälle

Vuoden 1990 Agricola-palkinto on myönnetty **Inkeri Tuomikoskelle** hänen Proust-käännöksistään. Palkinnon antaa vuosittain Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto merkittävän kaunokirjallisen teoksen erinomaisesta suomennoksesta.

Tuomikoski palkittiin Marcel Proustin *Kadonnutta aikaa etsimässä*- romaanisarjan *Sodoma ja Gomorra I-II* -osan suomennoksesta. Lautakunnan mielestä Proustin suomentaminen vaatii kääntäjältä erikoista rohkeutta. Tuomikosken käännöstä se kehui kielellisesti vivahteikkaaksi ja herkäksi.

Palkintoon kuuluu voittajalta toiselle kiertävä Ben Renvallin pienoisveistos Talonpoika, kunniakirja ja rahapalkinto.

Suomi rakentaa sääasemia Marsiin

Suomalaiset osallistuvat Neuvostoliiton Mars-tutkimusohjelmaan vuonna 1984 valmistamalla sääasemaverkon Marsin pinnalle. Yhteistyössä Ruotsin kanssa Suomi vastaa plasmamittauksista Marsin lähiavaruudessa.

Nyt ohjelmaan valittujen suomalaislaitteiden kustannukset ovat yli 30 miljoonaa markkaa ($7,5 miljoonaa). Laitteiden valmistamiseen osallistuvat Ilmatieteen laitos, suomalainen avaruusteollisuus sekä Valtion teknillinen tutkimuskeskus.

Tutkimusohjelman seuraava vaihe on kahden luotaimen lähettäminen kohti Marsia. Luotainten laitteet toimitetaan itäblokin maiden lisäksi yhdeksästä Länsi-Euroopan maasta, Yhdysvalloista ja Japanista.

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE
WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM
NEW YORK $568 - LOS ANGELES $668
- TORONTO $658

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

Money saving tax-free connections
from all other airports in North America
- Business or Pleasure -

All Your Travel Anywhere in the World

For reservations contact:

HANSLIN
TRAVEL SERVICE
40 East 49th Street, New York, N.Y. 10017
Telephones:
212-832-8989 or 800-223-0567
Puhumme suomea

Suomen uutisia

Maakasuputkea jatketaan Länsi-Suomeen

Suomen maakaasuputkistoa jatketaan Länsi-Suomeen riippumatta siitä, ostaako Ruotsi maakaasua Neuvostoliitosta vai ei. Lopulliset päätökset maakaasuputken rakentamisesta tehdään Nesteen toimitusjohtajan Jaakko Ihamuotilan mukaan tämän vuoden aikana.

Ihamuotilan mukaan maakaasuputken jatkaminen Länsi-Suomeen kannattaa, vaikka Ruotsi ei ostaisikaan kaasua Suomen kautta. Jos Ruotsi ostaisi kaasun Suomen kautta, tulisivat uuden putken kustannukset Suomelle edullisemmaksi.

Ruotsin maakaasun osto näyttää tällä hetkellä epävarmalta, kun koko maan energiapolitiikan suunnittelu on sekasortoisessa tilassa.

Pohjois-Suomeen maakaasuverkko voidaan Nesteen mukaan rakentaa vuosikymmenen lopulla, jolloin kaasua on saatavissa rajalta. Neuvostoliitto rakentaa kaasuputken Petroskoihin ja Kostamukseen vuosina 1995-97.

Neuvostoliitto ja Suomi sopivat hiljattain Suomen maakaasutuonnin nostamista 4,5 miljardiin kuutiometriin vuoteen 1995 mennessä. Nykytasoon verrattuna se merkitsee tuonnin kasvamista noin kaksinkertaiseksi.

Siviilipalvelusmiehet lakkoilivat

Suomen siviilipalvelusmiehet ryhtyivät maanlaajuiseen lakkoon 30. huhtikuuta. Aseistakieltäytyjäliiton tietojen mukaan lakkoon ilmoittautui noin 300 siviilipalvelusmiestä eli yli kolmannes palveluksessa olevista.

Varoitus lakosta annettiin jo yli kuukausi sitten. Lakkokomitean mukaan mielenilmaukseen ryhdytään, koska siviilipalveluksen kestoon ei ole luvassa riittävää lyhennystä. Siviilipalvelus kestää nykyisin 16 kuukautta.

Puolustusministeriön asettama komitea myöntyi aiemmin keväällä palveluksen mahdolliseen lyhentämiseen parilla kuukaudella. Aseistakieltäytyjäliitto vaatii asepalveluksen mittaista siviilipalvelusta.

Siviilipalveluksesta annetaan uusi laki todennäköisesti vielä tämän vuoden aikana.

Lisäksi lakkoilijat vaativat ns. totaalikieltäytyjien vankeusrangaistusten lieventämistä ja siviilipalveluksen uudistamista niin, että palveluksen voisi suorittaa esimerkiksi järjestötyössä ulkomailla.

Siviilipalvelusmiehillä ei ole lakko-oikeutta ja yli viisi vuorokautta työstä poissa ollut voidaan asettaa syytteeseen palveluksen välttämisestä.

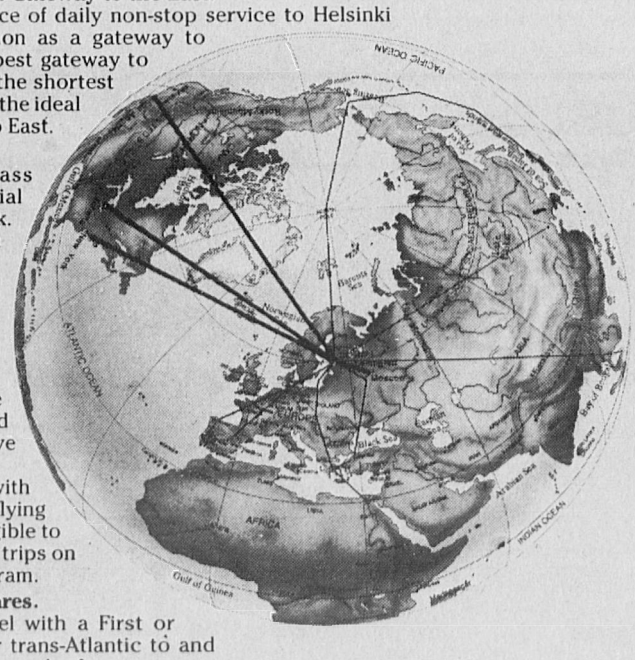
Finnair announces a blessing for travelers to Finland, Scandinavia, the Soviet Union and beyond:

Daily Non-Stops To Helsinki

This year, we reinforced our position as the leading airline to Finland by becoming the only airline to offer daily non-stops to Helsinki from New York. We now have 11 non-stops weekly from our North American gateways - New York, Toronto, and Los Angeles.

Helsinki: Gateway to the East.

Combine the convenience of daily non-stop service to Helsinki with Helsinki's unique position as a gateway to Scandinavia and the first and best gateway to Moscow and Leningrad, and as the shortest way to the Far East, and you have the ideal way for the frequent traveler to go East.

Airport Limousine Service.

For First and Executive Class passengers, we also have a special airport limousine service in New York. You can go to or from the airport, from within a 50-mile radius, for only $20.

Earn Up To 3 1/2 Times Actual Mileage for Frequent Travel.

The Finnair Frequent Traveler Plan is one of the most generous in the business, offering 5,000 bonus miles for joining and 3 1/2 time actual mileage flown for First Class passengers and double actual mileage for Executive Class passengers.

Finnair is also a travel partner with USAir. North American passengers flying Finnair to or from Helsinki are eligible to receive mileage credits for these trips on their USAir frequent flyer program.

50% Spouse Fares.

And a spouse can travel with a First or Executive Class passenger trans-Atlantic to and from Helsinki 50% of our regular fare.

For more information, call Finnair, 800-950-5000, in New York, 212-889-7070. For cargo or Finnfast Small Parcel Service, contact Finnair Cargo, 800-221-4300.

FINNAIR

An uncommon concern for the individual.

Suomen uutisia

Rauman ja Yhtyneiden fuusio peruuntui

Yhtyneiden Paperitehtaiden yhdistyminen Rauma-Repolan kanssa kaatui 19. huhtikuuta Yhtyneiden yhtiökokouksessa suurimman omistajan Metsä-Serlan vastustukseen.

Metsä-Serla julkisti kielteisen kantansa fuusioon vain päivää ennen yhtiökokousta sen jälkeen kun Kansallis-Osuuspankin ja Metsäliitto-ryhmän neuvottelut ajautuivat umpikujaan. Rauma-Repola kuuluu KOP-ryhmään, Metsä-Serla puolestaan Metsäliittoon.

KOP:n pääjohtaja Jaakko Lassilan mukaan fuusio kaatui osapuolten erilaisiin näkemyksiin uuden yhtiön omistuspohjasta. Suunnitellusta yhtiöstä olisi tullut Suomen suurin yksityisyritys 25 miljardin markan liikevaihdollaan.

Kuolan suomalaiset järjestäytyivät

Kuolan niemimaan suomalaiset ovat muiden Neuvostoliiton vähemmistökansallisuuksien tapaan järjestäytymässä. Kuolan suomalaisten yhdistyksen perustava kokous pidettiin 28. huhtikuuta Murmanskissa.

Kuolassa on jäljellä noin 700 sellaista asukasta, joiden passissa on merkintä suomalainen. Suomalaisten yhteydenpito on kuitenkin toistaiseksi ollut vähäistä, ja mm. suomen kielen taito on heikentynyt huomattavasti.

Kuolan suomalaiset aikovatkin lisätä yhteyksiään Suomessa asuviin sukulaisiinsa sekä kehittää kielen opiskelua. Erityisesti he haluaisivat palauttaa lasten ja nuorten mieleen heidän suomalaisuutensa.

Perustamiskokouksessa oli Suomesta kutsuttu Suomi-Neuvostoliitto-Seuran edustajat.

Erämaalaki etenee

Kiistelty erämaalaki on lähtenyt eduskuntaan hallituksen hyväksymän lakiesityksen muodossa, joka perustuu erämaakomitean mietintöön.

Esityksellä perustetaan Lappiin valtion maille kaksitoista erämaa-aluetta. Niiden yhteispinta-ala on noin 1.5 miljoonaa hehtaaria ja ne sijoittuvat valtaosin kolmen pohjoisimman kunnan Enontekiön, Inarin ja Utsjoen alueille.

Erämaa-alueilla on metsämaita noin 170,000 hehtaaria, josta 112,000 hehtaaria jää luonnontilaan. Lakiesitys sallii luonnonmukaisin menetelmin harjoitetun metsätalouden 57,500 hehtaarin suuruisilla metsäalueilla.

Erämaiden perustaminen pienentää Ylä-Lapin hoitoalueen hakkuusuunitelmia Inarissa noin 15,000 kuutiolla vuodessa.

Tämä vähentää noin 12 metsätalouden työpaikkaa.

Ympäristöministeriön tavoitteena on saada Ylä-Lapin hoitoalueeseen vastaava määrä uusia virkoja ja vakinaistaa olemassa olevia tilapäisiä toimia.

Rattijuopot aiheuttavat yhä enemmän kuolemia

Raittijuopot aiheuttivat Suomessa viime vuonna 125 kuolemaa. Kaikista kuolemaan johtaneista auto-onnettomuuksista rattijuopot olivat syynä 30 prosentiin.

Rattijuoppous on kasvanut rajusti viime vuosina. Vuonna 1987 rattijuoppojen aiheuttamat kuolemat kasvoivat 35 prosenttia, nyt kasvu oli 45 prosenttia viime vuoteen verrattuna.

Yli 60 prosenttia rattijuopoista syyllistyi törkeään rattijuopumukseen, eli heidän veressään oli alkoholia vähintään 1,5 promillea. Yhä useampi kiinnijäänyt on uusija, joka juo useasti ja paljon kerralla. Viime vuonna kuolonkolareissa mukana olleista rattijuopoista joka toinen oli suurkuluttaja.

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930
Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wildfire Campstones, saunakiukaita ja saunan tarpeita.
Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O.Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjiä halutaan

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä
BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja
Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NYT ON AIKA TILATA RAIVAAJA

Juhlimme tänä vuonna Raivaajan 85-vuotista toimikautta. Lehti on palvellut useamman polven amerikansuomalaisia välittämällä tietoa Yhdysvaltain, Suomen ja muun maailman ajankohtaisista asioista. Lisäksi kirjoitetaan kulttuurista, suomalaisperinteistä ja amerikansuomalaisten omista riennoista kautta maan.

Englanninkieliset sivut tarjoavat Suomi-tietoutta ja etnisiä uutisia niille toisen ja kolmannen polven suomalaisille, jotka eivät osaa lukea suomea.

Olemme ylpeitä lukijakunnastamme ja uskomme sen yhä vain kasvavan tulevaisuudessa. Näin Raivaajan 85-vuotisjuhlan merkeissä olemme panneet alulle kampanjan tämän joukon kasvattamiseksi. Mottonamme on 850 UUTTA TILAAJAA 85VUOTiSPÄIVÄKSI!

Jokainen uuden 12 kk. tilauksen hankkiva lukijaa pääsee osallistumaan vuoden lopulla pidettäviin arpajaisiin. Arvomme kaikkien uusia tilaajia hankkineiden kesken $200, $100 ja $50 rahapalkinnot. Arvonta tapahtuu jouluk. 31, 1990.

Muistakaa, että voittomahdollisuutenne kasvaa sitä mukaa mitä useamman uuden tilaajan hankitte! Joka kerta kun toimitatte toimitukseemme uuden tilauksen, laitamme nimenne arpapussiin, josta sitten vedämme voittajat vuoden lopulla.

Siis, lukijat, tarttukaa tilaisuuteen ja tilatkaa lehtemme ystävällenne tutustumista varten!

Marita Cauthen
päätoimittaja

YSTÄVALLE RAIVAAJA!

Nyt sinulla, Raivaajan lukija, on erinomainen tilaisuus esitellä Raivaaja ystävällesi, sukulaisellesi tai tuttavallesi lehtemme 85-vuotisuuden merkeissä.

Toivomme, että otat asian omaksesi ja koetat hankkia edes YHDEN uuden lukijan merkkivuoden kuluessa. Se on paras syntymäpäivälahja, mitä Raivaaja osaa odottaa!

Tilaaminen käy kätevästi täyttämällä oheinen kuponki ja lähettämällä se meille vuoden loppuun mennessä. Kehotamme toimimaan nopeasti!

TILAUSLOMAKE

Sinulla Raivaajan tilaaja on nyt tilaisuus osallistua 85-vuotiskampanjaamme, minkä pyrkimyksenä on hankkia 850 uutta tilaajaa vuoden loppuun mennessä. Samalla pääset osallistumaan jouluk. 31, 1990 pidettäviin arpajaisiin.

Lehden antaja	Lehden saaja
Osoite	Osoite

RAIVAAJA
P. O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822